

abból a pártból, mely negyven év óta mindig védelmezője volt a nemzeti álláspontnak s mely intranzigens következetességgel igyekezett a nemzeti követeléseket megvalósítani.

Egyszer már véget kell vetni annak a neveléses agitációnális eszköznek, amely mindig és mindenben azzal gyanúsítja a kormányt, hogy bécsi parancsra, sőt egyenesen a király parancsára terjeszt be javaslatokat. A házsabály olyan intern ügye a parlamentnek, amelyre sem a kormánynak, sem a királynak befolyása nem lehet s Andrassy is és Apponyi is nem a királylial indokolták meg azt a kijelentésüket, hogy a revízió leszavazása esetén távoznak a miniszteriumból, hanem azzal, hogy akkor úgy látnák, hogy a harmónia köztük és a parlament közt megszűnt s hogy a parlament másként gondolkodik a nemzet sorsáról, mint ők. De a királyi parancsra való állandó és rosszakaratu hivatkozás egyszerűen rémregénybe illő mese, mert sem a létszám-emelés keresztülrészakolása, sem egyéb nemzetellenes tendencia nem lebegett a kormány előtt, hisz Andrassy ma is kijelentette, hogy nemzeti engedelmények nélkül a kormány a katonai kérdésben nem fog javaslatot betervezni s ha egy más kormány terjesztené be, akkor őt is az ellenzék soraiban találná. Már pedig azt csakugyan nem lehet sem a kormányról sem a parlament többségéről feltételezni, hogy saját magának letöresére adna fegyvereket.

Még egy nagyon érdekes babonának vetett ma véget Andrassy. Azok, akik a házsabályrevízió ellen most oly vehemensen agitálnak, junktimot akarnak a házsabályrevízió és az általános választói jog behozatala között. Olyan tetszetős jelszó volt ez, hogy kezdett hivatkozni a revízió ellen. Azt hisszük, ennek is vége lett a mai nappal. Andrassy, ez a mélyen gondolkodó fő, ez

arca... A méltóságos ur, Bogáthy tanácsos, kegyeskedett megszólítani, mikor benyitott a tanulószobába. Kérdezősködött az anyagi viszonyai felől s megígérte, hogy mérsékeltén pártfogásába veszi. Vilma az undor rázta végig és nyomban otthagya a méltóságos urat. Azóta nem ád leckét az első emeleten, amit az anyja sehogysem tud neki megbocsátani. És ma is újra előhozta, éppen ma!... Mikor a bankár-háztól kijött, összeakadt Arnóth Gízzel, osztálytársával még a felsőbb leányiskolából. Rendkívül elegáns volt, de még most is a régi szeles, hebeburgya, jószívű, örökké kacagó kis szőke fruska.

— Te Vilma, ő te Vilma!... Istenem, én azt gondoltam, hogy te lekerültél valahová a vidékre... uristen!... hogy miből gondoltam? hát tudom is én! Négy év óta ma látalak először... ez mesés... Vilma fel muszáj fönnödni hozzánk egy percze, nézd, itt lakunk a sarkon... ne ellenkezz, muszáj feljönnöd... Anyus hogy fog örülni neked... tudod, ugy szeretett téged már az iskolában is... Te Vilma, aztán negyedóra múlva fent lesz a vőlegényem is, meg kell ismerned őt is. Imre egy édes, pompás, haszontalan kölyök... Vilma, de miért vagy te ilyen komoly? Vilma, édes Vilma, mondd, mi bajod?

A kis gömbölyű Gizi átkarolta a karesu, sápadt leányt és csakugyan felvonszolta lakásukba. Arnóthné, az igazi uriaszony vonzó típusa, kellemes meglepetéssel fogadta leánya barátját, akire mindig becsületes, földulattal emlékezett vissza. Részvételt tudakolta a sorsát s egy nemes asszonyi lélek gyöngédségével osztott neki jótanácsokat. Vilma önkénytelen összehasonlítást tett a Gizi anyja s az övé közt. Abban a perczen meg is rettent önmagától.

— Mégis csak az anyám — sóhajtottá,

a nagy tanultságu politikus, aki nemcsak tud, hanem lát is, megértette a parlamenttel, hogy a választói reformtól, tehát a parlament ugynevezett demokratizálásától nem lehet a parlament munkaképessé tételére olyan jót remélni, ami a házsabályrevíziót feleslegessé tenné, mert az obstrukció éppen a demokratikus parlament betegsége, mert abban nyilatkozik meg az osztályharcz éles mérközése.

Azt hisszük, ennél súlyosabb érvelt nem kellett felhozni, s az az osztatlan mély hatás, melyet ez tett, a reform sorsát is biztosította. Mert sok mindent össze-vissza lehet majd beszélni a revízió ellen, de azt, amit eddig fő érvnek szoktak felhozni, hogy a reform időszertlenül, s hogy annak létjogosultsága csak az általános választói jog alapján ösztözlő parlamentben lesz, többé hangoztatni nem lehet. Andrassy ma, mikor az első csatasorban állt, nagy szolgálatot tett a jó ügynek, s ha a magyar parlamentet sikerül munkaképessé tenni, ez Andrassy Gyula elévülhetlen érdeme lesz.

Budapest, február 25.

A képviselőház holnap, szerdán délelőtt 10 órakor folytatja a házsabályrevízióról szóló javaslat általános vitáját. A holnapi ülésen hírszerint gróf Apponyi Albert kultuszminiszter is jelszóal.

A miniszterelnök bécsi útja. Jelentettük már hogy Wekerle Sándor miniszterelnök holnap reggel Bécsbe utazik, hogy résztvegyen a delegáció tiszteletére rendezendő udvari ebéden. Vele mennek Barabás Béla, a delegáció elnöke és azok a delegátusok, akik az udvari ebéden résztvenni óhajtának. A miniszterelnök bécsi tartózkodása alatt kihallgatásra jelentkezik a királynál, akinek a folyó ügyekről fog referálni. Politikai körökben ma híre járt, hogy ez alkalommal szóba fognak kerülni a katonai kérdések is, amelyeknek különös aktualitást ad a Latour-Schraffi-féle indítvány elfogadása. Az osztrák keresztényszociálisták lapja a „Reichspost”, amely Gesmann minisz-

ahogy lejéle ment Arnóthéktól. Ő nem tehet róla, hogy pinczelakásban született, mint ahogy én nem tehetek róla, hogy kinőttem a pinczelakásból...

S a lelke mélyén felzokogott a vágy, hogy az anyja szívére boruljon s végre, végre, megértésre találjon nála. Elhatározta, hogy a kicsinyeskedéseit nem fogja észrevenni, ellenben ő maga iparkodik leszállani az anyja eszmeköréhez. De oly végtelen messze voltak egymástól!... Oly végtelen messze... nemcsak értelmiségük, de az érzelmi világuk is merőben más volt.

— Mégis csak az anyám — gondolta újra — a szeretet mindent kiegyenlít, ugy kell lennie. Érzem, hogy együvé tartozunk...

És mikor benyitott a pinczelakásba, ahol az anyja már ugy megszokott, hogy semmi árért el nem hagyta volna, ezzel az együvé tartozóság érzésével ölelte meg az öregasszonyt. Az anyja nem viszonzta az ölelést, hanem boldogan hunyorított felé a szemével.

— Te, Vilma — mondta ravaszkodva — a méltóságos ur leküldte az egész fizetésedet, pedig csak tizenötödike van, a félhónapot levonhatta volna. Én azt hiszem, legjobb volna szépen fölmenned és meglőszönni... Minden rendbe jöhetne még...

Vilma tágranyított szemmel meredt az anyjára. Olyan idegen volt megint, olyan nagyon idegen... És most, ahogy szemben ülnek az asztalnál s a leány kezében remegve tánczol a pléhkanál, valami nehéz szürke sejtés borul a lelkére, hogy ez már ezután mindig így lesz, mindig így... hogy ez soha többé nem lehet másképp...

terhez különösen közel áll, ma valóságos riadót fuj a hadsereg egységének veszélyeztetése miatt és sokan ebben az említett hír megerősítését látják. A képviselőházban is élénken foglalkoztak ezzel a híreszteléssel, amelyet egy csoportban Justh Gyula előtt is szóba hoztak.

— Ugy látszik, — mondotta Justh — van valami a dologban, bár én a kormány tagjaival, akik egyedül illetékesek arra, hogy a koronával tárgyaljanak, nem beszéltem erről. Én azt hiszem, hogy a tárgyalások külszöbön vannak. A magam részéről a katonai kérdések igazságos és méltányos megoldását az átmeneti idő alatt is örömmel üdvözölném. Véleményem szerint magyar szempontból a szolgálati nyelvnek sokkal nagyobb a fontossága, mint a vezényszónak, mert a magyar szolgálati nyelvvel a hadsereg egységének érintése nélkül igen hathatósan lehet magyarosítani.

A miniszterelnök különben pénteken vizsztatér Budapestre, ahonnan hétfőn utazik újra Bécsbe a delegáció egyeztető albizottsági és záróülésére.

Minisztertanács. A miniszterelnöki palotában ma délután négy órakor minisztertanács volt, amelyen a gyengélkedő Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter és Josipovich Géza horvát miniszter kivételével résztvett a kabinetnek valamennyi tagja. A minisztertanács, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak, este félhét óráig tartott. A tanácskozás után dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ebéden látta vendégül minisztertársait. Az ebéden résztvett Justh Gyula, a képviselőház elnöke is.

A házsabályrevízió. Azok az aggodalmak, amelyek a függetlenségi pártban a házsabályrevízió indítványával szemben felmerültek, kezdenek konkrét alakot ölteni. A képviselőház folyosóján és a pártkörben is mind határozottabban kidomborodik az a nézet, hogy az indítványt föltétlenül módosítani kell. Így első sorban számos kifogás hallatszik az elnöki jogkör túlságos kiterjesztése ellen, azonkívül kívánják egyrészt a végleges házsabálymódosításnak a sürgösség alól való kivételét, másrészt az ülések maximális időtartamának tíz órában való megállapítását, valamint több kisebb részletek megváltoztatását. Nagy Emil különben a képviselőház mai ülése után a folyosón odament Eötvös Károlyhoz és bejelentette neki, hogy a revízió részletes tárgyalásánál ő maga több módosítást fog benyújtani, a többi között az elnöki hatáskör szűkítése dolgában is. Mind-ezekről a módosításokról a függetlenségi párt intézőbizottsága fog határozni.

Parlament ebéd. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, e hónap huszonhetedikén parlamenti ebédet ad.

A horvát helyzet. Zágrábból táviratozzák, hogy Medakovic delegátus ma a horvát fővárosból Bécsbe utazott, hogy résztvegyen a delegációnális ebéden, amelyre még Babics-Gyalszki és Vinkovic Bozsó kaptak meghívást. Mint az „Obzor” jelenti, Josipovich Géza horvát minisztert Novigrádban képviselőnek léptették fel. A bán lapja, a zágrábi „Ustavnost” írja, hogy a horvát-szerb koalíció egy magasállásu személyiség közvetítésével választási kompromisszumot, a választások utánra pedig akció kompromisszumot ajánlott fel a kormánynak. A kormány azonban a választási kompromisszumot elutasította s kijelentette, hogy be akarja várni az új országgyűlés pártalakulását.

Zágrábból jelentik: Az ügyészség teljes energiával jár el mindazok ellen, kik mint a horvát parasztpárt tagjai a Magyarországtól való elszakadást hirdető választási felhívást aláírták. Szombaton — mint jelentették — az ügyészség rendelkezésére tartóztatott Radics Istvánt, a párt vezérét, aki a ludregi kerületben agitációnális körönyt volt, ma pedig a csendőrség tartóztatotta a parasztpárt egyik-másik főemberét, köztük Superinát, aki a választási manifesztumot szintén aláírta. Egváltalában valamennyi aláírója a manifesztumnak bíróság elé fog kerülni. Nikolicza Vladimir, volt osztályfőnök ma táviratot intézett a koalíció vezetőségéhez, amelyben panaszkodik, hogy az ogiumi választókerületben az országgyűléstől kordont vontak, hogy választóinak lehetetlen lesz, hogy a választás színhelyére jussanak. A pártvezetőség a bannál lépéseket tett, hogy a sérelmes

intézkedés visszavonassék. Az egyes választókerületekbe a mai nappal a katonai karhatalom már bevonult.

Pártvacsorák. A függetlenségi párt ma este a Royal-szálló külön-termében pártvacsorát tartott, amelyen a párt tagjai nagy számban vettek részt. Miniszterek és államtitkárok nem jelentek meg. — Az alkotmánypárt rendes heti pártvacsoráján a párt tagjai közül igen sokan vettek részt, akik gróf Andrassy Gyula belügyminisztert lelkes ovációkban részesítették mai nagyszabású és mély koncepciójú beszéde alkalmából. — Az újpárt szokásos keddi pártvacsoráján, amelyet az Angol-királynő szállóban tartottak meg, ma megjelent Eötvös Károly is, ahol a nagy számban jelen voltak részéről mai képviselőházi beszéde alkalmából az egész est folyamán állandó ünneplés tárgya volt.

Batthyány-est a Józsefvárosban. A „Józsefvárosi Népkör” ma este nyolcz órakor nagy lakomát rendezett gróf Batthyány Tivadar tiszteletére Baross-utcai helyiségében. A lakomán ugy a VIII. kerületi függetlenségi párti polgárok, mint a többi kerületek függetlenségi pártjainak képviselői igen nagy számmal vettek részt. Az első felköszöntőt Havass Rezső, a népkör elnöke mondta, ki meglepő szavakban üdvözölte gróf Batthyány Tivadart. Dr. Okolicsányi Gyula a tisztviselőtelep nevében üdvözli gróf Batthyány Tivadart. Ezután gróf Batthyány Tivadar megköszönte a megtiszteltetést. Öbűdán sárral dobálták meg, de mire ez a sár hozzá ért, virágokká alakult át. Ennek a támadásnak révén nyilvánult meg imponáns módon polgártársainak szeretete, amelyért ő hálás köszönettel viseltetik. Az aktuális politikai kérdésekről szólva, megemlékezik a házszabályrevízióról, melynek problémája annyira fontos és lényeges, hogy csak nagy körültekintéssel lehet azt megoldásra jutni. A főgondolat az, hogy a nemzeti akarat érvényesülését biztosítsák. Megemlítette ezután, hogy a nemzeti bank ügyében kiküldött parlamenti bizottság igenis serényen dolgozik. Mert gyűjtik az anyagot és legközelebb a delegációs tárgyalások végeztével összejel a bizottság. Természetes dolog, hogy a függetlenségi párt minden erejével rajta lesz, hogy programjának ezt a sarkalatos pontját, a nemzeti bank felállítását most megvalósítsa. Részletesen szól az ipartörvény revíziójáról. Ez oly életbevágó kérdés, hogy a törvényjavaslatot minden szaktestületnek alaposan át kell tanulmányozni. A függetlenségi pártnak kötelessége megvédelmezni a törvényhozásban a derék kisiparosokat, akik mindig lelkes hívei voltak a magyar nemzeti álláspontnak, másfelől pedig érvényesíteni kell a szabadság eszméjét az egész vonalon. A terrort minden formájában elítéli. Helyteleníti, ha a munkaadó terrorizálja munkásait, de azt is, ha a munkások terrorizálják a munkaadót. A szakszervezetekbe nem szabad belevinni a politikát, mert a gazdasági szervezetek függetleneknek kell, hogy legyenek a politikai kérdésektől. A kötelező szakszervezeti kényszerít sem a munkaadóra, sem az alkalmazottakra nézve nem ismerheti el. A szabad polgárok szabadon szervezhetnek, ezt a jogukat biztosítani kell a szabad polgároknak a törvényhozás előtt, de törvénnyel kényszeríteni őket a szervezkedésre nem lehet. (Helyeslés.) A szakszervezeti terrort szemben az ő jelszava: szabadságot a munkásnak is. A fővárosi ügyekkel foglalkozott ezután és rámutatott arra, hogy a választójog kiterjesztésével, a decentralizmussal, a virilizmus eltörlésével kell a fővárosi állapotait a modern szellemet belevinni. A házberuzsorát illetőleg rámutat arra, hogy ennek egyik oka, hogy a régi klikk-vezérek gondosan öröklődtek, nehogy a főváros kifelé terjeszkedjék, mert ez a belterületen fekvő házak értékét csökkentette volna. Másfelől oka a házberuzsorának a szakszervezetek terrorja, amelyek különösen az építőiparnak sok sztrájkot idéztek elő. Végül érinti a katonatisztek fizetésemelésének kérdését is és rámutat arra, hogy az államnak kötelessége minden alkalmazottjával szemben arányosan és méltányosan eljárni a fizetés tekintetben. Ebben a dologban egyenlő mértékkel kell mérni és ha odafenn felvetették a katonatisztek fizetésemelésének kérdését, követeli a tisztviselők részére is. Élteti a józsefvárosi függetlenségi polgárokat annak képviselőjét, Nagy Dezsőt és a Népkör elnökét, Havass Rezsőt. Gróf Batthyány Tivadar beszédét lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták. Ezután Nagy Dezső, Nagy Emil, Botzenhardt János orsz. képviselők és még számosan beszéltek, végül pedig Havass Rezső mondott köszönetet a képviselőknek, valamint a többi kerületek kiküldötteinek. A társaság a késő éjeli órákig maradt együtt.

Eötvös Károly ünneplése. A disszidens képviselők ma este elhatározták, hogy Eötvös Károly tiszteletére mai parlamenti beszéde alkalmából politikai vacsorát rendeznek. Az ünneplés e hó 27-én, csütörtökön este lesz a „Bristol”-szálló külön-termében.

A t. Házból.

I. Szép beszédek napja.

Az első szónok ma a szerb Polit Mihály volt, s még az sem lenne nagy baj, ha az ő beszédéről is azt mondanók, hogy az érdekes orációk közé tartozott. Ámbár nem csupán a beszéd magyarsága rossz, de számos argumentuma és konklúziója is rossz, sőt rosszakaratu, ami ennél nagyobb hiba. De az öreg ur, aki már hatvanhétben is nemzetiségi politikát csinált és aki kuforrás gyanánt a saját maga régi beszédeire hivatkozhatik, igen ártatlan, mert a nemzetiségi legkevésbé szeretik és a magyarok inkább türelmesen hallgatják, semhogy közbeszólásokkal a különben is terjedős fejtetések nyújtására még több anyagot adjanak. Mert az igen kedélyes álláspont, amit Polit Mihály fejtett, hogy tudniillik a szónokot csak akkor lehetne raitacsolni a tárgyától való eltérésen, ha most a szandzsák-vasutról kezdene beszélni s erre aztán ő maga annyira eltért, hogy Justh figyelmeztette: „Kérem, már nagyon közel jár a szandzsák-vasúthoz.” Az persze természetes, hogy Polit Mihálynak nem kell a házszabályrevízió és hogy azt javasolja: vegyék le a napirendről és tüzzék ki helyébe az általános titkos választójog javaslatát.

Különbözn pedig ez a beszéd a beharangozást helyettesítette. Amíg Polit Mihály gyakorolta magát a magyar nyelvben, azalatt gyűlt az utána következő nagy beszédekre a publikum.

Ugy látszik, a küntlevő közönségnek van némely kontaktusa a parlamenttel, mert zsúfolásig megteltek a karzatok s az uri társaság hölgyei is nagy számban jelentek meg. A karzat rég volt ilyen díszes és lent a képviselők arénája is tele van. Kaszinóbeli és Park-klubbeli urak szorongnak terézvárosi kávéházi törzsvendégek szomszédságában. Egyik sor úgy néz ki, mint hogyha párbajbeli fegyverbíróság lenne, a másikat viszont akár csak a terézköruti kabaretből vágják volna ki szereplőivel és hallgatóival együtt. Itt Perl Soma könyököl rá elvtársai háttára, ott fenn Schlesinger trónol egy előkelő kontessz mellett. A nagy emberek előttek valamennyien. Széli Kálmán odaitül gróf Andrassy Gyula mögé és báró Bánffy Dezső sietve foglalja el a helyét. Ugyanezen idő alatt legalább negyven újhirlapíró lepte el a zsurnaliszták karzatait.

Most tehát gróf Andrassy Gyula beszél a házszabályrevízióról. Mindnyáian odahallgatnak. Beszéde az igénytelenség jellegével mutatkozik, de alig halad egy pár mondatnyira, már a zseniális államférfi etikéje meglátszik rajta. Nem megvesztegető beszéd, hanem meggyőző. Nem az ismert szónoki hatásokat keresi, hanem becsületes őszinteséggel mindenkinek a lelkéhez és az eszéhez írközik. Polémiája csendes és egyszerű. Eppen hogy bebizonyítja, miképpen a multban is a házszabályrevízió mellett foglalt állást, s amikor a koalíció a parlamentben a nemzeti ügy érdekében mint kisebbség harcolt, akkor sem tagadta meg az elvét, a mivel a házszabályok revideálását szükségesnek mondta. Am szözlött választói jogról is és bepillantást engedett a jövő perspektívájába, amikor itt a mostani pártok mellett még egy erős szocialista párt is lesz, ami nem baj, de hogy lesz, azt tudni jó. Bizony igen komoly, igen nagyon megszívlelésre érdemes beszéd volt ez, olyan beszéd, amelyik jelent annyit, mint egy teit. Hisz a mikor Andrassy kijelentette, hogy a maga részéről állását köti a javaslat megvalósításához, akkor Wekerle és Apponyi spontán csatlakoztak hozzá és a függetlenségi pártnak éreznie kellett, hogy minden felelősséget elvállalhat, mivelhogy a revideált házszabályokat nem fogják nemzet-

ellenes czélokra felhasználni, hanem ellenkezőleg, a nemzetet erősítik vele.

Zajoson és tüntetve ünnepelték a képviselők gróf Andrassy Gyulát a beszéd befejezése után tapsoltak, éljeneztek, gratulációkkal elhalmozták.

Közbe egy kis czvikli jött, egy kis személyes jellegű vita Nagy Emil, Mezőfi Vilmos és Bozóky Árpád felszólalásával, azután megint egy nagy ágyu.

De még milyen nagy: Eötvös Károly. Amikor Hammersberg László, a jegyző szólásra felhívta, olyan mozgás és zsbongás keletkezett, a várakozás olyan moraja támadt, hogy egyszerűen szenzáció lett.

Eötvös aztán beszélt. Hogy mit mondott, azt el lehet olvasni az országgyűlési tudósításban. De hogy miképpen mondta, azt úgy hirtelenben leírni nem lehet. Azt a kedvességet, azt a csodálatos előadói képességet, a magyar nyelv muzsikájának, jellemző kifejezéseinek bámulatos változatait, amelyeket a vajda beszéde magába foglal, jellemezni csak ugyanolyan zseniális író lenne képes, mint amilyen elbeszélő Eötvös Károly. Apróra kellene szedni mindenik mondatát és tanulmányt írni róla, ezenkívül külön tanulmányt az ő hatásának titkairól.

II. Jelenetek a beszéd után.

Csak annyit mondunk, hogy ámbár a kormány tagjait éppen nem kímélte Eötvös, mégis Wekerle és Andrassy igen nagy élvezettel hallgatták és a világ minden kincséért sem szalasztották volna el egyetlen kifejezését sem. Apponyi eleinte megpróbálta, hogy a részvétlenség feltüntetésére aktákat tanulmányozzon, de csakhamar kénytelen volt abbahagyni, mert senki sem követte példáját. Ugyancsak kezdetben még akadt egy-két vállalkozó, aki közbeszólásokkal kísérletezett, de csakhamar elment a kedvük, mert a saját pártbeli elbizonyosodás miatt a miniszterek intették őket rendre. Rakovszky István, aki az Eötvös beszéde alatt elnökölt, előrehajolva figyelt s bizonyosan nem egy olyan részlete volt a beszédének, amit ő is szívesen elmondott volna.

A végén már csak a holnapi ülés napirendjét kellett volna megállapítani, de annyira nagy és zajos óvációt rendeztek Eötvös Károly mellett, hogy Rakovszky felfüggesztette az ülést.

S egyik érdekes jelenet a másikat követte. Régi ellenségek kibékültek. Polónyi Géza meghatottan ment Eötvös Károlyhoz, hogy kezét szorítson vele. A folyosón báró Kaas Ivor átölelte és könyezve megcsókolta Eötvöst. Legielmézőbb, hogy azok sem haragudtak, akiket bántott. A felszólalásnak a politikai éle elveszett; a személyest pedig maga Eötvös enyhítette. A házszabályrevízió meg lesz ezen felszólalás dacára, de hogy egy kissé másképpen lesz, az is valószínű. Nagy Emil, a revíziós javaslat benyújtóját erősen ugrasztotta és többször kérdezte, kicsoda, micsoda az a Nagy Emil, irodafőnök, írnök, joggyakornok vagy építész? Mikor aztán a folyosón beszéltek róla, nevetve szölt:

— Már hogyan tudnám kicsoda. Szegről-végről még atyámia is, rokonom.

Lett erre derűtlenség s egy perc múlva megjelent a vajda előtt maga Nagy Emil, meghajította magát:

— Bemutatkozom kedves bátyám, Nagy Emil vagyok.

— Persze, hogy az vagy, az istenlt, ismerlek ilyen kicsi korodtól fogva.

Beszélgettek is nyomban, hogy majd módosítást csinálnak a revízióban s a végén a hallgatóság megint megéljenezte Eötvös Károlyt, minthogy az irigyeknek s Nagy Emil ellenségeinek nem tetszett, hogy Eötvös igen szívélyesen barátkozik vele.

Mikszáth Kálmánnal is találkoztunk. A nagy palóc egészen fellelkedve jött ki:

— Azt mondják, hogy kabaret! Az oktondik! Ilyen jó izü, igaz kedélyü, hatalmas előadó, elbeszélő, ilyen szellemes és ilyen friss, nincs több a világon.

Andrássy és Eötvös.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 25.

Nagy csata volt ma a képviselőházban; a komoly argumentum erős szabályja és a humor művészi vágásu pengéje mérkőzött meg egymással. Andrássy Gyula belügyminiszter kezében volt a szablya, Eötvös Károlyban a könnyed penge. Hogy erre a tornára mindenki összesereglett a Házba, kinek csak jussa volt hozzá, magától értetődik; s hogy mindenki visszajött lélegzettel szemlélte a két nagy magyar szellem ragyogását, szintén magától értetődik.

A belügyminiszteré volt először a szó. (Polit Mihály fölszólalása csak a heroldok szerepét töltötte be, kik trombitaszóval hirdetik, hogy nagy esemény van készülöben.) Mint mindig, most is a retorika legsimplább eszközeit vitte harcra. De még ezt sem lehet mondani; mert „eszköz”: valamilyen mesterkéeltséget jelent — már pedig Andrássy előadásában luppával sem lehet fölfödözni valami olyasfélért, mi nem természetes, mi nem magától értetődik.

Már az, ahogy beállította azt a kérdést, vajon van-e joga a koalíciónak megcsinálni a házszabályrevíziót vagy nincsen, a politikai csel-látás remeke volt. Egyetlen gesztussal sikerült félretolnia a következtetlenség vádját, melylyel az utóbbi napokban oly gyakran dobálódtak. A koalíciónak minden árnyalata követelte a házszabálymódosítást még Tisza István előtt; de persze, ahogy azt Tisza és amilyen czérra azt Tisza megvalósítani akarta: a koalíció arra kapható nem volt. A mostani házszabálymódosítás a parlament kebeléből merült föl; de nagyon természetes, hogy a minisztereknek is meg van a maguk vélekedése. Ó, Andrássy, például mindig hive volt a revízióknak és így, ha most a revízió elbuknék, ebből azt látná, hogy közte és a parlament között nincsen meg a harmónia és ezért lemondana. (Itt némi idegesség futott végig a sorokon; a belügyminiszter lemondásának emlegetése elég volt, hogy fölszítsa az aggodalmat. S ráadásul még Apponyi is bólintott a fejével, hogy ő is követné Andrássy példáját.) De melyek azok az érvek, melyeket a revízió ellen fölhoznak? Hogy köröszül akarjuk vele vinni a létszámemelést? Egyetlen szóval válaszolt erre Andrássy: rémregény! Nemzeti engedmények nélkül nem lehet szó katonai reformokról. Oly határozottak voltak ezek a nyilatkozatok, hogy az eddig áhitatosan figyelő Ház döngő tapssal huzta alá a belügyminiszter kijelentéseit.

Ez a hatás azonban csak most kezdett rohamosan fölszökni a grádusokon. Akkor, mikor a szónok egyenként fölserolta azokat az okokat, melyek a revíziót rákényszerítik erre a parlamentre. Mikor világos, tiszta előadásában megjelentek — szinte azt lehetne mondani, hogy közel-felfoghatólag — azok az okok, tisztán ki lehetett venni, hogy a habozók, vagy kik eddig titkos skrupulusokat tápláltak, föltétlenül megadták magukat. Nem maradt más hátra, csak a hívatásos ellenzéki csoport, mely itt-ott közbeszólásokkal akarta kiközösíteni a belügyminisztert ten-pójából. De ma szerencsétlen volt a közbeszólásoknak; majdnem valamennyit észrevette Andrássy és a debatter kipallérozott ügyességével kovácsolt belőlük érveket a maga számára.

A válsztói reformról — erről a leányzóról, kinek arczára annyian kíváncsiak — is fölbeben-tette a fátyolt; de csak annyira, hogy a körvonalai voltak kivehetők. Olyan lesz ez a reform, hogy a nemzeti egységet nem fogja kompromitálni; de valószínű, hogy a nemzetiségeket és a szociálistákat nagyobb számban fogja besodorni a parlamentbe. Ennek következtében valószínű, hogy az ellentétek is nagyobbak lesznek a parlamentben: ezeket az ellentéteket pedig másképpen, mint erős házszabályok segítségével elsimítani nem lehet. Akármilyen szemüvegen vizsgáljuk a jövődőt, mindenütt pontokat látunk, melyek arra intenek, hogy a magyar nemzet szupremáciáját meg kell gyökeresíteni.

A házszabály szigorítása csak egy lépés a czél felé.

Bátorsággal el lehet mondani, hogy Andrássy mai beszéde után nem lesz obstrukció a házszabályrevízió ellen; és ha mégis lenne, erkölcsi alap nélkül való lenne: oly termékenyítő, félreértést megszüntető, kétségeket eloszlató hatása volt a belügyminiszter beszédének. Csak nézni kellett az ováció zaiától megmátrósodott képviselőket, amint körülvettek Andrássyt: ez a jel sem lehetett csalfa; együtt és egyféléképpen érzett ott mindenki — leszámítva a nemzetiségeket és a disszidenseket.

Még a tízperces szüneten keresztül is átcsapott a miniszteri beszéd közvetlen hatása; úgy, hogy éppen kapóra jött néhány személyes fölszólalás: mire elhangzottak, Eötvös Károly nyugodtan megkezdte beszédét. Eötvös, természetesen, Eötvös volt. Akármilyen lobogó alá is áll ő, azt a lobogót egyszeribe beragyogja a vidámság ragyogó napja. Neki nem kellett a házszabálymódosítás; de ezt úgy tudta megokolni, hogy még azok is, kik az imént a legszenvelmesebben tapsoltak Andrássynak, nevetek a nevetőkkel. Az obstrukciók történetét senki úgy nem tudja, mint ő; de ami még fontosabb, senki úgy elmondani nem tudja, mint ő. Hát persze, hogy hallgatták, igen nagy figyelemmel hallgatták. Senki meg nem haragudott, pedig itt-ott veszett csipkedő kedvében volt.

Természetesen, arról szó sem lehet, hogy Andrássy és Eötvös beszéde között paralellát vonjunk; vagy hogy arról beszéljünk, ki volt a győztes, ki volt a legyőzött. Ez a két államférfiu egymással harcolt ugyan, de összehasonlítani nem lehet őket. Mindegyik nemes érez a maga nemében. Eötvös Károly beszédét csak élvezettel olvashatja még az is, ki egyetlen szavát alá nem írja. De még nagyobb élvezettel hallgatták hallgatói. Az ő lényének varázslatossága alól senki ki nem vonhatta magát. A belügyminiszter beszéde talán első pillanatra nem szűnt; de megfog, gondolatokra készlet és meghallítja a lelket és az ént.

Annyi bizonyos, hogy a mai nap emlékezetes lesz a magyar képviselőház életében.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Raik Aladár és Hammersberg László. Az **elnök:** Az ülést megnyitja.

A napirenden a házszabálymódosításra vonatkozó indítvány van.

A házszabály-revízió.

Polit Mihály szólt föl először. Ha a házszabály-revíziót az obstrukcióval okolják meg — ugymond — akkor Tisza István rehabilitálva van. A horvát obstrukciónál szólva, elismeri, hogy a folytonos idegen szó keblemetlen lehetett, de abba bele kell nyugodni, hogy többnyelvű államnak többnyelvű a parlamentje is. Különbösen is, a magyarok technikai obstrukciói mellett a horvátok szelid küzdelme valószággal eltörpült. Ami, ami akkor velük történt, az Európában páratlan eset volt, mert hallatlan, hogy egyetlen ülésen hatvan-hetven szövegnyelés törtéjék. Hasonlóképpen jártak akkor a nemzetiségiek is. A szótól való eltérés az volna, ha például most valaki a szandzsák-vasutról kezdene beszélni.

Az **elnök:** Kérem a képviselő urat, közeledjek a tárgyhöz, mert már nagyon közel jár a szandzsák-vasuthoz. (Derülttség.)

Polit Mihály: A házszabály-revíziót perhorreszkálja a nemzetiégi párt, mert a szólásszabadság minden szabadság alapja.

Gróf Andrássy Gyula beszéde.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Miután Nagy Emil t. barátomnak indítványát sok oldalról, napokon keresztül támadták, kötelességemnek tartom, hogy melléte szót emeljek. (Halljuk! Halljuk!)

Mint rendesen, most is az első vád, amelylyel találkozunk és amelyet csaknem minden felszólaló képviselő ur magáévá tett, az, hogy ha jó volna is ez az indítvány, akkor sem volna helyesíthető, hogy az most adatott be, nem volna helyesíthető azért, mert ennek a koalíciónak, ennek a többségnek nincs erkölcsi jogosultsága ahhoz, hogy a házszabály-revízióhoz hozzányuljon. Azt mondják: ehhez Tisza Istvánnak volt joga, csinálja meg ő, a koalíció nem.

Hát szomorú volna, t. képviselőház, ha így volna, mert ennek a következménye az lenne, hogy Magyarországnak egyetlen egy hivatott miniszter-elnöke Tisza István volt. (Mozgás.)

A házszabályok revíziója szükséges lévén, hogy ha a többség erkölcsileg képtelen arra, hogy a nemzet ezen érdekét megvédje, akkor ez a többség lehetetlenné tevén önmagát, kénytelen volna átadni a hatalmát másoknak. De azt sem teheti egy többség, mert nem tőle függ, hogy vajon ő többség-e vagy nem. (Ugy van! Ugy van!) Mert hiába mondja, hogy az én elveimmel ellenkezik egy kérdésnek a megoldása és én nem vagyok hivatott erre, csinálja meg más, mert az a más többség nincsen meg, azt nem tudja a jelenlegi többség megteremteni. (Igaz! Ugy van!)

A politikában egyáltalában a következtetesség — ámbár visza fogok arra térni, hogy ezen esetben következtetlenség nincs — egyáltalában nem a legfontosabb követelmény. Egy többségnek első sorban kötelessége: helyt állani a nemzet érdekében! (Helyeslés.) Ha még ellentétbe jön is egyes mondásai-val, multjának bizonyos frázisaival, — amig kormányon van, első legszigorubb kötelessége mindent megtenni, amit az ország érdeke tőle követel. (Helyeslés.) Én, uraim, merem állítani, hogy ez a koalíció semmi ellentétbe multjával nem kerül, hogy ha a házszabály-szigorításhoz nyul.

Mi ellen küzdött a koalíció?

Azt mondják, ezt mondja Lengyel Zoltán t. képviselő ur és utána többen, hogy a koalíció a házszabály megszigorítása ellen folytatott küzdelemben szerezte meg a győzelmét; ennek folytán foglalta el mostani helyét. Bocsanatot kérek, ez fallacia, ez teljes félreértés. (Igaz! Ugy van!) A koalíció nem a házszabály szigorítása elleni kérdésben győzött, mert azon mód ellen küzdött, amelylyel az akkori miniszterelnök ur azt keresztül akarta vinni. (Igaz! Ugy van!) A koalíció jelszava nem az volt: fen-tartani a régi házszabályokat, a koalíció jelszava mindig a jogfolytonosság helyreállítása, a házszabályok integritása és szentsége volt, abban az érte-lemben, hogy addig, amig valamely házszabály érvényben van, addig azt meg kell tartani; nem pedig abban az értelemben, hogy ahhoz nyulni, azt változtatni nem lehet. (Helyeslés.)

Hogy ez így van, azt tényekkel fogom bizonyítani. Először is magunkról beszélök, azokról, akik a szabadelvü-pártot november 18-ika után ott hagytuk. Rólunk egész bizonyosan, autentikus adatok alapján be tudom bizonyítani, hogy mi mindig, azon egész küzdelem folyama alatt hangsúlyoztuk a házszabályrevízió szükségét. Itt van az a nyílt-levél, amelyet Lengyel Zoltán t. képviselő ur felolvasott, melyet nagyon meg is dicsért, amit köszönettel veszök, de jobb szerettem volna, ha kevésbé dicsérte volna meg és azokat a részeket is felolvasta volna, amelyek azt bizonyítják, hogy mi feltétlenül következtetéseket maradtunk. (Ugy van!) Én csak egy pár passzust akarok felolvasni. Itt mindjárt az elején ezt mondom (olvassa):

„Ez a kettős körülmény a képviselőház többségében azon nézetet keltette fel, hogy a házszabályokat szigorubbá kell tenni. Magam sem zárkózhatom el többé e reform szükségessége elől. Az ellenzék kényszerített arra, hogy gyengítsük azokat a biztosítókat, amelyeket egy liberális házszabályban látunk. Az ellenzék egy részének magatartása szorít arra, hogy szűkítsük a Ház benső életének szabadságát. Mig lelkiismeretem engedte, kitartottam azon akció mellett, amelynek célját helyeseltém és azon vezér mellett, akinek hazafias indokait ismerem és őszintén tiszteltem. Ma azonban sajnós, lelkiismeretem tiltja, lehetetlenné teszi, hogy a kormányt szerencsétlen vállalkozásában tovább kövessék.

Itt megmondom, hogy miért. Végül pedig ezzel zárom a levelet konkluzióképpen (olvassa):

„A jövőben kizárólag a lelkiismeretemre hallgatva, kettős czélt fogok szolgálni. Az egyik az, hogy a formák megsértésével létrejött határozat ne váliék jogforrássá, a másik az, hogy a nemzetnek nap-nap után mind hangosabban nyilvánuló azon akarata, hogy a házszabályok a szólásszabadság megóvásával módosíttassanak, érvényesüljön.”

Tehát akkor, mikor kiléptem a szabadelvü-pártból, mikor megindítottam azon akciózt, amelynek eredménye az volt, hogy a koalíció győzött, akkor hangsúlyoztam, hogy ezentul is czélom lesz a házszabályok szigorítását követelni. (Igaz! Ugy van! jobbfelöl.) Így tehát magammal jönnék ellenkezésbe, ha ma nem támogatóm t. barátomnak indítványát. (Helyeslés.)

Nagy György: De a függetlenségi pártnak nem ez volt a véleménye! A függetlenségi párt kiűzött ellene! (Folytonos zaj a Ház minden oldalán.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Azt halom...

Lengyel Zoltán: Jobb szeretem őt, mint az utódait!

A függetlenségi párt és a revízió.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Azt halom minden oldalról, hogy mi van a függetlenségi párttal? — Erre is megadom a választ. (Halljuk! Halljuk!) Lengyel Zoltán t. képviselő ur rámutatott arra a tényre — amit letagadni nem lehet — hogy az akkori ellenzék a limine visszautasította Tiszának azt a javaslatát, amely arra akarta a Házat bírni, hogy egy 21 tagú bizottságot küldjön ki a házszabályrevízió tárgyalására. Ebből a tényből a t. képviselő ur azt következteti, hogy a függetlenségi párt elvileg állást foglalt a házszabályrevízió ellen. Ebben azonban nagyon csalódik. (Zaj! Halljuk! Halljuk!)

Hogy az akkori ellenzék a limine visszautasította Tiszának akkori javaslatát, az taktikai motívumok következménye volt. (Igaz! Ugy van! jobboldal.) Mikor ugyanis Tisza István az ugrai levéllel felhaborította az ellenzékét, mikor ahelyett, hogy az ellenzékkel való közvetlen érintkezést pártközi tárgyalások során kereste volna, azt a javaslatot tette, hogy 21 tagú bizottság küldessék ki: akkor az ellenzék meg lévén győződve arról, hogy egy élet-halál-harcz küszöbén áll, hogy itten alknak többé helye nincs, hogy Tisza az ő skrupulusait tekintve venni nem fogja, hogy Tisza keresztül akar gázolni az ellenzéken, (Igaz! Ugy van!) ezzel szemben a függetlenségi párt azt a taktikát választotta, amely a leghatályosabbnak mutatkozott és ezen szempontokból kiindulva tagadta meg a hozzájárulását a 21-es bizottság kiküldéséhez. (Zaj! Halljuk! Halljuk!)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Ebből a tényből azonban semmiképp sem következik az, hogy elvi ellentétbe helyezkedett volna a házszabályrevízióval.

Nagy György: De igen!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Sőt egyes beszédekből ki tudom mutatni az ellenkezőjét.

Eötvös Károly: Az lehetetlen!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Kossuth Ferenc t. barátom akkor a függetlenségi párt élén egy beszédben kifejtette, hogy a függetlenségi párt bizonyos esetekben igenis hajlandó a házszabályrevízióba is belemenni, hajlandó abban az esetben, ha azt összekapcsolják a reformokkal, összekapcsolják többek között a választói jog reformjával. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Zaj balfelől.) Ugyanezt tette Rakovszky István t. barátom a néppárt élén. Ő is ugyanezt a kijelentést tette és csodálatos, éppen abban a beszédben, amelyet ellene felolvastak, abban a beszédben, amelynek egyes passzusaihoz itten azt akarták kiolvasni, hogy ő elvi ellentétbe helyezkedett a házszabályrevízióval. Ő ugyanabban a beszédben azt mondja, hogy bizonyos körülmények között, bizonyos reformokkal kapcsolatosan hajlandó a házszabályrevízióba belemenni.

Nagy György: Hol vannak a reformok?

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: De hogyan állunk a következtetlenség kérdésével? Mi nemcsak hogy nem ellenezük a házszabályrevíziót, hanem követeltük.

A 48-as párt nem követelte, de igenis kifejezésre juttatta, hogy bizonyos körülmények között hajlandó hozzájárulni. Elfelejtettem, tehát visszatérek itt a legnagyobb bizonyítékra ebben a tekintetben: a 48-as párt hajlandó volt belemenni a házszabályrevízióba azon a tárgyaláson, amelyet én velük folytattam a Tisza-kormány végső napjaiban, mielőtt az feloszlatta a Házat. Akkor én a béke helyreállítása céljából és hogy a házszabály ügyét is előmozdítsam, tárgyalásokat kezdtem az ellenzék vezérférfijaival. Ugy emlékszem, három napi tárgyalás után megegyeztünk olyan házszabályrevízióban, mely nem megy ugyan olyan messze, mint a jelenlegi, de mégis igen nagy lépés volt abban az irányban, amelyet ma akarunk elérni.

Eötvös Károly: Mikor volt az kérem? (Zaj.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Tíz vagy tizenhat óra?

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Lengyel Zoltán t. képviselő ur azt mondja, hogy én nagyban és egészben következetes voltam és csak hat órányira vagyok ellentétben régi álláspontommal, mert azt mondja, akkor tíz órával állottam elő, most pedig tizenhat órával jövök. A függetlenségi pártot pedig, azt mondja, egy örökkévalóság választja el ettől.

En meg hat órával sem változtattam álláspontomat. En akkor, úgy mint ma, nem a tizenhat órával ülés mellett, hanem a permanens ülés mellett voltam. (Ugy van! Élénk helyeslés.) En akkor is amellett voltam, ma is csak sajnálattal mondtam le a permanens ülésről, de lemondtam akkor róla, mert akkor nem tudtam többet keresztülvinni, mint tíz órát, ma is lemondtam, mert ma sem tudtam többet 16 óránál keresztülvinni. (Zaj.) En tehát teljesen és precízén ugyanazon az állásponton állok ma, mint álltam a múltban. (Zaj.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: De a negyvennyolczas párt sem jutott ellentétbe önmagával. Látszólagosan — és ezzel is érvel — az a különbség van a mostani álláspontja és a régi között, hogy régen mindig azt mondták, hogy a választási jog kiterjesztésével kapcsolatosan junktim történjék meg a dolog; ma a junktim szóban bizonyos látszólagos formái eltérés van, de ez csak látszólagos és nem hozza a pártot ellentétbe múltjával. Mert mit mondott mindig a párt? Addig, amíg ilyen kevés választó van, nem adok többségnek nagyobb hatalmat, mint amilyennel eddig rendelkezett; a kormány nagyon is tudná befolyásolni a választásokat. Miből indult ki? Hogy akadhat hazafiatalan nemzetellenes kormány és a többség az idők hosszu során át és azok kezében veszélyes lesz a módosított házszabály új fegyvere. Most mit mond ez az indítvány? Azt, hogy az általános választói jog alapján összeülő országgyűlés előtt csak a jelen országgyűlésre alkalmazható a rendkívüli eszköz, tehát csak olyan országgyűlésre, amelynek többsége — azt mindenki tudhatja — hazafiatalan dolgokra vállalkozni nem fog. (Helyeslés és tetszés.) Ok tehát ma, mikor kivételesen ezen országgyűlés, ezen többség számára biztosítják ezt az eszközt, nem kockáztatják Magyarország jövőjét, nem adják ki a fegyvert bizonytalan, esetleg nemzetellenes többségek kezébe. (Élénk helyeslés.)

Amire nem számítottak.

De kérdezem, hogy azon idők óta nem történtek-e olyan események, amelyek még azt is igazolnák, ha megváltoztatta volna álláspontját a függetlenségi párt és pedig tetemesen. En azt hiszem, hogy történtek olyan események. Első sorban Lengyel Zoltán t. képviselő ur felolvastván az én nyílt levelemet, felolvasta azt az argumentációt, amelylyel akkor támogattam a házszabály tulságos szigorítását.

Ebben az érvelemben az áll, hogy Magyarországon óvatosan kell kezelni ezeket a dolgokat, mert a kisebbség ki van zárva a hatalomból, a kisebbség kormányra nem juthat, váltógazdaság Magyarországon nincsen, a kisebbség, amely politikáját érvényesíteni nem tudja, hogyha itt a Házban a szó mindig a torkába szorítottatik, forradalmi hangulatla fog jönni és ez veszélyes lesz a parlamentárizmusra.

De azóta mi történt? Történt az, amit még akkor kizártnak tartott mindenki, hogy nemcsak hogy egy kormány meg tudott bukni a választások alatt, hanem egy párt, amely 40 évig uralkodott Magyarországon, semmivé tudott válni.

Eötvös Károly: Hiszen itt van! (Derűtség és mozgás.)

Lengyel Zoltán: Szét van osztva több területre!

Hencz Károly: Ti köztetek van a legtöbb!

Az elnök: Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Azok, akik akkor az ellenzéken voltak, ma a kormány padjain ülnek; annyira megváltozott a helyzet.

Eötvös Károly: Csak a padok változtak!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Merek Lengyel Zoltán képviselő urra is hivatkozni, aki a pártközi konferencián azt mondotta, hogy ő sem azért támadja ezt a házszabályrevíziót, mert az ellene fog fordíthatni, hiszen ki tudja, nem fogja-e ő kezelni azokat, nem lesz-e ő a többség? (Derűlt-

ség.) Annyira átment ma már a köztudatba, hogy igenis váltógazdaság képzelhető. ma már kormányok megbukhatnak, sőt merem állítani, hogy azzal a helyzettel szemben, amikor túlnagy volt a többség hatalma, túlnagy volt a fegyelem, a párturalom ebben az országban, most talán a másik véglet áll szemközt; talán tulkevés a fegyelem, talán tulbizonytalan az, hogy ez az uralom fennmarad, fenttartható-e? Ugy, hogy t. Ház, ez a fegyver nemcsak a mi kezünkben van, ez nem azt czélozza, hogy egy párturalomnak állandóan fegyvereket adjon, hanem igen is az egymást felváltó, az egymást felcserélő többségek számára kívánunk fegyvereket adni.

A horvát obstrukció.

Egy másik körülmény volt, amely szintén teljes mértékben megindokolná az álláspontváltozást, ez a horvát obstrukció. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.)

Bozóky Árpád: Viseljék a felelősséget azért, amit csináltak!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Értéket és igen szomorú hatást kelthetett Magyarországon, hogy úgy látszott a dolog, mintha az a nagy nemzeti fellendülés, amely a koalíció győzelméhez vezetett, amelyet annyi reménnyel üdvözöltek mindenütt, ez a nagy nemzeti fellendülés oda vezetett volna, hogy a magyar parlament megszűnik magyar lenni. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Amíg azokat a reményeket, amelyeket keltett ez az új többség, a dolgok természeténél fogva csak részben érthették el, addig ez a váratlan következmény, villámként csapott be ide, hogy Magyarország, a magyar parlamentben ilyen obstrukció támadt. Nem érthető-e, hogy az a párt, amely — úgy hiszem — joggal nevezi magát nemzetinek, ezt el nem fogadja, nem akar a történelem ítélőszéke elé azzal oda állani, hogy nemcsak hogy nem tudta megszerezni, amit akart, hanem elvesztette azt, amit a múltban megszerzett. Ha fellendült benne a magyar vér és ha ennél fogva az álláspontját változtatta volna, azt is, azt hiszem, mindenki megérthetné.

Az egész kérdés az, (Halljuk! Halljuk! Zaj. Elnök csenget.) akár megváltoztatta álláspontját, akár nem, vajon az ország érdeke kívánja-e a házszabályok szigorítását, igen, vagy nem? (Élénk helyeslés.) Ez a főkérdés, minden más emellett lappália.

Eötvös Károly: Ez igaz.

A javaslat apja.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Mielőtt erre a kérdésre áttérnék, még Lengyel Zoltán képviselő ur kíváncsiságaira akarnék egy tiszteletteljes választ adni. Ő azt kérdi, kié ez a javaslat, ki csinálta, mi lesz a következménye, ha visszavetik, ki bukik meg? Hát t. képviselő ur, én tiszta vizet akarok a pohárba önteni. Ez nem kormányjavaslat. Nem kormányjavaslat azért, mert a mi felfogásunk szerint a házszabályok revíziója a parlament autonóm joga. Így királyi kormány, mint olyan, soha bele nem avatkozhatik, azonban mint egyesek, mint magyar képviselők természetesen birunk nézetrel ebben a kérdésben és így történt, hogy éppen én voltam az, aki leginkább sürgettem, hogy ez a kérdés most napirendre tételessék.

En voltam az, aki leginkább szorítottam most a dolgot. Ennek következtében aztán talán nem fog csodálkozni a képviselő ur, ha mindjárt magamat állítom oda, mint azt, aki megbukik, ha a javaslat bukik. En a magam részéről azt tartanám, hogy közötte és a Ház között megszűnik az a harmonia, amely előfeltétele annak, hogy támogatásuk mellett kormányozzunk, azt látnám, hogy másként gondolkodnak és tökéletesen más a felfogásuk Magyarország létérdekeiről, mint nekem, én tehát ennek következtében magától értetődik, hogy kénytelen volnék levonni ennek következményeit.

Eötvös Károly: Segitse az Isten! (Derűtség.)

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: A kormány tagjai — nem lévén ez kabinetkérdés és nem is kerülve így formailag a minisztertanács elé — formailag nincsenek angazsálva, de itt mondja éppen most t. barátom, a miniszterelnök ur, hogy ő hasonló állásponton van.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: Bizony én is!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: A másik jelenlevő miniszter szintén ezt mondja, tehát a t. képviselő urnak már van elég áldozata.

T. Ház! A felszólalások azt hangoztatják, hogy a házszabályok revíziójának indokál nem szolgál sem a horvát kérdés, sem a nemzetiségek magaviselete, általában nem lehet arra semmi okot találni, hanem az egyetlen indok az, hogy Bécs ezt így rendelte meg. Erre vonatkozólag már a miniszterelnök ur nyilatkozott egyszer és megmondotta, hogy ebből egy betű sem igaz. Miután azonban éppen most mondtam, hogy én voltam az, aki szorítottam a dolgot, külön is kiemelhetem, hogy szintén nem kaptam semminemű utasítást; kiemelhetem, hogy ő felsége a király, a parlament autonóm jogaiba be sem szokott avatkozni, hogy nézetem szerint nem is tudott erről előzetesen, hogy most fogjuk ezt a kérdést felvetni és hozzátéhetem mindehhez még azt is, hogy amióta miniszter vagyok, soha vele arról a kérdéstről nem beszéltem, hogy a házszabályok revízióját keresztül fogjuk vinni. Ez kilátásba sem helyeztetett sem ma, sem máskor. (Élénk helyeslés. Zaj. Elnök cseppet.)

A rémregény.

A másik magyarázat, amelyet a felszólalók a revízió mostani keresztülvitelének adnak, az, hogy titkos ígéretnek vannak, amelyek szerint keresztül akarjuk vinni az unjoczjutalék emelését, úgynevezett nemzeti reformok nélkül. Ez egy rémregény.

Az elnök: Csendet kérek!

Lengyel Zoltán: A reformot a szabadelvűpárt is követelte! (Zaj.) Magyar vezényszó nélkül nincs lét-számemelés. (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Nemzeti reformok nélkül legfőbb a minket követő kormány ellenünkben vihetne keresztül ilyen unjoczjutalékemelés. Azt tehát nem képzelem a t. képviselő ur, hogy mi előre fegyvert akarunk adni azoknak, akik ellen azután küzdeni fogunk. (Helyeslés a jobboldalon.) Mindezek igazán mesésbeszéd. Olyan egyszerű, olyan világos az, hogy miért van szükség a házszabályrevízióra, hogy az ember csaknem restelli, szégyenli az argumentumokat felhozni (Ugy van! Ugy van!) mert elcsépett igazságok azok. (Ugy van!) amelyek elől senkinek zárkózhatik el, aki a parlamentet életével csak némileg is meg tudott ismerkedni.

Nem arra szolgál a revízió, hogy a horvátokat letörje, nem célja, hogy a nemzetiségeket letörje; nincs az X Y, nincs az egy párt, nincs az egy töredék ellen irányítva, hanem objektív alapon áll: azon az alapon, hogy láttuk, hogy nincs a világon parlament, amelynek ilyen kevésbé szigorú házszabálya volna; (Ugy van! a jobboldalon.) láttuk hogy az egész világon arra szorította a tapasztalat, a kényszer a parlamenteket, hogy fokról-fokra szigorítsák a házszabályokat. (Ugy van! a jobboldalon.)

Polónyi Géza: Önálló hadsereggel bíró államokban! (Mozgás és zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.)

A nemzeti érdek.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Láttuk, hogy a mai házszabályok alapján állva, eredményeket elérni alig lehet; (Ugy van! a jobboldalon.) láttuk azt, hogy 15-20 ember ezen házszabályok értelmében a házat végtelen ideig is meg tudja akadályozni abban, (Ugy van! a jobboldalon.) hogy határozatot hozzon. (Ugy van! a jobboldalon.) Tudjuk azt, hogy ez nemcsak vétőjogot ad egy elenyésző kisebbségnek, hanem klotürt is, olyan klotürt, amelylyel nemcsak minden egyes képviselőnek szólászhadságát képes megsemmisíteni egy csekély kisebbség. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás és zaj balfelől.) de ugyanakkor a Háztól is el tudja vonni a jogot, hogy határozatokat hozzon. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A képviselőházban él a nemzet. (Ugy van! a jobboldalon.) Csodálatos dolog, hogy Magyarországon azok, akik minduntalan szabadságról beszélnek, nem sietnek azon parlament segítségére és nem akarnak annak a parlamentnek jobb szabályokat adni, amely parlament Magyarországnak állami önállóságát és önkormányzatát a legerősebben biztosíthatja. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Ha ezt a szervet is cserben hagyjuk, amelyben élünk: ha ezt is tehetetlennek hagyjuk meg, akkor nem lesz ké-

pes a magyar állam magát fentartani. (Ugy van! a jobboldalon.) Ha a törvényhozás, a népképviselő a kaoszának képét adja, akkor kérdezem: ki nyer ebből hasznot? A végrehajtó hatalom (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) A végrehajtó hatalom tekintélye növekszik mindenütt, ott, — igaz, hogy sokszor nagy krízisek révén — ahol a népképviselő nem tud feladatának megfelelni. (Általános élénk helyeslés, tetszés és zaj. Felkiáltások balfelől. Ez igaz!)

És nemcsak elméleti aggályok vezetnek bennünket (Mozgás balfelől. Halljuk! Halljuk!) arra az elhatározásra, hogy a házszabály revízióját követeljük, de azt hiszem, hogy ez a képviselőház már tényleg érezte rossz házszabályainak káros voltát. (Ugy van! jobboldalon.)

Egy hang (balfelől): Nem érezte! (Mozgás és elientmondások a jobboldalon.)

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Nem akarok a multból beszélni. A multban lefolyt obstrukcióra vonatkozólag sokan, akikkel itt most együtt ülünk, ma különféle nézeteket vallanak. Ennélfogva azokat bizonyításul nem akarom felhozni. Hanem igenis a horvát obstrukció. Csodálatos módon a t. képviselő urak most azt a horvát obstrukciót és annak a következményeit lekicsinylik és azt mondják, ez semmi, neveléses dolog, pár hétig hallottuk itt a visoki sator-t és azután minden rendben ment, keresztülvittek mindent, amit akartak. Az én emlékezethezem azonban nem olyan rossz, hogy ezt elfogadjam. Én igen jól emlékszem arra, hogy éppen azok a képviselő urak, akik ma lappáljának veszik az egészét, akkor itt erősen megtámadtak és azt mondták, hogy nem akarjuk a magyar állam tekintélyét fentartani. Amikor a nyáron a vasúti szolgálati pragmatika-javaslatnak utolsó szakaszait kénytelenek voltak visszavonni, akkor megtámadtak, hogy ez feladás, vereség és meghátrálás, azután pedig, mikor másodizben a kiegyezési törvényt egy szakaszba kellett foglalni, akkor megint megtámadtak és azt mondták, hogy a parlamentárismust lejárattuk, kifosztjuk.

Eötvös Károly: Igaz is volt! (Zaj.)

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Mi kényszerített bennünket erre? Ez a házszabály. Ez tette szükségessé. Mi akkor is elismertük, hogy ez szomorú helyzet és kénytelenek voltunk a házszabályok rosszassága miatt azokat az áldozatokat meghozni, mert a magyar állam tekintélye hónapokon keresztül az egész világ előtt meghurcoltatott. (Igaz! Ugy van!)

Tehát ne méltóztassék most épp egy sovinszta magyar pártnak ezt lekicsinyelni. (Helyeslés.) Ne méltóztassék azt mondani, hogy ez semmi, hogy ezt nem kell felvenni, mert céljainkat elértük. — mert az is csak véletlen, hogy céljainkat elértük, — mivel csak egy pár nap választott el attól, hogy a horvát támadás következtében bele nem jutottunk a legnagyobb ex-lexbe, a legnagyobb konfliktusba ne dobassék a magyar állam. Hogy ha a horvát urak haragszanak, nem lehet a költségvetést heterjeszteni, mert hogy a legnagyobb blamáznak vagyunk kitéve. Eltűrhetjük-e, hogy indemnitással legyünk kénytelenek élni és kénytelen legyen a magyar állam kiépítése várni azért, mert a horvát urak úgy parancsolják! Azt hiszem, hogy ezen történetek után el nem képzelhető az a magyar párt, amely be nem látja a házszabályrevízió szükségességét. (Élénk helyeslés.)

Nagy György: Nem itt kell megoldani a horvát kérdést, azt lenni Horvátországban kell megoldani. (Zaj.)

A választási törvény.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: A választási törvényről szólván, mindenekelőtt válaszolni akarok Mezőfi Vilmos képviselő urnak, aki azt mondta, — Kristófiytól véve az argumentációt, — hogy a szigorú házszabály szükséges lehet ott, ahol a parlament szűk alapokon áll, azonban általános a választójogon alapuló parlamentnél a házszabály szigorítása felesleges. (Derűtség.) Azt mondja, hogy a világ összes parlamentjei azt bizonyítják, azt mondja, hogy ahol általános választójog van, ott obstrukció nincs. Erre egy példa csakugyan van s ez Ausztria. De hogyan áll e kérdés Ausztriában? Az osztrák parlament egy év óta nem obstruál, de a régi rendszer

mellett egy évnél hosszabb idő elmúlt anélkül, hogy obstruált volna, tehát az, hogy az első évben annak dacára, hogy ott is folyton Damokles kardjaként lóg a kormány feje fölött az obstrukció és folytonosan fenyegetődtek is vele, ezen az obstrukción ki nem tört, — ez még semmit sem bizonyít. (Igaz! Ugy van!) Ezzel szemben pedig más államok parlamentjének története bizonyítja, hogy fordítva van a dolog, (Ugy van!) hogy az obstrukció a demokratikus képviselőházak betegsége. Akkor keletkezett, mikor minden parlament demokratizálódott.

Ez igen természetes, mert addig, míg csak egy osztály vezette a nemzetet, addig annak az egy osztálynak küldöttjei egymással szemben nem voltak oly éles ellentétben, mint egy modern nemzet különböző osztályai. (Igaz! Ugy van!) Mióta tehát a társadalomban létező nagy ellentét belevitetett a parlamentbe, azóta vannak a nagy összeütközések. Láttuk ezt Franciaországban, ahol sokkal szigorúbb házszabály van, mint Magyarországon és még sokkal szigorúbb, mint a Nagy Emil-féle indítvány. Ennek dacára folytonos obstrukciók vannak ott és igen sok kormány bukott meg miattok. Itt van a német parlament, ismeri mindenki azt az esetet, hogy egy nagy obstrukciót csakis a házszabály megsértésével voltak képesek legyőzni; pedig Németországban is sokkal, de sokkal szigorúbb a házszabály, mint a Nagy Emil-féle javaslat. Ott a Kardorff-féle házszabály-csinnyre volt szükség, hogy keresztülvigyék a tarifa-javaslatot. Ennélfogva nemcsak hogy nincs igaza Mezőfi Vilmos t. képviselő urnak, de éppen ellenkezője áll annak, amit mond. Ha nem lett volna még eddig, okvetlenül szükségessé válnék a házszabályrevízió, az általános választói jog alapján álló parlamentben.

Előttem lebeg a kép, amelyet nyújtani fog az a parlament. (Halljuk! Halljuk!) Anélkül, hogy a javaslat részleteiből bármit is mondanék, anélkül, hogy a számokról ma nyilatkoznám, a dolog természetében rejlik s az általános választói jog eszméjéből kifolyólag konstatálható a következő alakulás. Először is természetes, hogy az az osztály, az a réteg, mert nem egy osztály, hanem egy felsőbb réteg, amely ma egyedül kormányozza Magyarországot, egyszerre eltűnni a parlamentből nem fog. (Mozgás.) Azt hiszem senki sem kívánja, hogy eltűnjék. (Ugy van!) Mindenki belátja, hogy végzetes, válságos volna, ha egy napról a másikra teljesen új emberek, új irányok és társadalmi osztályok vezetnék Magyarországot. (Igaz! Ugy van!) Ezek tehát benmaradnak. Mellettük azonban feltétlenül lesz egy elég számottevő szociáldemokrata párt. Ez kétségtelen; kívánatos is, hogy úgy legyen. (Mozgás. Tapsok.)

Nagy György: Csak hazafias legyen.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Nem is akarom a javaslatot úgy megcsinálni, (Halljuk! Halljuk! Zaj. Elnök cseppet.) hogy a szociáldemokrata párt kizárassék a parlamentből. Az egy erőteljes politikai céllal bíró szervezet; annak itt képviselnie kell lennie. (Helyeslés.) Ha az ember azonban a szociáldemokráciát megfigyeli — még pedig inkább kiifföldön, mint nálunk, mert nálunk valami kifejelett élete a multban nem volt — azt látja, hogy a szociáldemokrácia egészen más célból indul ki, egészen más célt követ, mint a többi polgári párt. Ebben van a nagy ellentét a polgári pártok és a szociáldemokraták között. A szociáldemokraták közt vannak olyanok, ezek tulzók, akik szerint a patriotizmus, ez a fogalom, egyáltalában az u. n. burzsoáz huncutsága, fogás, hogy a parasztságot, a proletariátust jobban kizsákmányolhassa. Elvi ellensége annak a fogalomnak: haza és annak a fogalomnak: patriotizmus. Emellett van a mérsékeltbb, ma többségben lévő áramlat, amely idáig nem megy, mely azonban szintén legfőbb célul, nem mint mi, a magyar haza boldogságát s más országban más hazának boldogságát tűzi ki, hanem első sorban végez el a munkásosztály érdeke. Ez az, amiért minden mást feláldoz, úgy mint mi minden mást készek vagyunk feláldozni a hazáért. (Igaz! Ugy van!) Itt van a nagy ellentét, hogy a pártok egy része az országos közérdekek szempontja szerint irányítja magát, a másik része bizonyos osztályérdekek szerint. Ez már maga nagy összeütközésekre vezethet.

A másik csoport, amely a parlamentbe megerősödve fog bejönni, a nemzetiségek. Én többször mon-

dottam, hogy olyan törvényjavaslatot, amely a magyar állameszmét veszélyezteti, (Zaj.) benyújtani nem vagyok hajlandó. Azonban igazságosnak kell lenni. (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Ez a javaslat nem konfiskálhatja más ajku magyar állampolgárok jogát. (Helyeslés a nemzetiségi képviselők padjain.) Ennélfogva természetes, magától értetődik, hogy a nemzetiségi csoport megerősödve fog bejönni. (Zaj balfelől.)

Bozóky Árpád: Elég liba! (Zaj.)

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: És bármit mondanak a t. képviselő urak, mégis nem lehet tagadni, hogy a végcéljük egészen más, mint a mienk. Minden felszólalásukon, egész programjukban közös fonálként keresztülhúzódik, hogy ők is főleg az állam csak egy részének, az egységes politikai nemzet egy részének érdekét hordják legmelegebben szívükön és a többi pár frázissal kiűzetik; (Zaj. Halljuk! Halljuk! Elnök cseppet.) igazi céljuk az, hogy a nem magyarajku állampolgárok hatalmát, érdekét fejlesszék; — holott a mienk, különbséget nem téve az egyesek anyanyelvét illetően — az egységes politikai magyar nemzet java és boldogsága. (Zajos helyeslés és taps.)

Az ellentétek növekedni fognak.

Tehát itt is megvan a nagy ellentét. A jövő parlamentben a mainál élesebb, a mainál nagyobb ellentétek lesznek. Ez elkerülhetetlen. Ehhez járul még az is, hogy ezeknek a különböző csoportoknak sohasem lesz közös birájuk. Nem fog akadni egységes nemzeti közvélemény, amely itélkezik a különböző csoportok fölött, amely elítélvén az egyiket, azt mások az obstrukciótól visszariasztja. Mindegyik csoportnak meg lesz a maga önálló közvéleménye, mely fölmenti és talán akkor fogja a legielkesebben támogatni, amikor a legélesebb ellentétben lesz a többi pártokkal szemben. (Igaz! Ugy van!)

Ily viszonyok közt csodálom azt a magyar embert, aki megkockáztatja az általános választól jog alapján álló törvényjavaslat elfogadását házszabályok szigorítása nélkül, (Igaz! Ugy van!) hogy aztán ki legyen téve, hogy előrelátás, bátorsághiány miatt veszélyeztesse Magyarország érdekeit. Am tegye, de én nevetem nagyon is nagyra becsülöm ahhoz, sem hogy ilyenre odaadjam. (Élénk éljenzés és taps.)

Nagy György: De még nincs meg a választási reform.

Az elnök: Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Még egy kérdés van, melyet tisztázni akartam s ez az, hogy miért kívántam s miért helyeztem ily nagy súlyt arra, hogy a választási törvény tárgyalásakor ez a javaslat már érvényben legyen. Erre Lengyel Zoltán t. képviselő ur azt mondta: ezt ő nem látja be, mert vagy jó a javaslat, vagy rossz. Ha jó, akkor keresztül megy ily szigorú házszabály nélkül is, ha meg rossz, akkor hiába, nem is kell, hogy keresztülmenjen. Bocsanatot kérek, ez egy kissé naiv okoskodás. (Igaz! Ugy van!) Gyermekkoromban én is hittem azt, hogy úgy van az életben, hogy van jó dolog és rossz dolog. A jó dolgot minden jó ember követi vakon, egyöntetűen, a rossz dolgot csak a rosszak. De mióta egy kicsit megnöttem (Derűtség.), azt látiam, hogy az emberek éppen a felett vitatkoznak legtöbbször, hogy mi jó és mi rossz (Igaz! Ugy van!), hogy a legbecsületesebb, a legjobb akaratú, a legokosabb emberek sincsenek ebben egy nézetben. (Igaz! Ugy van!)

En a választási törvény megcsinálását igen nehéz dolognak tartom. Annyi nagy nemzeti érdekét érint, ugyanakkor annyi egyéni érdekét érinthet, annyi vidék létérdekét érintheti, hogy azt hiszem, hogy csak abban az esetben van remény, hogy megoldható ez a feladat, ha a feladat, amely megoldandó, abban áll: a többség akaratát megnyerni. Ha azonban a feladat nem abban áll, amint nem abban áll a mai házszabály mellett, hanem abban, hogy oly javaslatot csináljunk, mely ellen senki e Házban erős küzdelmet folytatni nem akar; akkor előre tudhatjuk, hogy hiába próbáltuk a választási reformot megteremteni, akkor kár is volt bolondítani a népet azzal, akkor adjuk fel, mondjuk meg, hogy nem kell választási reform, hogy megbántuk, hogy ezt az ígéretet tettük és csak ki akartuk játszani a népet. (Élénk tetszés.)

En azonban óriási hibának tartanám, ha ezt a politikát követnék. En azt hiszem, hogy eikerülhe-

tellenül és okvetlenül szükséges ezt a megígért reformot megcsinálni. (Igaz! Ugy van!) És azt hiszem, szükséges és kívánatos az, hogy azt ez a parlament csinálja meg. (Igaz! Ugy van!) Ennélfogva azt hiszem, hogy nekünk kötelességünk mindazt megtenni, ami ezt a célt biztosítja. (Mozgás.) Miután pedig a cél elérése ki van zárva, hogy csak akkor valósítható meg, ha itt a javaslat erős támadásnak egyáltalában kitéve nem lesz: ennélfogva elkerülhetetlenül szükségesnek tartom és ezért sürgetem én már most, a választási reform benyújtása előtt ezt a házszabályrevíziót. (Helyeslés.)

Még csak egy kérdéssel kívánok foglalkozni. Ez a kérdés az, hogy ha már igaz, hogy a házszabály revíziója szükséges, nem megyünk-e túl azon a határon, amelyet Magyarország érdeke megszab? Nekem mindig az volt az álláspontom, ma is az, hogy dacára mindazoknak az érveknek, melyeket előbb felhoztam, egy oly szigorú házszabályt, mint amely például Angliában helyes, mi magunk el nem fogadhatnánk azon kapcsolatnál fogva, mely közöttünk és Ausztria között van. (Élénk helyeslés.) A mi erőnk egy része felett nem egyedül rendelkezünk, ennélfogva óvatosaknak kell lennünk. (Helyeslés.) Ezt, úgy hiszem, mindnyáján egyértelműleg elfogadjuk. De már az megdöbbent és ilyenkor, megvallom, szinte szégyellem, hogy magyar vagyok...

Eötvös Károly: No, no, vigyázzunk a szóra!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: ... ha azt hallom, hogy Magyarország alkotmánya veszélyben forog, fel van adva, itten többségi abszolútizmus lesz, ha 16 óras üléseket kívánunk. A magyar hazafiság, a magyar hősiesség elég arra, hogy tíz órát kitartson a hazáért, (Derűtség) de permanens ülés ki van zárva, 16 óras is már a maximum, alig feltételezhető, hogy a magyar szittya azt kiállja. (Derűtség.) Ha ez valóban így áll, akkor mi az utolsó népe vagyunk a világnak. (Élénk helyeslés és taps.) Hivatkozom a külföldre.

Az obstrukció vége.

Széll Kálmán: Angliára!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Mi igen gyakran szoktuk lenézni a külföldi nemzeteket, legalább a férfiaság és bátorság terén és azt hisszük, hogy mi hozzájuk képest fenegyerekek vagyunk.

Más országokban tényekkel bebizonyult, hogy hosszú ülésekkel egy lelkes kisebbséget letörni nem lehet.

Bebizonyult mindenütt, hogy annak dacára, hogy sehol sem volt az, ami nálunk, hogy olyan rövid időre korlátozzák az ülések idejét, hogy mindennél hosszabb, sőt permanens ülések lehetők: annak dacára azt láttuk, hogy minden ország kénytelen volt szigorubból szigorubb rendszabályokhoz nyulni, avégből, hogy a kisebbséget letörje. Azt láttuk, hogy az obstrukciók képesek voltak nem 16 óras de 40 óras üléseket kitartani, még pedig nem 150-en, hanem kis csoportok is.

Itt van Anglia példája. Most olvastam a dolgokat és látam, hogy amikor az irek obstrukáltak egy izben — pedig összesen valami 40-en, az óriási angol többség ellen — akkor a 24-ik órában az elnök azt írta feljegyzései között, hogy tekintettel arra, hogy ez a kisebbség még határtalan időkig ki tudja tartani és tud küzdeni, szükséges lesz egy erőszakos beavatkozás. Ez az eset, amely után mintázták november 18-át. Tényleg úgy is volt. Még körülbelül 24 órát tartott azután az ülés — összesen 40 egy-néhány órát — és végül is csak úgy lehetett legyőzni azt az ir ellenzéket, hogy a házszabályokat megsértették és azután az ireket egyenként kivezetették. Ők tehát, egy csekély elenyésző kisebbség — pár ember — 40 és egy-néhány óráig tudott hazájáért küzdeni.

Polónyi Géza: És mégis hiába küzdött!

Egy lépés a cél felé.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Igen, mert erőszak gyakoroltatott. Ugyanezt láttuk mindennél. Magyarországot őseink erővel, bátorsággal, kitartással szereztek meg. Ugy hiszem, ma is csak abban az esetben fogunk egy nagy államot itt fenntartani, ha ugyanez a tulajdonságunk van! (Helyeslés.) Ha ez megvan, akkor nem félek a hosszú üléstől. Egy hosszú ülés roppantul előveszi a többség idegzetét is. Ha nincs igazsága, ha érzi, hogy a

nemzet lelkiismerete nem vele tart, ha érzi, hogy a lelkesedés nagyobb az ellenzéknél, akkor kezd bomlani a többség, akkor előállnak az akkori kormányelnökök versenytársai, azok, akik kezdetől fogva elítélték az ő eljárást, akik hibáztatták az ő taktikáját, kifogásolták, megbomlik akkor a többség és sokan otthagyják azt a kormányt, amelynek más fegyvere nincsen, mint a hosszú ülések. (Igaz! Ugy van!)

Igy tehát t. képviselőház azt hiszem, hogy ez a házszabály nem tulszigoru; sőt ellenkezőleg, nekem az a skrupulusom, hogy nem is éri el a célt. De mivel mégis egy határozott lépés a cél felé, a magam részéről azt elfogadom és kérem a képviselőházat, méltóztassék ezt elfogadni. (Hosszantartó zajos helyeslés, éljenzés és taps. Szónokot számosan fűdvözik.)

Az elnök: Az ülést öt perczre felfüggesztem.

Személyes kérdések.

Tíz percz szünet után

Nagy Emil személyes kérdésben szólal fel. Mezői Vilmos a tegnapi ülésen azt mondta, hogy Nagy Emil kerületében, Nagykürüben népgyűlés volt, amelyen bizalmatlanság szavaztak neki. Az igazság és a kerület reputációja kedvéért kijelenti, hogy Mezői ott járt ugyan tegnap Nagykürüben, össze is hívott husz-harmincz embert, de a község választói ezzel az alattomos merénnyel nem azonosítják magukat, amiről jegyzőkönyvben nyilatkoznak.

Bozóky Árpád folytonosan kiáltoz.

Az elnök megint Bozókyt.

Nagy Emil: Bozóky ur azt hiszi, itt is szolgálhatja népbolondító tendenciáit. (Nagy, zaj, tetszés, derűtség.)

Az elnök rendreutasítja Nagy Emilt.

Tolnay Lajos személyes kérdésben szól. Molnár Jenő tegnap azt kiáltotta feléje, hogy 1904-ben Tiszapárti volt. Ezzel szemben kijelenti, hogy mindig negyvennyolczas jelöltre szavazott, noha állami tisztviselő volt. (Élénk helyeslés.)

Mezői Vilmos személyes kérdésben tiltakozik az alattomoság vádjá ellen.

Nagy Emil válaszol Mezőinek.

Eötvös Károly beszéde.

Eötvös Károly: Tisztelt képviselőház! Igazán örömmel adok kifejezést, hogy a t. belügyminiszter ur ebben a kérdésben felszólalt és legalább némi, ha nem is tökéletes alkalmat nyújtott arra, hogy betekintsünk azon indokokba, amelyek a kormányt és a többséget ennek a Nagy Emil-féle javaslatnak benyújtásánál vezérelték. Sajnálom, hogy nem lesz ma már időm arra, hogy a t. belügyminiszter ur érvelésével egész terjedelemben s azzal a részletességgel foglalkozzam, amelyet az ő indokai megérdemelnének. Nincs idő rá, eleget sajnálom.

Beszédem folyamán, amint gondolataim rátérnek, fogok azokkal tüzetesen foglalkozni, megjegyzem azonban, hogy szinte restel az ember foglalkozni egy ilyen házszabályrevízióval való indokai-val, mert minden igazság már elcsépelet dolog, amit e körül pro vagy kontra felhoztak. De azok között az elcsépelet igazságok között mégis talán leg-tökéletesebben agyon van csépeelve, ha örökké az obstrukciót emlegetik, mert hogy Nagy Emil, meg Tolnay képviselőtársam az obstrukciót emlegetik, azon nem csodálkozom; hisz ők azon fiatal gyermekkorban vannak még, amelyből — hála Istennek a belügyminiszter ur kinőtt. Hát ő előttük lehet ez nem elcsépelet dolog. De ha a belügyminiszter ur is az obstrukciót emlegeti, amiben kitörött gróf Tisza István is a nyaka és ha örökké azt emlegeti mindenki, ez első sorban kötelességemmel teszi, hogy ennek az obstrukciónak a történetével valamelyest magam is foglalkozzam. (Halljuk! Halljuk!) Az obstrukció történetéről régóta sokat beszélnek itt már. Az én tudomásom szerint Magyarország törvényhozásában a legelső obstrukció 1839. végén kezdődött és tartott 1840. márczius végéig. Azt az obstrukciót pedig nem Lengyel Zoltán t. barátom csinálta, hanem Deák Ferencz. (Felkiáltások: Különbség van a kettő között! Akkor a többség obstrukált!)

Nem igaz! Történelmileg nem igaz! Majd elmondom a történetét. Ha már most obstrukcióról annyit beszélnek az urak, legalább tudják meg, hogy a magyar obstrukciónak mi az igaz története és azt ne hamisítsák meg. Nem többséggel csinálták. Többséggel kezdték, kisebbséggel végezték és sikerre jutott. (Ugy van! balfelől.) A dolog következő-

leg történt. Gróf Ráday Gedeont megválasztotta Pest vármegye egyik országgyűlési követévé és a királyi udvarból, a kancelláriától leirat érkezett Pest vármegyéhez, amelyben a király azt mondta, hogy amikor a király felszólítja a vármegyét, hogy maguknak követeket válasszanak, (Halljuk! Halljuk!) mindig az a feltevés és az az alkotmányos szokás, hogy azok törvényiszte, józan, higgadt elméjű férfiak legyenek. Minthogy pedig gróf Ráday Gedeont a bécsi magyar kancellár nem tartja olyan-
nak, ő meg nem engedi, hogy az országgyűlésen helyet foglalhasson. Erre azután gróf Ráday Gedeon az országgyűlésen csakugyan nem foglalt helyet, de követérséje jelentette a dolgot az országgyűlésnek és erre nem Lengyel Zoltán t. barátom, hanem Deák Ferencz mondta azt, hogy ha az országgyűlés azt elűri, (Halljuk!) hogy a király nevében a kancellár vagy akár maga a király azt mondassa: én ezt elfogadom követnek, amazt meg nem, akkor inkább tépiük össze a mandátumunkat és menjünk haza szégyenrel, gyalázzal, de a nemzet becsületét ilyen alkotmányra, ilyen országgyűlésre ne bizzuk. De ez a beszéd nem sokat ért volna, ez nem is lett volna magában véve obstrukció, hanem a király akkor is katonát, nagy ujoncz-kontingenciát követelt; a királyi propozícióban az volt a fődolog — akkor a kormányelőterjesztések, amint a t. belügyminiszter ur igen jól tudja, királyi propozíciók néven szerepeltek — és Deák Ferencz azt mondta: Nem adunk egy katonát se, míg a nemzet ellen elkövetett súlyos sértés nem orvosolttatik. Így kezdte Deák Ferencz az obstrukciót és higye el a t. belügyminiszter ur, hogy amidőn mi valamikor elhatározzuk magunkat az obstrukcióra — amire én különösen sohasem határoztam el magam és határozottan ellenzem) és utálom az obstrukciónak u. n. technikai nemét, (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középén.) de ha az én barátaim csinálják, nem kárhoztatom, (Derült-ség.) — midőn ez a nemzet valamikor obstrukcióra határozta el magát, vagy midőn a parlamentnek azon oldala, vagy pártja, amelyhez én is tartozom, erre szánta rá magát, mindig hasonló, a nemzet ellen elkövetett durva és istentelen sértés alkalmával határozta erre rá magát. (Ugy van! a baloldalon.) Ámde, amikor önök az obstrukciónál beszélnek, miért hallgatnak örökké azokról az okokról, amelyek azt szinte előidézik (Ugy van! a baloldalon.) és amelyek, ha fenn nem forognának, obstrukcióra e Házban sohasem gondolt volna senki? (Ugy van! a baloldalon! Felkiáltások: Chlopi! Soha!) „A szólás-szabadság kérdésében” ez volt annak az obstrukciónak neve, amelyet Deák Ferencz akkor kezdeményezett, a szólás-szabadságnak irtóztatós megsér-tése forgott akkor szónyegen.

Ez volt az első obstrukció az én tudomásom szerint a magyar országgyűléseken. Deák Ferencz elérte célját. Április közepére báró Wesselényi Mik-lós és Kossuth Lajos, valamint az országgyűlési fiúk szabadon bocsáttattak. Ráday Gedeon paktumot esi-nált az akkori koalícióval, (Derült-ség balfelől.) hogy a koalíciónak valami szivességet tegyen és az összeültközönsnek személyére vonatkozó okát meg-szüntesse, lemondott követi mandátumáról. Eleget kárhoztatták érte, és méltán és alaposan. (Ugy van! balfelől.) Azonban Deák Ferencz terve sikerült és amikor ez sikerült, akkor a nemzet szokott lojalitá-sával megadta a szükséges ujonczlétszámot.

T. belügyminiszter ur, még egy obstrukciónál tudok, de az furcsa. Azt se az angol, se a francia, se az olasz, se a többi parlament sohasem követte. Midőn a legelső közösügyeket, „mixta negotia” cím alatt az 1580-iki országgyűlésen bemutatták, az or-szág rendei azt mondták, hogy ők semmiféle közös-ügyeket, habár mixta negotiának vannak is ne-vezve, nem fogadnak el. Azonban a királynak valami atyafia, aki királyi biztos volt az országgyűlés ve-zetésénél, (Derült-ség.) azt követelte az országgyűlés-től, hogy azokat a közös ügyeket el kell fogadni. Osztrák közösügyek, habsburgi közösügyek, — el lehet képzelni, ha most olyanok, amilyenek, milyenek voltak ezelőt 300 esztendővel? Este az ország rendei, a vármegyék, városok választott követei stb., szóval az országgyűlés tagjai összebeszéltek, ha olyan nagyon követelik Bécsből azokat a közös-ügyeket, — Fraknoi országgyűlési gyűteményében le van írva az egész — akkor beszéljen ő felségének az atyafia, akivel akar, ők pedig hajnalban szépen

lóra ültek és hazamentek mind és másnap egy követet sem találtak ott, nem volt országgyűlés.

Ezt az obstrukciót én a legjobbnak tartanám ma is (Derült-ség) oly javaslatokkal, oly delegációk-kal, oly politikával szemben, amelyet önök üznek másfél év óta ebben az országban, a nagy nemzeti vagy nem tudom miféle névvel illetett rendszer és a kormány alatt. Én azt szeretném, ha képviselőtár-saim reggelre felkerekednének és itt hagynák önöket ezeken a padokon.

Ennek az országnak alkotmánya és alkotmányá-nak biztosítékai nemcsak a mieink, árva 15—20 ellen-zéki férfinc, hanem az alkotmány és annak minden biztosítéka a többség javára és az ország javára sok-kal jobban van, mint a mi javunkra.

1902. végén kezdődött azután nálunk a katonai kérdés.

A nemzeti engedmények.

Mikor valami kegyetlen, istentelen javaslatot keresztül akarnak itt a Házban kergetni, akkor min-dig előállanak és józan eszünkre appellálnak, hogy higyük azt, hogy a nemzeti reformok nélkül nem fognak előjönni ilyen létszámemeléssel. Hogy milye-nek lehetnek azok a nemzeti engedmények, azon nem töröm a fejemet, tudom, hogy semilyenek sem lesznek. (Derült-ség.) De a t. kabinetnek már mód-fában lett volna, sőt feladata lett volna a Bécsben a Reichsrathban, meg az osztrák delegációban el-hangzott igen komoly és illetékes nyilatkozatok után némileg tájékozottan bennünket, hogy miféle re-formokról meg nemzeti vimányokról lehet itt szó. De a kabinet nem tartja ezt szükségesnek. A t. belügy-miniszter ur nem tartja szükségesnek a választási törvény dolgairól tájékozottan bennünket.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Majd fogom.

Eötvös Károly: Hát ha úgy szereti az angol példát, tud-e az angol parlament újabb időbeni tör-ténetéből valamit, hogy olyan nagy kérdésben, amilyen nálunk a választói jog ilyen reformjának kérdése, a miniszterek elbujtak volna holmi sötét zugolyokba és egyszerre csak meglepetéssel álltak volna a parlament elé és azt mondták volna: vagy tédet-fejet hajtotok gazemberek, vagy én elme-gyek a helyemről?

A Nagy Emil javaslata.

Az a javaslat, amit most itt tárgyalunk, a Ház elnökének akkora jogokat ad, amekkora Tibettől idáig a Dalai lámának sincsen. (Élénk derült-ség.) Azt mondja egyik pontja például, hogy sürgösségi kérelmet 150 képviselő csak akkor nyújthat be, ha ahhoz az elnök is hozzájárul.

Hát ha 150 jó magyar hazafi találkozónk meg valaha valamikor ebben a Házban és a nemzet ér-dekében akarna valamit kívánni, az elnök erre azt mondhatja, hogy nem járulok hozzá? Ha az elnök megkötöti magát, hogy nem indítványozza, hiába lenne akármilyen retentő szüksége ennek a nemzetnek arra, hogy a sürgösség rögtön keresztülmenjen: az el nem rendelhető, ha az elnök nem járul hozzá.

Ugyanezeket a jogokat biztosítja az elnök ré-szére a tanácskozási időnek 16 órára való kiterjesz-tése dolgában. Az is csak akkor rendelhető el, ha az elnök hozzájárul. Ebben, azt mondhatnám, van még egy kis szerencse. De várjuk meg a végét. Azt mondja: csupán az elnök engedheti meg a napirend előtti felszólalást és a sürgös interpellációt, de ugyanő meg is tagadhatja: a Ház e kérdésben ezen javaslat szerint csak a napirend leörletése után dön-thet. T. i. a napirend előtti felszólalás dolgában csak a napirend kimerítése után dönthet. Hát ez a javas-lat akkor itt patkót a lóra, amikor már megdőglött. (Zajos derült-ség.) És a sürgös interpellációt is csak a napirend befejezte és a napirend feletti tanácsko-zásra szánt idő bevégezése után lehet megtenni. (Zaj.) Nagyon kíváncsi lettem volna, ha a t. belügymi-niszter ur ennek az időnek a statisztikáját — mert ebből áll ma, úgy látszik, minden államférfiui tudomá-ny, rovat-statisztika, iktató, kiadó, stb. (Derült-ség.) — összeállította volna. Már most tegyük fel, hogy van 16 óras ülés. Elkezd a t. elnök ur az ülést reggel 10 órakor, időközben 2 órai szünet van, az a 16 órába nem számítható be. (Felkiáltások: Nem!) én legalább úgy értem, mert világosan nem értem, (Zaj.) — tehát ha 10 órakor elkezdik az ülést, akkor

az a 18 óra végződik hajnali 4 órakor. Már most tessék hajnali 4 órakor napirend előtt felszólalni. (Zaj-os derült-ség.) De hajnali 4 órakor kerül a sor az elnöki előterjesztésekre, irományokra, a bizottsá-gokra és egyéb dolgokra. A pénzügyi bizottság nagy bölcsen majd határoz s azután vár az ember hajnali 4—5 óráig, csak akkor terjesztheti elő a je-lentést. Hát lehet képviselőket, bizottsági tagokat, elnököket, jegyzőket, előadókat ilyen dologra kapni?

A t. belügyminiszter ur magáévá tette e javas-latot. Ebben az is benne van, hogy a képviselőnek nincs joga a Háztól annak megengedését kérni, hogy felszólalásában a tárgytól eltérhessen. Mikor szok-ták ezt kérni a képviselők? Mikor szó van pl. ilyen házszabályszigorításról. De előttem a t. belügymi-niszter ur az angol parlament példájáról beszélt s a képviselő kérni akarja, hogy neki is engedjék meg, hogy az angol parlamenti példákról beszéljen. Ettől el van tiltva. Azután itt van az, hogy névszerinti szavazást nem rendelhet el a Ház, csak ha az elnök akarja, vagy ha száz képviselő kéri. De ha elren-delik a névszerinti szavazást, vagy a rendes, egy-szerű szavazást, a szavazatokat megszámlálni csak ugy lehet, ha száz képviselő kéri, vagy az elnök a maga tetszéséből elrendeli.

Bocsánatot kérek, hiszen a szavazatokat vagy a szavazókat megszámlálni minden képviselőnek, minden gyorsírónak, minden irodaszemélyzetbeli embernek abszolút joga van, ha csak a két szemét ki nem verik először. (Derült-ség.) Minden képviselő-nek abszolút joga van erre; de nem is teheti, hogy meg ne számlálja; és ha 5—6—10 képviselő azt mondja: nem jól van, nem az a többség, ez a több-ség, tévedés van a jegyző urnak a számításában, hát nem szabad megszámlálni, hanem csak ha 100 képviselő összeáll, szerződést köt, összesküszik, kau-cziót tesz le, azt bekebelezeti birtokára (Derült-ség.) s akkor előáll kérni és ha az elnök hozzájárul, akkor meg lehet számlálni, hogy a szavazásnak mi az eredménye.

Nos hát, ezekbe az ostobaságokba elég mélyen belementünk; ne menjünk még tovább. De talán ne menjünk ennyire se. Hiszen végre is a parlament te-kintélyét őrizzük.

Azután kíváncsi voltam az okokra, amelyek ve-zérlék nem ugyan a többség sok tagját, mert erre nem vagyok kíváncsi, hanem a t. belügyminiszter urat, mert a belügyminiszter ur tud is gondolkodni, szeret is, noha nem helyesen. (Élénk derült-ség.) Mik hát azok az okok, amelyek vezetik a gyarló elméket ilyen kesze-kusza dolgokra? Felhoznak háromat. Elő-ször azt, hogy a nemzeti akaratnak a többség által való megnyilvánulásának akadályja ne legyen. (Zaj. Elnök csenget.) Felhozzák másodszer az obstrukción-tól való félelmet és felhozta éppen a t. belügyminisz-ter ur a nemzetiségi vagy nemzetközi, a horvát stb. bajokat.

T. képviselőtársam, Széll Kálmán tanúságot te-hetne arról, hogy az a vasvármegyei határszéli nép jóra való magyar érzésű ember volt mindig — pe-dig istentelen svábok voltak nyelvükben — de jóra-való magyar hazafiak voltak. Majd meglátjuk, mit csinál azokkal a habsburgi kéz, vagy a pángermán illetőleg más néven most már alldeusch és egyéb főrekvés. Ez ellen akar a t. belügyminiszter ur ilyen házszabályival védekezni? Ahelyett, hogy a magyar-ságot emelne, erősítene, iskoláiban, intézményeiben, vagyonában, jogaiban és alkotmányának biztosíté-kaiban tartsa. (Ugy van! balfelől.) ezzel akar ez ellen védekezni?

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Ezzel is!

Eötvös Károly: Nem „is”. A horvát nyelvnek az ősiorrása az „is”. Ez itt nem segít, semmit sem se-gít. Megmondom előre, hogyha ez törvénynyé, ille-tőleg házszabályiá válik, nem a horvátok ellen lesz alkalmazva, sem a románok, sem a nemzetiségiék ellen, hanem mi ellenünk, magyarok ellen. (Ugy van! Helyeslés balfelől.)

Nagy György: Az igazi függetlenségiek ellen! A labanczok fegyvere lesz a kuruczok ellen! A bécsi fegyvertárban lesz ez egy újabb fegyver!

Eötvös Károly: Pedig, t. miniszter ur, nem so-káig lesz erre szükség én ellenem legalább nem fog-ják majd ezt alkalmazhatni, mert én, ha Istenem éltet és józan eszemnél meghagy, ugy is itt hagyom ezt az országgyűlést, mert én ilyen nemzetgyilkos poli-

ikának tanuja lenni nem akarok. (Élénk helyeslés balfelől.)

Nagy György: Nem engedjük, szükségünk van Eötvös Károlyra!

Eötvös Károly: Ajánlom Lengyel Zoltán képviselőtársam határozati javaslatát elfogadásra. (Hosszszantartó, többször megújuló élénk éljenzés és taps a baloldalon.)

Az elnök: Az ülést 2 órakor berekesztette.

Budapest, február 25.

Ankét a telekkönyvi rendtartásról. Az új telekkönyvi rendtartás tervezetének megvitatására az igazságügyminiszter által egybehívott szakértekezlet Imling Konrád államtitkár elnöklésével tegnap, hétfőn folytatta tanácskozásait. Napirenden volt a telekkönyvi helytelenségnek perenkívüli kiigazítását tárgyzó szabályok megvitatása. A szakértekezlet jövő héten folytatja tanácskozásait.

A gazdatisztek a képviselőházban. A gyakorlati gazdatisztek országos egyesületének küldöttsége ma délelőtt Holló Lajos és Szluha István képviselők vezetésével tisztelgett Justh Gyula képviselőházi elnökkel és Mezőssy Béla földmivélségi államtitkárnál. Justh Gyula képviselőházi elnök előtt Holló Lajos képviselő tolmácsolta a küldöttség kérelmét, amely abból állott, hogy az okleveles és a nem okleveles gazdatisztek nyugdíja lehető rövid idő alatt törvényhozási úton rendeztesse. Justh Gyula elnök kijelentette, hogy ezentul is teljes jóakarral fogja kísérni törekvéseiket és meg van győződve, hogy törekvéseik, melyek a magyar nemzeti törekvással teljesen azonosak, meg is fognak valósulni. A küldöttség ezután Mezőssy Béla földmivélségi államtitkárt kereste fel. Az államtitkár Szluha István, az egyesület elnöke üdvözölte, majd Holló Lajos képviselő szövegezte a földmivélségi államtitkárhoz és röviden vázolta neki a memorandum tartalmát, amelyet azután átnyújtott. Mezőssy Béla földmivélségi államtitkár válaszában kijelentette, hogy minisztere keresni fogja a közvetlen érintkezést ez ügyben és meleg érdeklődéssel kíséri törekvéseiket és rajta lesznek, hogy olyan megoldást tudjanak találni, amely a magyar gazdaközösség és az állam hozzájárulásával biztosíthatja egy tetőtől-talpig magyar társadalmi osztály holdogulását és tisztességes megélhetésének lehetőségét. A küldöttség lelkes éljenzéssel köszönte meg az államtitkár választát, aki azután még hosszabb ideig beszélgetett a küldöttség tagjaival.

A miniszterelnök köszönete. A makói függetlenségi párt abból az alkalomból, hogy a kormányt támadták, feliratilag üdvözölte Wekerle Sándor miniszterelnököt és a kormány tagjait. A miniszterelnök ma Nagy Károly pártelnökhöz a következő levelet intézte:

Igen tisztelt pártelnök ur! Öszinte örömmel fogadtam nagyságodnak, mint a makói függetlenségi párt elnökének hozzám intézett azon nagybecsű iratát, amelyben hazafias higgadsággal átérzve szeretett hazánk és államunk igaz érdekeit, méltányolva a magy. kir. kormánynak államunk megerősítésére és kiépítésére irányuló öszinte törekvéseit, a makói függetlenségi és 48-as pártnak a kormány működése iránti bizalmát tolmácsolni szives volt. Midőn a kormányra a közeljövőben váró nehéz feladatok sikeres megoldásához a makói függetlenségi és 48-as pártnak további szives támogatását kérem, fogadja igen t. elnök ur és a párt minden egyes tagja szives bizalomnyilvánításukért és megemlékezésükért egy a magam, mint miniszterelnök hálás köszönetét. Hazafias üdvözléssel Wekerle.

A leirat a pártban ószatlan örömet szerzett.

Oláh szervezkedés. Az aradi „Tribuna“ vezércikkét közöl, amelyben szervezkedésre buzdítja az oláhokat. A cikk, amelynek „Álljatok a zászló alá mindnyájan!“ a címe, azt mondja, hogy országszerte szervezkedni kell, mert a magyarok négy pártra vannak oszolva és valamennyinek külön spekulációja van, ellenben az oláhok egységesek és nem spekulálnak. A jelek, mondja az oláh lap, biztatók, mert 1905-ben csak nyolcz, 1906-ban pedig már tizenöt oláh képviselő jutott be a parlamentbe. Induljon meg tehát országszerte az oláhok szervezkedése.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788. szám

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23-45. szám.

A katonatiszti fizetések fölemelése.

— Az osztrák delegáció ülése. —

Budapest, február 25.

Az osztrák delegáció mai teljes ülésén elfogadta a katonatisztek fizetésrendezéséről és a legénységi zsold javításáról szóló Latour-Schraffl-féle indítványt és ezzel megváltoztatta a közös hadügyminiszter által a két kormány hozzájárulásával a delegációk elé terjesztett költségvetést, amelyet a magyar delegáció változatlanul fogadott el. Most tehát előállt az az eset, hogy a két delegáció határozatai nem fődik egymást, amit hétfőn az egyeztető albizottságok fognak megállapítani. A magyar delegáció előreláthatólag Barabás Bélának azt az álláspontját fogja magáévá tenni, hogy a delegációnak a költségvetési tételek fölemelésére joga nincsen és így ezt a határozatot tárgyalás alá sem veheti.

Az osztrák delegáció ezenkívül elfogadta a közös pénzügyminiszterium, a közös legfelsőbb számszék és a vámjvedék költségeloirányzatát, úgy, hogy most már csak az okkupált tartományok költségvetése van hátra, amelylyel valószínűleg holnap végeznek. A közös pénzügyminiszterium költségvetésének tárgyalása során Seeliger delegátus a szociáldemokraták nevében igen élesen nyilatkozott a delegáció intézménye ellen.

A mai ülésről tudósításunk a következő:

Fuchs elnök 11 óra 25 perckor megnyitja az ülést.

A Latour-Schraffl-féle javaslat folytatálagos tárgyalása során Schuhmayer delegátus polemizál Schönaich közös hadügyminiszter legutóbbi beszédében foglalt egyes állításokkal. Az általános drágaságra utalva, amelyet a tisztizetések emelésének szükségességénél első sorban említenek, követeli, hogy a hadügyi kormányzat üzemtelepein alkalmazott munkások helyzete is javíttassék. A tisztizetések emelésére vonatkozó indítványt a szociáldemokrácia szempontjából elfogadhatatlannak jelenti ki és ajánlja, hogy a szönyegen levő javaslat felett a delegáció napirendre térjen.

Gróf Stürgkh a nép egész érdekében szükségesnek jelenti ki a harcoképes hadsereget és ennek elengedhetetlen feltételül tartja a tisztizetek és legénység jelenlegi dotációinak emelését. Köszöni a miniszter nyilatkozatát, hogy amíg ő helyén lesz, addig semmi sem fog történni, ami a hadsereg egységét megbontaná és reméli, hogy semmi olyas sem fog történni, ami ártathatna a hadsereg egységének.

Vukovics delegátus kijelenti, hogy a tisztizetek és a legénységi állomány helyzetének javítására szolgáló minden akció támogatni fog. Azután polemizál a miniszter által szóló részéről tegnap benyújtott interpellációjára adott válaszában egyes passzusaiával és kijelenti, hogy nem akarja Magyarország és Horvátország állami viszonyát szönyegre hozni, hanem a közös hadsereg kezelését illető egyes kérdésekben a miniszter nyilatkozatát provokálni. Tiltakozik az ellen, hogy az interpellációra adott válasz értelmében a delegáció hatásköre csorbíttassék. Attér azután az utban levő ugynevezett katonai ki egyezés megbeszélésére és a magyar-horvát ki egyezés 30. szakasza alapján tagadja, hogy a magyar kormány illetékes volna katonai kérdéseket Horvátországra is kötelezően rendezni; erre nézve egyedül a horvát országgyűlés illetékes. Ujból tiltakozik továbbá az ellen, hogy a közös hadsereg a horvát választások alkalmával igénybevehető legyen. Ellenzi a hármasszövetséget, amely Ausztriára nézve nem hoz előnyöket és csak a katonai terhek emelését fokozza. Kifogásolja továbbá a hadügyi kormányzat magatartását a horvátokkal szemben.

Miután gróf Merweldt és Hruban delegátusok a javaslat mellett szóltak és Schönaich hadügyminiszter reflektált Schuhmayer delegátus megjegyzéseire, a delegáció a Latour-Schraffl-féle javaslatot elfogadja.

Azután a hadügyi albizottságnak az 1907. évi delegáció határozataira vonatkozó javaslatát és az ipari szállításokra vonatkozó jelentését vita nélkül elfogadta, mire a közös pénzügyminiszterium költségeloirányzatát veszi tárgyalás alá.

Seeliger delegátus ennek kapcsán bírálja a delegáció intézményét, amelyeknek határozatait már a delegációk alakulásának módja miatt sem lehet a népkarant megnyilatkozásának tekinteni. A delegációk sértik a népek önrendelkezési jogát a külpolitika vezetésé tekintetében. A szociáldemokraták azon az állásponton állnak, hogy a külügy és hadügy a delegációkból a parlament elé utalandó. A közös minisztereknek a parlament előtt kellene képviselni politikájukat, vagy ha ez nem vihető keresztül, úgy

mindenesetre meg kellene jelenniök a bizottságok előtt.

Kozlowski előadó zárszava után a közös pénzügyminiszterium költségeloirányzatát elfogadják, szintugy vita nélkül elfogadják a közös legfelsőbb számszék és a vámjvedék költségeloirányzatát is.

Báró Chlumetzky javasolja, hogy azonnal vegyék tárgyalás alá a pénzügyi bizottság jelentését az okkupált tartományok kormányzásáról.

Schuhmayer képviselő a határozatképeség megállapítását kéri.

Miután a delegáció határozatképtelen, az elnök az ülést berekeszti. Következő ülés holnap.

KÜLFÖLD.

Osztrák költségvetési bizottság. A képviselőház költségvetési bizottsága a lottó-tétel tárgyalásánál elfogadta Malik előadó javaslatát, amelynek értelmében évenként egy tizedrészevel csökkentik a lottó-gyűjtődéket, úgy, hogy tíz év alatt az egész intézmény megszűnik.

Német birodalmi gyűlés. A mai ülésen a távirdugyról szóló törvény megváltoztatására vonatkozó törvényjavaslatot harmadik olvasásban elfogadták. Szintugy elfogadta a birodalmi gyűlés dr. Marcour cenzurpárti és Arendt birodalmi párti felszólalásai után harmadik olvasásban a csekk-törvényt. Azután folytatták az igazságügyi költségvetés második olvasását. Sidow államtitkár kifejtette, hogy első feladatának tartja, hogy a fontos és nehéz kérdések jelenlegi állásáról tájékozódjék. A birodalmi pénzügyigazgatásra vonatkozó kérdések esetleg szükségesnek mutakozó megvilágítását Twele államtitkárnak kell átengednie. Sulyt helyezett arra, hogy e nyilatkozatot mindjárt kezdetben itt megtegye, ne hogy mai távollété a ház iránti figyelmetlenségnek magyarázzák.

Lieberth (birodalom párti) megokolja a deportációra vonatkozó javaslatát.

Dr. Nieberding államtitkár kijelenti, hogy az előtte szóló tulbecsüli e kérdés fontosságát. Kijelenti, hogy a kormány a jövőben is fog e kérdéssel foglalkozni, de nem tartja kívánatosnak a határozati javaslat elfogadását.

Az angol kormányválság. A lapok félhivatalosan jelentik, hogy Campbel-Bannerman miniszterelnök egyelőre még nem gondol arra, hogy hivatalától visszalépjön. A miniszterelnök gondolkodásával nem fér ugyan össze, hogy megtartsion oly hivatal, amelyet megrendült egészsége miatt nem tud kellőképpen ellátni, de az orvosok egyelőre nem tartják szükségesnek, hogy politikai pályafutását megszakítsa és csak azt ajánlották neki, hogy az éjjeli ülések izgalmaiktól tartózkodjék.

Két román államférfi a szandzsák-vasutáról. Take Jonescu, a romániai konzervatív demokrata párt vezére egy hírlapíró előtt a szandzsák-vasutra vonatkozólag következőleg nyilatkozott: Csak természetes, hogy Ausztria-Magyarország ezt a vasutat építi, mert senki sem kételkedett abban, hogy Boszniát vasutal össze fogja kötni az Archipelággal. Azt hiszem, hogy e dologról egy hónap mulva már senkisé fog beszélni. A Duna-Adria-vasut Romániának csak kedvező lehet. Románia a legrovidebb uton juthat a Fekete-tengerhez és azért csak örülhetünk, ha az Adriához is kapunk összeköttetést. Kereskedelmünk, különösen Olaszországgal, sokat nyerne e vasut által. Nem kell azonban hinni, hogy e vasut egyhamar létesülni fog, mert a pénzáldozatokon kívül még kétséges, vajon a porta tényleg beleegyezék-e ezen második vasuti tervbe is. — Costinescu Emil román pénzügyminiszter ugyancsak egy újságíró előtt kijelentette, hogy Romániának minden körülmények közt nagy gazdasági érdeke fűződik az Adria-vasut tervéhez. Románia azonban beleegyezését e vasuthoz csak az esetben adhatná, ha ezen érdekek teljes kielégítést nyernek. Nekünk azonban most sokkal fontosabb, más vasutvonalak kiépítésére kell gondolnunk. Ami a Novibazártól Szaloniklig tervezett vasutat illeti, Románia ennek kiépítését, mint a berlini szerződésnek magától értetődő végrehajtását fogja fel. Macedóniai vérrokonaink szempontjából üdvözöljük a tervet.

A portugál válság. Az Observernek jelentik Lisszabonból, hogy a rendőrség kétségtelen bizonyítékait fedezte fel egy újabb összeesküvésnek, amely a király ellen irányult. A kutatások kiderítették, hogy a királygyilkosok a Fekete kereszt nevű titkos szövetségnek a tagjai és a rendőrség bizonyítékokat szerzett arra, hogy ez a titkos szövetség az egész dinasztia ki akarja irtani. A kormány rendkívüli óvintézkedéseket fogantatosított a királyi család védelmére. A királyi palotát szigorúan őrzik. Manuel király több névtelen levelet kapott, amelyekben halállal fenyegetik, ha nem mond le.

A párisi Urbain-társaság tegnap kifizette a portugál bank után Don Carlos király életbiztosítása fejében az 1.100.000 frankot. Ez a folyósítás nagy feltűnést kelt, mert úgy volt, hogy a biztosítási összeggel fogják kiegyenlíteni azokat az előlegeket, amelyeket a meggyilkolt király az állampénztártól előlegekül felvett.

Bolgár mozgósítási hír. A bolgár távirati ügynökség adatainak mondja egyes újságokban elterjedt ama híreket, amelyek a bolgár hadsereg mozgósításáról és az Oroszországban élő bolgár tartalékos tisztek hazahívásáról szólnak.

Marokkó. Gharb környékén egy, az Udantörzshöz tartozó faluban ütközet volt a falut megtámadó rablóbanda és a lakosság között, amelynek folyamán a rablók közül negyven életét vesztette. Az elgszani kormányzó Tangerből erősítést kért. El Gebbasz hadügyminiszter hatszáz embert küldött.

Pichon külügyminiszter tegnap a kamarában mondott beszédében még ezeket mondta: Nem szabad a világnak bemutatnunk oly nép szerepét, amely önmagát hagyja cserben. Miért ne tudnánk elvégezni olyan katonai akciókat, amint más országok, mint Anglia, Németország és Hollandia nehezebb viszonyok között végeztek el? Jaurés szövegét a következőket mondotta: A miniszter felémeltette Angolország és Hollandia gyarmati háborúit. Ez az összehasonlítás azonban egyáltalán nem állhat meg. Angolország tudta, hogy mily célokat követ Transzvámban, önként azonban Franciaország pénzét és katonáinak vérért vesztegetik. Micsoda célból történik ez? Hiszen tudják, hogy nemzetközi szerződés tiltja önöknek Marokkó meghódítását! (Élénk tetszés balfelől.)

A kamara ezután egyszerű szavazásban napirendet fogad el, mely elismeréssel adózik a csapatok bátorságának és a kormány iránti bizalomnak ad kifejezést, remélve, hogy Marokkóban biztosítani fogja az algeirizsi egyezményben alapuló érdekeket és jogokat. A napirendi javaslat azt a pontját, mely a kormánynak bizalmat szavaz, 370 szavazattal 160 szavazat ellenében elfogadták. Az ülés erre véget ért.

Kongó-kérdés az angol felsőházban. A felsőház tegnapi ülésén a Kongó-kérdésről folyó vita során Lord Fitzmaurice külügyi államtitkár rámutatott a helyzetnek súlyos voltára egy nemzetközi szempontból, mint Belgium szempontjából és kiemelte különösen az annexió tanácskozások természetét. Talzás volna azt állítani, hogy ezen a téren egy év óta nem történt haladás. Azután rámutatott az amerikai Egyesült-Államoknak a Kongó-állammal szemben fennálló álláspontjára, kiemelte az Egyesült-Államok és Nagy-Britannia együttműködésének fontosságát és kijelentette, hogy a londoni külügyi hivatal a washingtoni kormányval éppen úgy érintkezik, mint a brüsszeli angol diplomáciai képviselő az ottani mértékadó körökkel. Semmi sem értékesebb a Kongó-állam érdekében és semmi sem kívánatosabb Anglia szempontjából, mint az, hogy ez az együttműködés tartós legyen és még tágabb körre terjedjen ki. Az angol kormány aggódva tekint a jelenlegi állapotokra, mert a dolgok mostani állása ellentmond egy az emberséges szempontoknak, mint a szerződésben lefektetett kötelezettségeknek. Ha nem is kíván részletekbe bocsátkozni ama dolgokról, amelyek feltétlenül rábízta a döntést a belga nép és parlament hazafiasságára és bölcsességére, annyit mégis kénytelen kijelenteni, hogy Angolország nem tarthat tiszteletben olyan egyezményt, amely nem teljesíti sem a szerződésben lefektetett kötelezettségeket, sem az emberségesség szempontjának legegységibb követeléseit.

Brüsszélből autentikus forrásból közlik, hogy Lipót király a kongó-kérdésben teljesítette a kormány kívánságait, ami annak tulajdonítható, hogy az angol udvar befolyást gyakorolt a királyra. E fordulat következtében ma a brüsszeli tőzsdén hausse volt kongó-részvényekben.

Miniszter a fogházban.

— Nasit elítélték. —

Budapest, február 25.

Megírtuk, hogy a római állami törvényszék Nasi volt olasz közoktatásiügyi minisztert tizenegy havi és husz napi fogságra és közhivatal viselésétől négy évre való kizárásra ítélte. Lombardot bizonyítékok hiányában felmentették.

A pörről újabban még a következő értesítéseket vettük.

Az ítélet.

Tegnap este néhány perccel hét óra után az elnök megnyitotta a szenátus ülését. A karzatok tulvannak zsúfolva, a teremben ünnepléses csend van. Az állami törvényszék valamennyi tagja felemelkedett helyéről, amikor az elnök az ítélet felolvasásához lát. Az ítélet tizenegy hónapi és husz napi fogsággal sújtja a panamázi ex-közoktatásiügyi minisztert, továbbá 200 líra pénzbírságra, a pörköltiségek viselésére és négy évi és két hónapi hivatalvesztésre. Az ítélet kimondja, hogy Nasi sok visszaélést követett el, de sok enyhítő körülmény szól mellette és a kárösszeg is kicsinynek vétetett fel. Lombardot, a másik vádlottat, bizonyítékok hiján a szenátus felmentette. Az ítélet felolvasása után az elnök az állami törvényszék tárgyalását befejezetnek nyilvánította. Rómában az ítélet nem keltett nagyobb izgalmat s úgy látszik, a nép többsége helyesnek tartja az ítéletet. Miután azonban attól tartottak, hogy Trapaniban és Palermóban Nasi elítélése miatt tüntetni fognak, a szicíliai táviró működését felfüggesztették.

Nasi elítélése Piemontban általános felháborodást és őszinte gyászt keltett. A nép a volt minisztert a politikai szenvedélyek áldozatának és az olasz köpöktatási minisztériumban évek óta uralkodó bübös gazdálkodás bűnbakjának tartja. Trapaniban, Nasi szülővárosában késő éjszaka tudták meg, hogy Nasit elítélték. Palermóban a lakosság az utcákon tüntetést rendezett Nasi mellett és követelte, hogy a gyász jeléül zárják be a színházakat. A Dinini-színházban abba kellett hagyni az előadást, de a Politeamóban a csendőrség idejekorán elfoglalta a kapukat, nehogy a tüntetők bejuthassanak s így az előadást zavartalanul meg lehetett tartani. Messinában is voltak kisebb tüntetések.

Miért ítélték el Nasit?

Tassi és Bischaretti szenátorok interpellációt intéztek a közoktatási miniszterhez, hogy miféle rendszabályokat fog életbe léptetni a Nasi-pörben bizonyított visszaélések kiküszöbölése céljából. A tegnapi ítélet indokolásából kiderült, hogy a két szenátor az állami törvényszék ítélethozatalakor azt az indítványt tette, hogy Nasit csak hivatali visszaélések miatt lehet elmarasztalni, mert a közpénzeket nem a saját céljaira fordította. A törvényszék azonban visszautasította ezt az indítványt s bebizonyítottak vette, hogy Nasi állami pénzeket a saját politikai érdekeinek előmozdítására használt fel. Az állami törvényszék előtt a hivatali sikkasztás dolgában három kérdés került eldöntésre.

1. Tuláságosan magas utiköltségeket számított fel önmagának.

2. Műkereskedőknél önkényesen állapította meg az árakat művásárlások alkalmával.

3. A közoktatási minisztérium egyes könyveit eltulajdonította s ezeket a könyveket államköltségen költette be.

Erre a három kérdésre a törvényszék elnöke elrendelte a szavazást és a többség valamennyire igen-nel felelt: még pedig az első kérdésben 78 szavazat igen, 23 nem, a másodikban 76 igen, 25 nem, a harmadikban 54 igen, 47 nem. Arra a kérdésre, vajon Nasi államköltségen készítette-e lakásának hutorait, továbbá, hogy követett-e el okmányhamisítást és végül egyes kisebb tárgyakat, mint például telefont, hőmérőt eltulajdonított-e a minisztériumból, a többség nem-el szavazott. Az ítélethozatalban az állami törvényszék enyhítő körülményül tudta be azt, hogy a közoktatási minisztériumban a gazdálkodás már Nasi előtt rendetlen volt.

Nyolcvanhárom képviselő kegyelmi kérvényt írt alá Nasi érdekében. Hasonló kegyelmi kérvényt tettek ki aláírás céljából a szenátusban is. Sziciliában a kedélyek megnyugodtak.

Nagy bankbotrány Szabadkán.

— Letartóztatott bankigazgató. —

Budapest, február 25.

Feltűnést keltő bankbotrány tartja izgalomban Szabadka közvéleményét: a Bácskai Hitelbank ügykezelése körül számtalan visszaélés, csalás és hamisítás derült ki, melyek következtében Füre di Jákó vezérigazgatót már le is tartóztatták. Híreink a szenzációs panama-ügyről a következők:

Szabadkán, a rendőrség tegnap délután öt órakor letartóztatta Füre di Jákót, a Bácskai Hitelbank és Zalogkölcson Részvénytársaság vezérigazgatóját. A letartóztatás híre villámgyorsan terjedt el a városban és mindenkit megdöbbentett, bár a felszámolás alatt levő pénzintézetről hónapok óta baljós-latu hírek keringtek.

Buchwald Lázár ügyvéd, a Bácskai Hitelbank jogtanácsosa már korábban fölieleltést tett Füre di Jákó ellen hitelen kezelés miatt. László Géza, a szabadkai rendőrség bünyügyi alkapitánya, azonnal megkezdte a hivatalos eljárást és Füre dit már többször kihallgatta.

Tegnap, hétfőn, délután öt órakor ismét maga elé idézte. Füre di mit sem sejtve jelent meg a kihallgatáson, melynek végeztével László Géza alkapitány kijelentette, hogy letartóztatásban marad.

Füre di sirva fakadt a nem várt fordulatra és ártatlanságát hangoztatva, nem ellenszegült az intézkedésnek. Zokogva ment be a rendőrségi fogház 3. számú cellájába.

A Bácskai Hitelbank és Zalogkölcson Részvénytársaság ügyei egyébként oly rosszul folytak, hogy a pénzintézet jelenleg felszámolás alatt áll. A felszámolást intéző bizottságban a nagyobb szabadkai bankok igazgatói foglalnak helyet.

A nyomozás meglepő adatokat derített ki ma délig. Így első sorban megállapítást nyert, hogy a Bácskai Hitelbank, mely első ízben „mint szövetkezet” kezdte működését, nem rendelkezett a fennem hirdetett 100 ezer korona alaptőkével. Ez csak részben volt befizetve. A vezetőség vakmerően leplezte ezt a „fogyatkozást” és a szövetkezet nemsokára részvénytársasággá alakult, amidőn a „részvénytőkét” 500.000 koronára emelte az igazgatóság.

Nagy garral modern üzleti elveket hirdetett; és kürtölték a pénzintézet virágzását, hogy mennél többen jelentkezzenek részvényjegyzésre. És bizony sokan léprementek. Hogy az intézet minél jobb hírnévnek örvendjen, gondoskodott a vezetőség arról is, hogy a maga körébe belevonja a jóhírnevű és gazdag szabadkai bankok vezérférfiit, akiknek — persze — sejtelmük sem volt az üzelmekről.

A Bácskai Hitelbank nyakrafőre létesítette fiókintézeit. Megesinálta Szabadkán a papucsipar-, a paplanipar- és a vatta-ipar részvénytársaságot. Az ezekhez fűzött remények hamarosan füstbementek. Ezek a részvények alig érnek pár hatost.

De létesített a Bácskai Hitelbank Bajmókon fiókintézetet és Bácsföldön kiházasító-egyesületet. Ennek az egyesületnek létesítéséhez a törvény értelmében 200.000 korona alaptőkét kellett kimutatni; ez azonban hiányzott. Füre di vezérigazgató deponált tehát egy, a Bácskai Hitelbank által kiállított, 200.000 koronáról szóló betétkönyvet a kiházasító-egyesületnél. Kiderült, hogy a 200 ezer koronás betétkönyv hamisítva van.

Füre di Jákó egyéb „szabálytalanságokat” is követett el. Boldog-boldogtalannak, főleg rokonainak folyószámát nyitott. De volt folyószámúja hatéves kis fiának, Pálnak is, több ezer korona kölcsönrel megterhelve.

Következett az őszi pénzvásárlás. Ekkor Füre di, akit az igazgatóság folyton szorongatott, kénytelen volt hamisított betétkönyvekhez folyamodni. Két hamisított betétkönyvet bocsátott forgalomba, az egyiket tizenötezer, a másikat huszonkétezer koronáról. Ez utóbbit egy nagyváradi kereskedő-barátjának adta, aki viszont Pechler Simon nagyváradi kereskedőnél 10.000 korona tartozása fejében zálogba tette.

Összeköttesben állt Füre di a hírhedt Szende Amigél-csoporttal is és egy Szende-féle váltót egy előkelő prágai intézetnél helyeztet el.

Ősszel már egyáltalán nem volt a banknak készpénze és Füre di az igazgatóság két tagjával: Kunetz

Kálmánnal és Hahn Lajossal Bécsbe ment, ahol a Goldstein-czegnél 42.000 korona értékű vásznat vett hitelbe és 10 ezer koronáért nyomban elzálogosította; a hitelezés fejében a szerencsétlen czégeknek 100 ezer korona összegig folyószámlát nyitott a Bácskai Hitelbankban.

Ugyancsak ily folyószámla és 60 ezer korona készpénz ellenében két szabadkai és egy szegedi ügyfelének Krassó-szörény megyében egy teljesen érték-telen erdőterületet adott el.

A nyomozás, amely az igazgatóság több tagjára is kiterjeszkedik, javában folyik, állítólag újabb letartóztatások várhatók.

Éjjel jelentik még, hogy a Bácskai Hitelbank tegnap letartóztatott igazgatója Füredi Jákó ügyében László városi kapitány, a bünyügyi osztály vezetője, Buchwald László a bank volt ügyészének feljelentésére szélesebb körű nyomozást indított, amelynek kiderült, hogy Füredi igazgatósági határozat mellőzésével rokonainak folyó számlát nyitattott, ezek részére betétkönyveket hamisított és értékesített, ezenkívül árukat vásárolt, amelyeket elzálogosítás után értékesített. Jellemző, hogy a bank alapítása évében a részvénytőkét három ízben emelte fel, holott az első kibocsátású részvényeket sem tudták elhelyezni. A Füredi igazgató által elkezelt összeg hozzávetőleg 300.000 koronát tesz ki.

TÁVIRATOK.

Szerbia és Montenegró.

Belgrád, február 25. (Saját tudósítónktól.) Az utóbbi időben itt és a montenegrói udvarnál az orosz diplomácia közvetítésével a rokon európai udvaroknak, a pétervári és római uralkodó családnak kezdeményezésére tárgyalások voltak avégből, hogy elismertsék az ellentéteket Montenegró és Szerbia között. Ezeknek a békéltetéseknek az is egyik eredménye, hogy Cetinijében a kompromittáló bizonyítékoknak egy részét kiküszöbölik abból a törvényszéki tárgyalásból, amelyet már legközelebb meg fognak kezdeni Roikovic, Sulovic és társai ellen. Eppen ezért a cetinijei pör végtárgyalását néhány nappal elhalasztották, noha már két hét előtt meg lehetett volna kezdeni. A Pasic-kormány egyidejűleg ígéretet tett, hogy a Szerbiában élő montenegrói emigránsokat ezentul szigorubbab fogja szemmel tartani és erélyesen meg fog akadályozni minden támadást a montenegrói kormány ellen. Egyben kötelezte magát a szerb kormány, hogy a Tomanovic-kabinet által követelt és sürgetett kiutasítását a montenegrói omladistáknak, első sorban a Kruhovóból elmenekült és körözö-levéllel üldözött doktor Dakovic Markónak, továbbá Bosovic és Jonovic fiáknak kiutasítását haladéktalanul végre fogja hajtani. Tomics Miljutin szerkesztőnek értesítésére adatta a kormány, hogy tartózkodjék Nikita fejedelem becsméréstől, mert különben a szerb állam érdekében nyomban megtorolják rajta a sértéseket.

Japán pénzügyi válsága.

Berlin, február 25. (Saját tudósítónktól.) Egy hamburgi kiviteli cég, amelynek Japánnal jelentékeny összeköttetései vannak, japáni képviselőjétől ma a következő kábel-távíratot kapta:

Ne adjanak hitelt a japán pénzügyekről elterjedt híreknek. Jokohamában minden rendben van és nincs ok aggodalomra.

Közgazdasági táviratok.

New-York, febr. 25. Terményföldsz. Gyapó. New-Yorkban —, márcz.-ra —, máj.-ra —. New-Orleansban 8.75, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.70, Filadelfiában 10.90, raffined in cases 178.—, Credit Balances of oil City 7.78. Zsir. Vestern Steam 7.70. Rohe testvérek 7.85. On —, Réz —.

Csikagó, febr. 25. Gabonaföldsz. Zárlat. Buza irányzata igen szilárd, márcziusra —, —, —, májusra 95.75—94.75 K. Fenger szilárd, máj.-ra 60.75—60.25.

Csikagó, febr. 25. Terményföldsz. Zsir februárra 7.15, tegnap 7.12, májusra 7.50, tegnap 7.37. Szalonna short clear, 6.24 tegnap 6.24. Serfésus májusra 11.55, tegnap 11.30.

Olvasóinkhoz!

Immár a negyvenharmadik évfolyamába lépett az Egyetértés, a legrégebb, legelterjedtebb s tartalomra a legnagyobb függetlenségi napilap. Az a hosszú út, melyet a függetlenség és 48-as eszmék törhetlen kiküzdésében megtett, olvasóink egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, melyeket az ország függetlenítésében elért, mind igazollják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb lényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyttal a jelene és a jövője is.

S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatilag sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén, pillanatilag sem pihenünk a nagy 48-as eszmék kivívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint külföldi legelső hírszolgálati összeköttetésével folytán a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket s úgy társadalmi, mint szépirodalmi és közgazdasági téren mindenkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés ezenkívül a magyar család számára a Magyar Szalon rendkívül változatosan és irodalmi nivón szerkesztett havi folyóiratot küldi meg teljesen díjtalanul.

Az Egyetértés a magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövőben csak fokozottabb munkássággal fogja gyarapítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szerda, február 26. — Róm. kat.: Géza vt. — Prot.: Géza. — Görög-orosz: Február 18. Martinián. — Zsidó: Adar 24. — A nap két rézzel 6 óra 50 perczkor, nyug-szik délután 3 óra 37 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 30 perczkor, nyug-szik délelőtti 10 óra 40 perczkor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. — A közoktatási államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház zárszámadási bizottságának ülése délután 5 órakor. — A függetlenségi párt értekezlete. — A Kistaludy-társaság ülése délután 5 órakor az Akadémián. — Az Állami Tisztviselők Orsz. Egyesületének választmányi ülése este 6 órakor Albrecht-utca 11. — A Magyar Kereskedelmi és Pénzügyi Társaság ülése este 6 órakor. — Művészeti előadás a Nemzeti Szalonban délután 3 órakor. Előadó: Malonyai Dezso. — A székelyvárosi alkalmazottak szövetségének ülése este 6 órakor Ferenczkört 2. — A Természettud. Szövetség ülése este 6 órakor a régi országházban. — A városok küldötteinek értekezlete az adóreform tárgyában. — Zemplényi Tivadar gyűjt. kiáltása a Konyves Kálmán műemlékben (Nagymező-utca 37—39). — Az Uj Művészeti Szalon (Kezskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépő 20 fillér. — Az Uránia Kiváló-téri szalonja nyitva 9—12-ig. Belépő 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum átványára nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—12-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—12-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Joldani int. muzeuma nyitva 1 órona belépődíjjal. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquinai múzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi-múzeum zárva. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—12-ig. — Az Erzsébet-múzeum zárva. — A Rák György-múzeum zárva. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9—12-ig. — Az Egyetemi könyvtára nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9—12-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9—12-ig.

—Személyi hír. Gróf Ná k ó Sándor fiúmei kor-mányzó ma visszaérkezett Fiumébe.

— A budapesti udvari karusszel. A budavári udvari lovardában szerdán rendezendő és pénteken és vasárnap megismétlendő udvari karusszelre szóló meghívókat a várkapitányság már tegnap szétküldötte a kormány és a hadvezetőség tagjainak, valamint a közigazgatási hatóságok vezetőinek és a jelenleg Budapesten időző mágnásköröknek. Augusztia főhercegnő személyesen fogja a lovasiátékokat vezetni, amelyen különben a budapesti helyőrség tiz tisztje is résztvesz. A karusszel a fentebb említett napokon délután 3 és fél órakor veszi kezdetét.

— Kitüntetés. A király Kail Lajosnak, az osztrák-magyar bank felügyelőjének s a budapesti főintézet érmepéztára főnökének a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, továbbá Zobel Gyula főellenőrnek, a kassai főintézet főnökének, Redl Károly főellenőrnek, a szatmárnémeti főintézet főnökének, valamint Drasche-Lázár Alfréd miniszteri segédtitkári czimmal és jelleggel felruházott miniszterelnökségi fogalmazónak a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Ebéd a magyar udvarnagynál. Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy és neje, Scher-Thoss Margit grófnő ma este fél nyolcz órakor ebédet adtak, melyre hivatalosak voltak: báró Kemény Kálmán és neje, gróf Apponyi Sándor és neje, Wlassics Gyula és neje, Jekelfalussy Lajos és neje, gróf Almássy Dénes és neje, gróf Chotek Rezső és neje, özv. gróf Andrássy Tivadarné, gróf Uexküll-Ghyllenband Sándor hadtestparancsnok, Darányi Ignác, Popovics Sándor, Mezössy Béla és Tóth János államtitkárok, herczeg Schönburg-Waldenburg német főkonzul, Fülépp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester és báró Vécsey Miklós főrendiházi tag. A család részéről még Teréz grófnő és Henrik gróf vettek részt az ebéden.

— Széchenyiék Európában. A „Kaiserin Augusta Viktória“ német gőzös vasárnap délután négy órakor érkezett Cherbourgba Newyorkból. Ezen a hajón jött Európába gróf Széchenyi László és felesége, Vanderbilt Gladisz, akik azonban nem a maguk nevére szerepeltek, hanem, hogy az utasok tulságos érdeklődését elhárítsák, „Brown ur és neje“ néven utaztak. A Cherbourgba érkezett gőzösen már nem voltak, mert vasárnap reggel Plymouthban partra szálltak s onnan Londonba mentek. Onnan Calais-n keresztül fognak Párisba utazni.

— Frigyes főherczeg estélye. Frigyes főherczeg és neje délután ma este soirée dansante volt, amelyen Daniló montenegrói herczeg, Miléne herczegnő, Mária Annunciata főherczegnő, Lipót főherczeg, Szalvátor főherczeg, Blanka főherczegnő, Ferencz Szalvátor főherczeg, Mária Valéria főherczegnő, Károly István főherczeg és Mária Terézia főherczegnő leányaival, Rainer főherczeg, Lajos orleansi herczeg, Lipót szászkőburg-góthai herczeg, a diplomáciai kar és a főnemesség számos tagja volt jelen.

— A nagybeteg Edison. Adtunk hírt arról, hogy Edison, a világhírű feltaláló, súlyosan megbetegedett. Most Edison betegsége vonatkozólag ezeket jelentik Newyorkból. A legutolsó orvosi bulletin szerint Edison aránylag nyugodtan és jól töltötte az éjszakát. Ugy látszik, hogy a krízist már szerencsésen kiállotta, de még mindig nincs kizárva a komplikáció lehetősége, amelyet aggasztó lehet. Edison neje éjjel-nappal férje ágya mellett van a kórházban. A világhírű feltaláló már hosszabb ideje vesebajban is szenved, amely a nemrég fellépett influenza és krónikus középfülgyulladás súlyosbította. Tegnapelőtt éjszaka olyan aggasztó leit Edison állapota, hogy azonnal át kellett ő lakóhelyéről, Orángeből (Newyersey) a newyorki kórházba szállítani. A kórházi orvosok annyira halaszthatatlannak találták az operációt, hogy még reggelig sem akartak vele várni s így a műétet még az éjszaka végrehajtották.

— Automobil és villamos vasuti kocsi. Berlinben a szokatlanul sűrű ködben ma reggel gróf Hülsen-Haeseler automobillja összekötött egy villamos vasuti kocsival. Az automobil, melyen a gróf gimnazista fia iskolába ment, izzé-porrá törött, a fiatal gróf kizuhant, de jelentéktelenebb horzsoláson kívül komolyabb baja nem esett és a vezető is csak könnyebben sérült meg.

— **Japán államügyész Budapesten.** Érdekes vendége volt pár napig fővárosunknak Dr. Shigema Oba tokiói japán császári államügyész látogatott el hozzánk, hogy börtönügyi, javító-intézeti és gyermekvédelmi intézményeinket tanulmányozza. A japán államügyész, aki hazájában hírneves kriminál-tudós, a fővárosban dr. Balog Jenőt, egyetemünkön a büntetőjog professzorát kereste fel s az ő felauzolásával tekintette meg a szakmájába vagy intézetekbe, míg a gyermekvédelmi ügyekre vonatkozólag gróf Edelsheim-Gyulai Lipóthoz, az Országos Gyermekvédő Liga elnökéhez fordult utbaigazításért. A japán tudós, aki európai tanulmányuton van, Budapestről Szentpétervárra utazott.

— **Kiütéses tifusz a fővárosban.** A budapesti Szent László-kórházban néhány nap óta tizennyolcz tifuszos beteget kezelnek, akiket a kiütéses tifusz jelenségeit állapították meg az orvosok. A kiütéses tifusz — orvosi nyelven: typhus exanthematicus — a köztemető-uti szükségbarakokban és az alföldi-utcai menházban lépett fel néhány héttel ezelőtt. A megbetegedéseknek azonban olyan tünetei voltak, amelyekből a betegség lényegét nem tudták kétségtelenül megállapítani az orvosok, ezért minden tifuszos beteget bevitték a Szent László-kórházba. A gyógykezelés alatt egy ápolónő és egy apáca is megbetegedett és ekkor Magyarévi Mladen tisztii főorvos megállapította, hogy kiütéses tifusz a betegségük. Eközben hat ember meghalt a kórházban. A tisztii főorvos azonnal intézkedett, hogy a betegség továbbterjedését megakadályozzák. A szükségbarakokat és az összes menedékhelyeket nyomban dezinficizálták, a szükségbarakokban levő tárgyakat kidobták és elégették, 120 vaságyat helyeztek el ezeken a helyeken. A főorvos annyira óvatos volt, hogy még a fanadlót is felszedette, husz méter mélyen leásatott a földbe és a fertőzött földet kihánvatta s friss homokkal pótolta. Ezóta újabb megbetegedések nem fordultak elő. Dr. Magyarévi Mladen tisztii főorvos a tifuszos megbetegedésekről így nyilatkozik:

— A tifuszos megbetegedéseknek nem járványszerű a jellege. A Szent László-kórházban most 18 beteget kezelnek, akik kiütéses tifuszban betegedtek meg. A főváros lakosságának nincs oka, hogy aggodniék. Mi megtettünk minden preventív intézkedést s alig hihető, hogy komolyabb baj keletkezzék a dologból.

A főorvos ezenkívül külön is nyilatkozik. Nyilatkozata a következő:

— A 22 éve fővárosunkban fel nem lépett kiütéses hagymáz fertőző betegséget a folyó hóban kideríthetetlen uton behurcolták. Európában hozzánk legközelebb Galiciában a múlt hó utolsó hetében 66 és Bukovinában 18 kiütéses hagymáz esetet jelentettek be. Valószínű, hogy innen került hozzánk. Már az első gyanús megbetegedéseket azonnal a Szent László-kórházba szállítottam, a lakókat és menhelyeket, melyekben a betegedések előfordultak, fertőtlenítettem és egyáltalában kezdettől fogva a legmesszebbmenő óvintézkedéseket személyesen és haladéktalanul megtettem arra nézve, hogy a fertőző kór lokalizáltságos. A baj kivált a VIII. kerületi szükségbarakok tömeges éjjeli szállójában, továbbá az ennek közelében lévő alföld-utcai menhelyekben fordult elő. Eddig összesen 24 eset volt s ebből 6 halálosan végződött, a többi a javulás útján van. Megállapítottam, hogy a baj kiváltképpen a nép legalsó rétegét támadja meg, amennyiben az összes betegek két ápolón kívül, sem rendes foglalkozással, sem állandó lakással nem bírnak és amellett rendetlenül és hiányosan táplálkoznak és ruházkodnak. Járványról azonban ez idő szerint tulzott dolog volna beszélni, annál is inkább, mert a legutóbbi napokban a megbetegedések száma határozottan csökkent. Budapest, 1908. február 25-én. Dr. Magyarévi Mladen, t. főorvos.

— **Rejtélyes lelet.** A nagykanizsai rendőrséghez ma jelentés érkezett, hogy a városi erdőben egy fa alatt a földből kilátszik egy emberi láb. A nyomban megindított vizsgálat megállapította, hogy a kérdéses helyen egy férfi holtteste lett elásva. Ez már több hónappal ezelőtt történhetett, mert a hulla teljesen felismerhetetlen. Csak a csont és a ruha látható, a húst az állatok lerágták, a hulla nyakán vágás látszik. A rejtélyes lelet ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot

— **Bowne Scott Alfréd meghalt.** Olyan ember halála hírt kapjuk, aki értékes találmánnyal gazdagította az emberiséget. Bowne Scott Alfréd, a világhírű Scott-féle emulsió előállítója meghalt. Halála nagy részvétet keltett kereskedelmi körökben s ez alkalommal Blathwayt Raimond hosszabb cikkben foglalkozik az elhunyt élete történetével s csodálatos sikerrel megfutott pályájával. Az ő cikkéből veszszük az alábbi adatokat:

Bowne Scott Alfréd, a kereskedelmi világnak egyik legkiválóbb alakja, Orange Countyban, New-Yersey államban született 1846. február 1-én. 1867. évben jött New-Yorkba 21 éves korában és egy nagy gyári cégnél szerzett állást s ennél a cégnél csinálta meg fokról-fokra emelkedő karrierjét. 1873. évben unokafivérével, Bowne W. Sámuellel társulva, a csukamájolajjal kezdett kísérletezni, hogy ezt a nagyfontosságú gyógyszert jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tegye. Három év múlva sikerült a kísérletezőknek, hogy céljukat elérjék. 1876. évben megalakították a Scott és Bowne céget, annak a cikknek gyártására, a melyet azóta Scott-féle csukamájolaj emulsió néven ismernek. Az új készítmény érdekében azonban nehéz küzdelmet kellett vívniuk a kísérletezőknek, míg 1889. körül az orvosi fakultások is pártfogásukba vették az új preparátumot. 1875. évben Scott és Bowne Ltd. betéti társaságban szervezte s a világ minden részében elterjesztette gyógyítószerét, amelynek hatásáról több mint tízezer gyakorló orvos levele tesz tanuságot. Valamennyien elismerik, hogy a csukamájolaj a leghevesebb zsiradék, a melyet arra használunk, hogy zsiradékot adjanak a testnek, ize és szaga pedig kellemes és így összehasonlíthatatlanul jobb a tisztá csukamájolajnál. Az emberiség jövője közé tartozik kétségtelenül az elhunyt Bowne Scott Alfréd, aki mint ember is az elsők közé tartozott. Erős, energikus egyéniség és típusa a modern kereskedőnek, akit a tulzágos munka döntött ideje előtt a sírba.

— **A máramarosi földesuszamlás.** Az aknaszlatinai Kunigunda-tárnában történt földomlás ügyére nézve beavatott és a sőbbányászati kérdésekben szakértelmények elismert forrásból értesülünk, hogy a földomlást nagyszabású szerencsétlenségnek, mely az államkincstárra, vagy bármely más érdekeltre súlyos károsodást idézne elő, minősíteni éppenséggel nem lehet és minden ezzel ellenkező állítás a tények nem ismerésére, vagy az egész dolog természetének meg nem értésére mutat. A földesuszamlás, ami a sótermelést illeti, semmiféle új lényegi változtatást az aknaszlatinai bányaviszonyokban nem teremtett és nem lehet arról beszélni, hogy ezzel kapcsolatban az államkincstár, avagy a sőbbányászati ügyek károsodást szenvedett volna. Magán Aknaszlatinán is a most tönkrement Kunigunda-bányán kívül a Ferenc-bánya és a Lajos-bánya lendületes művelésben vannak és e két bánya a legnagyobb könnyűséggel tudta pótolni a hiányt akkor, amikor a Kunigunda-bánya öt évvel ezelőtt elhullt. De ugyancsak Máramarosnegyében Rónaszéken és Aknaszlaton működnek sőbbányák, még pedig kelő tartalékanyagokkal és ezeknek segítségével — bármi történék is Aknaszlatinán — annyi sőt lehet bármikor produkálni, hogy a fogyasztás kielégítése és általában a sóforgalom még csak egy napig sem szenvedhet korlátozást.

— **Negyven ember katasztrófája.** Domingo északi partján Puerto-Platában rettenetes robbanási katasztrófia történt. Óriási mennyiségű lőpor vigyázatlan kezelés következtében felrobbant és nagy pusztítást vitt véghez. Egy keresztelejre összegyűlt társaságból mintegy negyven ember megsebesült és néhányan meghaltak. A robbanás a megkeresztelendő csecsemőt is megölte. Több ház rombadólt. A városban az a hír terjedt el, hogy a robbanást büntény okozta.

— **Vérezgő katonatisztek.** Kézdivásárhelyen Sós János honvédhadnagy ma hajnalban a Vigadó-kávéház előtt Tóth István földbirtokost karddal megtámadta és karján erősen megsebesítette. A földbirtokos a kardot dulakodás közben kicsavarta a honvédhadnagy kezéből, mire annak segítségére sietett Földes Gyula százados is. Az esetnek szemtanuja volt Sera Aladár szigorló jogász, ki látva a földbirtokos veszedelmes helyzetét, a századoshoz ugrott, hogy megakadályozza kardja használatában. A százados azonban már kirántotta kardját és a támadó jogász felé sujtott, kit nyakán súlyosan megvágott. A viaskodásnak a kávéház személyzete vetett véget, mely a vérezgő tiszteket megakadályozta annak folytatásában. Az eset városszerző nagy felháborodást keltett, mert a jelenlévő tanuk szerint a katonatisztek ittasan, minden ok nélkül kötöttek bele

a földbirtokosba. A vérezgő tisztek ellen a katonai hatóság az eljárást megindította.

— **Stössel elítéléséről.** Csak most, napokkal Stössel tábornok halálraítélése után érkeznek a nagy pörrel részletes hírek, amelyek részben az ítélethozatal idejére, részben az azután következő időre vonatkoznak. E tudósítások szerint ítélethozatal előtt nézeteltérések merültek fel a szavazóbírák és a hadi-törvényszék elnöke között. Fock tábornok kijelentette, hogy ha bűnösnek mondaná ki őt a törvényszék, abban az esetben a tárgyaló-teremben fölbőlvi magát. Stössel pedig így szólott:

— Boldog vagyok, hogy az egyenruha becsülete meg van mentve. A törvényszéknek is el kellett ismernie, hogy a helyőrségnek az én vezetésem alatt olyan ostromot kellett kiállani, melyhez foghatót nem mutat fel a haditörténelem!

Az ítélet után Stössel fiához utazott Czarszkoje-Szelóba, ahol bevárja a czár kegyelmét. A Port-Arthur védőinek rokonaiból alakult hölgybizottság rokonszenve jelöl emlékiratot nyújtott át Stösselnek, a vár egykori védői pedig küldöttséget fognak meneszteni az özvegy czárnéhoz, hogy felkériék, érvényesítse befolyását, hogy a czár teljes kegyelmet adjon Stösselnek. Szmirnovot, bár felmentették, a tárgyalások nagyon megtörték, míg Fock és Reuss a legjobb hangulatban vannak. Az ítéletet az orosz sajtó vegyes érzelmekkel fogadta. A „Nowoje Wremia” az ítélet taglalásakor kiemeli a port-ariuri helyőrség hősiességét és bátorságát. A „Russ” azt követeli, hogy most már Stössel nyomában illessék a vádlottak padjára Kuro-patkint, aki a vele összekötötésben álló tiszteket előnyben részesítette azok fölött, akik tényleg értékelték a dolgukat és Alexejevot, aki több gondot fordított Mukdenben az éjjeli nyugalomát háborító békák kiirtására, mint a háborúra. A „Retes” és a „Slovo” abbéli reményének ad kifejezést, hogy ilyen esetet többé nem lesz kénytelen megélni. A „Szowrememoje Slowo” így ír:

— Stössel és Smirnow két szimbólum. Az első a hazugság, az önbizalom, az arczátlanság, stréberség és gyávaság jelképe, a másik a gyámoltalan orosz parasztnak tökéletes példánya, aki becsületesen akarja teljesíteni kötelességét, de képtelen a bürokrácia falait legyőzni.

— **A szeletáki vasúti szerencsétlenség.** A Szeleták közelében történt vasúti szerencsétlenségről jelentik Gráczból: A vasút a veszedelmes ponton tizenkét méter magas föltésen halad. Az utóbbi napokban bekövetkezett nagy esőzés annyira föltáztatta a földet, hogy a föltés negyven méter hosszúságban lecsuszott s az egész vonat a mélységbe zuhant. Alig másfél óra múlva megérkezett egy segítő vonat orvosokkal és betegápolókkal. A katasztrófia helyén borzasztó látvány tárult eléjük. A lokomotív majdnem egészen belesüppedt a mocsaras talajba. A postakocsi egészen összetört s a lokomotív fűtője meghalt sebeiben, még mielőtt az orvosok megérkeztek. A gépész és a vonatvezető csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. A tizenkét méter magasságból lezuhanó vonat esése oly erős volt, hogy a pályatest mellett lévő kocsikat tizenöt méternyire kitolta a helyéből. A föltésben összegyűlemlett víz bőségéről az is tanuskodik, hogy a szerencsétlenség után a föltés mellett egész patak támadt.

— **Karikaturákért tizenöt évi börtön.** Pétervárról táviratozzák, hogy egy fiatal müncheni karrikaturarajzoló tizenöt évi szibériai kényszermunkára ítélték a pétervári élelapokban közölt karrikaturáért. A fiatal ember nem régebben telepedett meg Pétervárról és karrikaturáival rövid idő alatt ismert nevet szerzett. Néhány hónap előtt egy nihilista illusztrált lap kérésére karrikaturát rajzolt a czárnól és a titli bankrablás után több karrikaturájával kicsufolta az orosz kormányt. A napokban a fiatal művész szülei Münchenben hivatalos jelentést kaptak arról, hogy fiukat tizenöt évi kényszermunkára ítélték és már el is küldték a szibériai ezüstmányába. A fiatal művész szülei Münchenben az előkelő társasághoz tartoznak.

— **Házasságok.** Özv. csikszentmártoni Gergelyffy Ferenczné, szül. szaploneczai Szaploneczay Anna leányát, Annát, eljegyezte káposztásszentmiklósi ifj. Nagy Ferencz, Nyiregyházi.

Marton Sándor Nemespécseyen folyó hó 18-án tartotta esküvőjét eseri Cséry Margittal.

— **Harminczezer koronás jótékony alapítvány.** Weinckheim Frigyes báróné aradmegyei földbirtokosné beadványt intézett a főispánhoz, amelyben a borossebesi és aradszentmártoni szegényeknek 30.000 koronás jótékony alapítványt tett és a pénzt a beadványhoz csatolta.

— **Egy miniszteri tisztviselő öngyilkossága.** Ma éjszaka a Sashegy-dűlőn, a Feldhoffer-féle villában lévő lakásán öngyilkossá lett Bazaráb Jenő pénzügyminiszteri számellenőr. Ugy látszik hogy a harminczhat éves embert idegbaja kergette a halálba. Bazaráb Jenő tizennyolcz évig szolgálta az államot. Három évvel ezelőtt áthelyezték a vármátszabai adófelügyelőséghez. Hivatalát ellátta, de állandóan igen nyugtalan volt s több ízben tett képzelt bántalmak miatt feljelentést az adófelügyelőség ellen a minisztériumban. A dolog vége az lett, hogy három nappal ezelőtt áthelyezték a negyedik kerületi adófelügyelőséghez. Azt hitte, hogy az áthelyezés is üldözésből történt. Hivatalát elfoglalta, de igen komor volt. Ma éjszaka azután tizenkét óra tájban, amikor családja már aludt, az ágyban zsebkésével elvágta a nyakát. A felesége akkor ébredt fel, amikor férje már hörgött. Hívták a mentőket, de minden segítség hiábavaló volt, a szerencsétlen ember néhány pillanat múlva meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Halálát özvegye és két árvája siratja.

— **Koronás festőművészu.** Sokat írtunk már Heléna olasz királyné festészeti szenvedélyéről és arról, hogy a dílettantizmus színvonalát jócskán túlhaladó módon bányáz az ecsettel. Most kimerítő tudósítás érkezik Rómából Heléna királyné festészeti talentumáról. A királyné mestere Cascario Giuseppe, a legügyesebb olasz pasztell-festők egyike. Cascario Antignanoban van a műterme, de legnagyobb részben a szabadban szokott festeni. Egy olasz folyóiratban, az „Illustrazione Italiana” című hetilapban Otario gróf írja látogatását a királyné műtereménél. Lakása valóságos múzeum, bármerre tekintünk, mindenütt kép, kép és kép. Csak olykor-olykor, ha már nem talál saját termeiben helyet képeinek, szánja rá magát arra, hogy a fárlatokra küldjön képei közül néhányat, hogy így helyet szorítson újabb alkotásainak. A milánói kiállításra hetven képet küldött el, melyek közül hatvan elkelt. Különös büszkeséggel mutatja a híres olasz festőknek birtokában lévő képeit.

— **És a királyné? Hogy fest a királyné?**

— **Óh, a királyné!?** Jól fest, igen jól... Színeiben van tűz, a kivitelben van élet és frissesség. Már nem is mondható dílettánsnak. Valóságos művész és még hozzá szenvedélyes művész. Gyakran öt-hat órát dolgozik a szabadban, anélkül, hogy elfáradna.

Cascario évente hosszabb ideig dolgozik Raccagninoban. Ilyenkor a királyné is gyakran felkeresi és a fűbe heveredve, gyakran órákig is elnézi hogyan dolgozik a művész.

— **Az orvosok és a Munkásbiztosító-pénztár.** Az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító-pénztár elnöksége nyilatkozatot tesz közzé, melyben az Országos Orvosszövetség vasárnap közgyűlésével kapcsolatban tiltakozik az ellen, mintha az országos pénztár igazgatósága valamely paktumot egyoldalúan megváltoztatott volna. A nyilatkozat szerinti a pénztár elnöksége és az Országos Orvosszövetség elnöksége között megállapodás jött létre, mely mind a két részről az illető igazgatóságok jóváhagyását igényelte. Ez a megállapodási tervezet országosan 80-90, helyenkint azonban 2-300%-os fizetésemelést jelentett az orvosokra. Ezt a megállapodási tervezetet mind a két elnökség elfogadta, de az Országos Orvosszövetség igazgatósága, saját elnökségének megállapodásain túlmenve, még újabb engedményeket kívánt. Erre Hatvány Deutsch József elnök jóakarata és kívánsága folytán elnökségünk az orvosok kedvéért anyagi téren még újabb engedményeket adott, másrészt azonban ragaszkodott a megállapodási tervezetben foglalt azokhoz a biztosítékokhoz, amelyek a megállapodásnak az orvosszövetség fiókjai részéről való betartását czélozták. Az igazgatóságunk a megállapodási tervezet január hó 31-én elfogadta s így körülmények között a leghatározottabban vissza utasítja azt a vádat mintha elnökségünk paktumot szegett volna.

— **Öngyilkos tanító.** Mátészalkán Flesa János parasznai tanító e hó 24-én anyagi zavarok miatt öngyilkossá lett. Feleségén kívül öt árvája gyászolja.

— **Katonai botrányok.** Két helyről is érkeznek hírek katonai botrányokról. Grácban Hübner tüzerfőhadnagy hétfőn hainalban ittas állapotban nagy garázdálkodást vitt végbe a Radetzky-kávéházban. Megfenyegette a vendégeket és revolverrel lövöldözött. Tisztársai a szinte örvényező főhadnagyot az utcára vitték, ahol nagy néptömeg gyűlt össze, amely a főhadnagyot meg akarta lineselni. A tiszték azonban Hübner egy bérkocsiba ültették és elvitték a katonai őrségre. — Fiuméből is katonák és polgárok harczát jelentik. Vasárnap este a fiúmei korzón, a városi torony előtt két maskarába öltözött fiatalember a sétáló tömeg közepette tréfálkozott, gunyolták és ócsárolták egymást farsangi álarczosok szokása szerint. Az évődöket csakhamar nagy tömeg vette körül, amely mulatott az álarczosok mőkázásán. Egyszerre két Jellasics-baka lépett a fiatalemberek közé és sértő szavakkal illette őket, ezek feleltek, amire az egyik baka nekítámadt és agyba-főbe verte az egyik álarczost. A tömeg védelmébe vette a fiatalembereket, többen a katonáknak estek, ütlegelni kezdték őket, mire ezek bajonettet rántottak. Az őrtálló rendőr, ki közben a helyszínére érkezett, szintén kardot húzott, a tömegből revolverlövés dördült el és a katonák helyezett egyre válságosabb lett. Végre is a rendőr egy közeli ház kapujába tuskolta őket, az elkeseredett tömeg, mintegy ötszáz főre szaporodva, ostromolni kezdte a kaput s csak három katonatiszt energikus közbelépése szabadította meg a garázdálkodó bakákat veszedelmes helyzetükből. A katonai őrséget a legényeket a tömeg zajongása, abczugolása mellett kísérte be a kaszárnyába. Az ezredparancsnokság a botrány ügyében megindította a vizsgálatot.

— **A rémuralom Oroszországban.** Egyre félelmesebb módon nyilvánul Oroszországban a czári rémuralom. Tegnapig nem kevesebb, mint kilenczvenhat forradalmárt tartóztattak le. Azonban ezeknek egy részét szabadon bocsátották, mert kiderült, hogy ártatlanok. Nagyrészüket a Péter Pál-erődbe és egyes börtönökbe szállították. Az egyik fogházban a letartóztatott terroristák között tegnap zendülés ütött ki. A foglyok összezúzták a butorokat. Az a denuncziáns, akinek feljelentésére a tömeges letartóztatások történtek, egy Bogdanov nevű egykori altiszt, akit a finnországi vasútállomáson fogtak el és letartóztatásakor bombát akart hajtani.

— **Gyilkosság az oltár előtt.** Newyorkból érkezett táviratok egy Denverben elkövetett borzalmas vértettéről adnak hírt. A denveri katolikus templomban egy olasz anarchista áldozás közben revolverrel agyonlőtte az oltár előtt álló papot. A szörnyű gyilkosság részletei ezek: A hívek közt, akik vasárnap résztvettek az áldozásban, volt Guanacote Giuseppe olasz anarchista is. A lelkész éppen átnyújtotta Guanacoténak az oltárt, amikor az olasz durva káromkodással felugrott, revolvert rántott és közvetlen-közelből rálőtt a lelkészre. A lelkész szó nélkül összerogyott és meghalt. Még mielőtt a hívek felocsudtak rémületükből, az anarchista magasra tartott revolverrel kifutott a templomból és el akart menekülni, de üldözésbe vették és elfogták. A börtönben gunyosan kijelentette, hogy ő a lelkészt nem személye miatt gyilkolta meg, hanem azért, mert mint lelkész, utjában állott annak, hogy a munkásság jogait érvényesíthesse. A pap neve Heinrichs Leo s nemzetiségére nézve német volt.

— **Tolvaj kereskedő.** Bukarestben Dutulescu kereskedőtől a napokban elloptak huszonöt ezer frankot. A károsult a lopással vejt. Georgescu kereskedőt gyanúsította, kit a rendőrség, miután ellene több terhelő bizonyíték merült fel, ma letartóztatott. Az eset a román fővárosban általános feltűnést keltett, mert mindkét kereskedő várososszerte köztiszteltben állott.

— **Siketnémák felvétele.** A siketnémák körmöczbányai állami intézete az 1908-1909. tanévben párhuzamos I. osztályokat olajtva nyitni, pályázatot hirdet 30 siketnéma gyermek felvételére. A növendékekért fizetendő ellátási díj évi 240 korona, mely szegény gyermekek szüleinek elengedtetik. Bányászok és bányakincstári alkalmazottak gyermekei — tekintet nélkül vagyoni állapotukra — a m. kir. bányakincstár által létesített alapítványi Felyekre teljesen ingyen vétetnek fel.

— **Magyar tüntetés Fiumében.** Egy bécsi keresztény szociálista lapnak jelentik Fiuméből, hogy legközelebb mintegy százharmincz magyar képviselő érkezik oda, hogy résztvegyenek a Casino Patriotico főnnállásának hatvanadik évfordulója alkalmából tervezett ünnepségen. Az ünnepség alkalmából a fiúmeiek nagy horvátellenes tüntetésre készülnek s ezért a fiúmei horvátok már most megteszik az előkészületeket nagyszabású ellentüntetésre.

— **A Kossuth-szobor.** A Kossuth-szobor pályázatának bíráló-bizottsága február 28-án, pénteken fél 1 órakor a városligeti Iparcsarnok tanácskozási termében (Főbejárat) ülést tart. Az ülésen megalakul a zsüri és kiküldik a 3 tagu albizottságot.

— **Fegyelmi egy polgármester ellen.** Székesfehérvár város törvényhatósági bizottsága ma délután rendes hónapi ülést tartott, amelyet nagy izgatottsággal vártak, mert ezen az ülésen terjesztette elő a városi póthiteleknel előfordult szabálytalanságok felülvizsgálására a Sára Gyula országos képviselő elnöklésével kiküldött bizottság jelentését. A jelentés előterjesztésével kapcsolatban Csöppenszky Mihály bizottsági tag azt indítványozta, hogy a közgyűlés Havranek József polgármester és Winkler Vilmos főmérnök ellen rendelje el a fegyelmet megelőző vizsgálatot. Winkler, hogy a vitának elejét vegye, önmaga kérte a vizsgálat elrendelését, majd többek felszólalása után Havranek polgármester szintén maga kérte a fegyelmet, amit a közgyűlés el is rendelt. Az eset várososszerte nagy feltűnést kelt, mert a polgármesterrel, aki több mint negyedszázad óta áll a város élén, hasonló eset még nem történt.

— **A bajor régensherczeg fogata.** Luitpold régensherczeg fogatát Münchenbergből Münchenbe való visszajövet baleset érte. A kocsis egyik kereke megakadt a közúti vasut vágányában, eltört és a kocsis összerogyott. A régensherczeg kiszállt a fogatból és az utat gyalog folytatta.

— **Vonatkisiklás.** A prága—egeri vonalon Vereslavin állomás pályaudvarán ma reggel kisiklott egy tehervonat, két mozdonya és hét kocsija. A baleset következtében a személyforgalmat átszállással bonyolították le. A forgalmi akadályt estére elhárították.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma érkezett leiratában értesíti a főváros hatóságát, hogy a pénztárvizsgálatra vonatkozó fővárosi szabályrendeletet jóváhagyta.

— **Gonosztevő diákok.** A galatzi liceum két harmadik osztályu tanulója légből akarta röpteni az intézet épületét. Éjjel kinyitották a gázesapokat és égő gyertyát tartottak a kiömlő gázhoz. A két diák már több ízben megkísérelte a liceum felgyújtását. A tetteseket átadták az ügyészségnek.

— **Határozások.** Tóth György, nyug. m. kir. honvédszázados-kezelőtiszt, életének 60-ik évében elhunyt Ungvárt.

Idősb Paul István 81 éves korában meghalt Sandon.

Özy. Tatárka Antalné, szül. Batizialvy Lenke elhunyt Budapesten.

— **Kettős öngyilkosság.** Liében, Prága egyik külvárosában megrázó tragédia történt. A szeszgyárban évek óta alkalmazott volt Gilbert Károly kémikus, harminczöt éves porosz állampolgár. Gilbert a gyár tisztviselői házában lakott egy évvel fiatalabb feleségével. A házaspár igen jó anyagi viszonyok közt élt; Gilbertnek igen szép fizetése volt s azonkívül magánvagyonra is volt. Gilbertnek igen szép asszony s a házastárs boldogságát semmi sem zavarta meg. E hónap 18-án az a hír lepte meg a gyár tisztviselőit, hogy Gilbert hirtelen meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy Gilbert cziánkálival megmérgezte magát. Felesége megtette az előkészületeket, hogy visszautazzék Poroszországba és szombatra magához rendelte a szállítót. Ekkor megtörtént a második katasztrófia. Gilbert asszonyt ágyában holtan találták meg. Ő is megmérgezte magát cziánkálival. A kettős öngyilkosság oka ismeretlen.

— **Elfogott barát.** Bukarest utcáin két nap óta feltűnést keltett egy fiatal csuhás barát, ki ahol csak megfordult, pazarlóan költekezett. A rendőrség ma igazolásra szólította fel a barátot, akit, miután nem tudta magát kellően igazolni, letartóztatott. Megmotozásakor 120 ezer frank papírpénzt találtak nála. A rendőrség azt hiszi, hogy a barát a parasztlázadás alkalmával jutott a pénzhez.

— Tulzsfolt fogház. Régi panasza a budapesti kir. ügyészségnek, hogy az Alkotmány-utcai fogház tulzsfolt, mert — bár csak 370 rab befogadására van berendezve — rendszerint 450 foglyot helyeznek el benne, aminek természetes következménye az, hogy a legtöbb esetben 2—3 rab hever egy szalmazsákon. A gyűjtőfogház, ahova az elítelt rabok szállítandók volnának, szintén telve van, mert a hosszabb fogságra ítélteteket nem szállítja el a fegyházakba. E tarthatatlan állapotot a budapesti kir. ügyészség már régebben is tudtára adta felterjesztéseiben az igazságügyminiszternek, ez ideig minden eredmény nélkül. Végre a minisztériumban is figyelemre méltatták a panaszt s a miniszter egy bizottságot küldött ki a fogház megvizsgálására. A bizottság ma jelent meg a törvénytörvény fogházában és eljárásának remélhetőleg meglesz az az eredménye, hogy a valósággal közegészségügyellenes állapotokat rövidesen szanálni fogják.

— Fegyenczek és börtönfelügyelők pénzhamisítása. Adtunk hírt arról, hogy a renszburgi fegyházban pénzhamisítás történt. Fegyenczek együtt dolgoztak a börtönfelügyelővel és így a börtönben kényelmesen folytathatták a pénzhamisítás mesterségét. Bővebb és részletesebb tudósítást tartalmaz erről a példátlan bűnesetről az alábbi jelentés: A rendőrségnek már hetek óta feltűnt, hogy Renszburgban és környékén számos hamisított öt márkás bankjegyet hoztak forgalomba. Megállapították, hogy valamennyi bankjegy egy helyen készült, mert nyomásuk egyforma volt, valamennyin Hamburg város címere és 1901. évszám volt. A rendőrség megindította a nyomozást, de sokáig nem tudott a hamisítók nyomára jönni. Ezelőtt néhány nappal a renszburgi fegyház felügyelőjének anyósát tetten érték, amint éppen két hamisított bankjegyet kiadott. Az asszony a rendőrségen azt vallotta, hogy nem tudja, hogyan kerültek ezek a hamisított bankjegyek birtokába. A rendőrség gyanakodni kezdett s megfigyelte a börtönfelügyelő lakását, de ott sem talált semmit. Erre Sneider rendőrbiztosnak az az ötlete támadt, hogy fogolyként bezáratta magát a fegyházba s így módon sikerült végre a pénzhamisítás nyomára jönni. A hamis öt márkásokat egy pénzhamisítás és lopás miatt több évi fegyházra ítélt embernek cellájában készítették. A pénzhamisításban a börtönfelügyelő is résztvevett; a rab megjelölte neki azt a helyet, ahol a bankoprést és a hamisításhoz szükséges egyéb eszközöket rejtette s maga a felügyelő gondoskodott arról, hogy az összes készülékek a pénzhamisító cellájába kerüljenek. Ebben a cellában éjnek idején rendszeren hamisították az öt márkásokat s a zaj, amelyet a bankógépek okoztak, elárulta a hamisítót. A börtönfelügyelőt, feleségét és anyósát letartóztatták.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Dr. Hönig Izsó elektroterapeutai és Röntgenintézet (Károly-utca 24.) az orvosi tudomány modern gyógyeszközeivel felszerelve páratlanul áll a fővárosban és főképp idegbetegek (neurasthenia, hystéria), csuszások, köszvényesek, szivbajosok, elhízottak, bőrbetegek, zsábadban, álmianságban szenvedők stb. találhatnak benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x Zászlók, címerek minden kivételben Kaphátók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, IX., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermekteremre és vívásra.

x Gichner János (Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.) paplan-, vas- és rézbutorgyáros, kinél a legterésőbb és legszebb hazai gyárterményű árnyékos olya ócsó áron kaphatók, hogy azokat bárki is beszerezheti. Megkapta a legújabb árjegyzéket?

x Az előkelő világ kiváló szeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpa bevése vannak és így tulkövetelés nem létezik.

x Evfeszkozok és nászajándékoknak való dísz tárgyakról sok száz képpel tarkított albumot állított össze Polgár Kálmán órásmester (üzlete és raktára Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. szám.), melyben a hazai ötös ipartermékek szép sorrendbe fel vannak tüntetve. Ez a körülmény külön megemlést azért érdemel, mert Polgár Kálmán a „Magyar Védő Egyesület” tanúsága szerint a honi ékszeripar terjesztésén fáradozik. Aki tehát rendelésével nevezett céghez fordul, az nemcsak előnyösen vásárol, de egyben a hazai ipart is támogatja. Lapunk olvasóinak közvetlenül Polgárhoz intézendő felszólításra a tekintélyes album-árjegyzék ingyen és bérmentve megküldeték.

Följelentés egy bankcég ellen.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 25.

Egy bátor katonatiszt följelentése folytán, aki nem látott benne szégyelni valót, hogy járatlanságát körmönfont emberek kihasználják, a budapesti rendőrség előtt ma egy zugbankiroda viselt dolgainak kétes homályára sütött rá a napvilág. A főkapitányságon ma délelőtt egy közös hadseregbeli százados, aki Komáromban állomásozik, följelentést tett a Neumann és Raab budapesti banküzlet-cég ellen negyven, illetőleg nyolcvanezer koronának ravasz fondorlattal való kicsalása miatt. A cég a följelentésre sietett az ügyet rendezni s teljesen kártalanította a századosot, aki erre nyomban visszavonta följelentését. A százados esete azonban nem egyedül áll a börzevilágban s érdemes rá, hogy a közönségnek főleg az a része ismerje meg és okuljon belőle, amelyik csábító fölhívások után indulva, rábizza vagyonát egyes emberekre, hogy dus nyereséget szerezzen a börzén.

A följelentett cégnek az Andrássy-ut 50. száma alatt van a bank- és váltóüzlete. Van azonkívül Bécsben egy pénzügyi lapja, amelynek a címe: Allgemeine Kapitalisten Zeitung. Ezt a lapot Svarcz Henrik Ernő szerkeszti és adminisztrálja, aki természetesen üzleti megbízottja a lap tulajdonos bankároknak. A lap hasábjain nem ritkán csábító ajánlatok találhatók a börzejátékra, értékpapírokkal való spekulációkra és más efféle busás haszonnal kecsegtető üzletekre. A fölhívások és cikkek természetesen dicserik, mint ügyes és megbízható céget a budapesti Neumann és Raab céget.

A komáromi kapitánynak is a kezébe került ez az újság. Olvasta a fölhívásokat és vagyonos ember lévén, érdekelni kezdte a dolog, mire irt a laphoz, hogy adjanak fölvilágosítást. Erre azután nyomban odaütött hozzá Komáromba Svarcz Henrik Ernő és nagy bőbeszédűséggel informálta a börze kihasználható esélyeiről. Elmondotta, hogy egy fontos üzleti titkot árulhat el. Ez a titok pedig az, hogy a brassói celluloid-gyár részvényei rövid idő múlva rohamosan emelkedni fognak, tehát jó lesz belőlük mielőbb vásárolni. Megsugta még Svarcz, hogy ő egy ilyen üzleti titoknak jókor való közlésével száz-ezrekhez juttatta Hoffmannsthal bécsi földhitelintézet igazgatóját, akinek elárulta az orosz áradatoknak csak napok múlva bekövetkező árulásmását.

A kapitány hallgatott a szóra és Svarcz rábeszélte, hogy a budapesti Neumann és Raab cég után minél előbb, ha lehet, táviratilag vásároljon egy csomót a brassói celluloid-gyár részvényeiből. A vásárlás meg is történt és pedig még az idén január 30-án. A kapitány negyvenezer korona értékpapírt deponált fedezetül a budapesti bankcégnek, amelynek tulajdonosai elismerték az átvételt s egyúttal gratuláltak neki a pompás üzlethez. A kapitány most már várta a nyereséget. Február elsején azonban igen kellemetlen meglepetés érte, amikor azt olvasta, hogy a brassói gyár részvényei nemhogy emelkedtek, de darabonként két koronával estek. Kévéssel utóbb levelet is kapott a budapesti cégtől, amelynek tulajdonosa kijelenti, hogy nagyon sajnálják a dolgot, de a részvények mégis csak estek, sőt február elseje óta megint 2 koronával estek s a differencia fölemésztette a fedezetül adott negyvenezer koronát s ha a százados ragaszkodik a további spekulációhoz, akkor küldjön újabb negyvenezer koronát.

A százados gyanakodni kezdett s elhatározta, hogy tudakozódik. Legelőször Hoffmannsthal földhitelintézet igazgatóhoz ment föl Bécsbe s megkérdezte tőle, hogy mennyi igaz abból a busás nyereségből, amihez az orosz áradatvásárlás után jutott. Hoffmannsthal aztán részletes fölvilágosítást adott. Kijelentette, hogy ő Svarcz Henrik Ernőt nem ismeri, vele üzleti összeköttetésben nem volt, ami pedig a Neumann és Raab budapesti bankcégét illeti, arról csak annyit tud, hogy tavaly már a fizetési képtelenség küszöbén volt, tulajdonosai tözdelátogatók ugyan, de üzleteik éppen nem redlik. Ha a százados ezer darab részvényt vásárolt, ahhoz négyszázezer korona kellett volna, a budapesti cégnek pedig nincs sem annyi pénze, sem annyi hitele, úgy, hogy a századosal való egész üzletkötés nem egyéb, mint egy ugynevezett in sich manöver. A Neumann és Raab-cég egyébiránt a maga üzleteiről a külföldön már ismeretes. Annak idején a Frankfurter Zeitung irt ellene, később a Berliner Tagblatt csúnyán leleplezte a két bankárt, akik külföldön már nem is igen köthetnek üzletet s ezért tették át spekulációjuk helyét magyar földre.

A százados ezután megtette a följelentést, aminek ma nem várt hatása lett. A Neumann és Raab-cég ugyanis, mikor a följelentésről értesült, nyomban visszavonta a századosnak az értékpapírjait, mire ez visszavonta a följelentést. Az akták azonban ott fekszenek a rendőrség előtt, amely folytatja a vizsgálatot.

VITA FORRAS
SÓSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ
Orvosi ajánlva: húgysavas diathézis, kősvény, cukorbetegség, gyomor-, vesé- és húgyhólyag-bántalmaknál stb.
Mint üdítő és borvíz páratlan.
Bővebb fölvilágosításra szolgál a
Központi iroda: Budapest, V., Váci-körut 54.
Főraktár: Edeakuty L. urnál, Budapest, Erzsébet-tér 8.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Szoyer Ilonka Berlinben. A berlini Komische Operában fényes kiállításban ma este került színre a „Denevér” Adél szerepében Szoyer Ilonkával. Az előadásban előkelő premier-közönség jelent meg, mely a színházat zsúfolásig megtöltötte. Szoyer Ilonkát, ki nagy sikert aratott, a nyílt színen ünnepezték és felvonások után percekig tapsolták, míg előadás végén lelkes ovációkban részesítették.

(*) Ráthonyi távozása. Megirtuk, hogy Ráthonyi Ákos megvált a Király-Színházról. A távozó művész ezt a szándékát igazgatóiához intézett levélben azzal okolta meg, hogy családi ügyei miatt egy évig nem tehet eleget szerződésbeli kötelezettségeinek. Helyét, mint mondják, Raskó Gézával, a Népszínház volt tagjával fogják betölteni.

(*) Augustza főhercegnő a Népszínházban. Augustza főhercegnő — a Népszínház-Vigopera hirdása szerint — a Prielle-émlékünnepén való megjelenését kiállításba helyezte, hogy Blahánét „A nagymama” czimszerepében láthassa.

(*) Magyar művésznek sikere Bécsben. Feld Olga, a budapesti Operaház művésze e hó 21-én délután a bécsi udvari operaházban próbát énekelt Weingartner Bódog igazgató és Stoll Ágost főrendező előtt, kik elismeréssel nyilatkoztak a fiatal énekesnő értékes hanganyagáról és diszkrét előadásáról. Weingartner igazgató kiállításba is helyezte, hogy meghívja vendégszereplésre.

(*) Elmaradt felolvasás. A Nemzeti Szalonban február 26-ára, holnapra hirdetett előadás, közbejött akadályok miatt elmarad. Malonyay Dezső a jövő héten tartja meg művészeti előadását.

(*) A vidéki szinigazgatók értekezlete. Az Országos Színészegyesület tanácstermében a vidéki szinigazgatók értekezletet tartottak. Az értekezlet foglalkozott a kultuszminiszter leiratával és a jelenlevő igazgatók a legnagyobb örömmel és hálával fogadták ezt. Az értekezlet főtárgya azonban az igényesség jelen szervezetének szabályozása és a magyar dráma fejlesztése érdekében való tennivalók voltak. Az értekezlet elnöke Ditrői Mórt, jegyzőjévé Nádasdy Józsefet választotta meg. Elfogadták Erdélyi Miklós nagyváradi szinigazgató és dr. Mihályi Józsefnek indítványait. Legközelebb ismét ülést tartanak a szinigazgatók, ahol megbeszéljük a szükséges intézkedéseket.

(*) Hangverseny. Slaviansky d'Agrenciai Dimitri a világhírű orosz népdalköltő ma csütörtökön tartja meg a Vigadó nagytermében 50 éves jubileumára első bucsuhangversenyét orosz énekkarával. Három különböző műsorban előadja hazájának következő gyöngycit, világi és templomi dalait, a következő szerzőktől: Tschaikowszky, Rubinstein, Warlamoff, Kalinikoff, Gretschaninoff, Archangelszky, Lwoff és Zvaje. Érdekes statisztikát állított össze Slaviansky 50 éves művészi működéséből. Ezen idő alatt 4000 hangversenyt rendezett Európa nagy városaiban és több mint 800.000 rubelt költött hangversenyutazásokra. Slavianskyék péntek és szombaton is hangversenyeznek a Vigadóban.

A Cseh vonós négyes bucsuhangversenyét kedden, márczius 10-én rendezi a Royalban. Megnyitó száma Popper Dávid C-moll négyese lesz.

Csütörtökön, márczius 12-én Páris leg-híresebb Cabaret-ja a Boite á Fursy rendez a Royalban egyetlen nagyobb szabású vig estélyt összes tagjaival, melyeknek névsora a következő: Lily Maiza, Eva Linay, Jane Loury, Mevisto, Robert Casa, Henri Fursy, Rivers és Darles. A társaság műsora rendkívül változatos és kétségtelenül a szezon legmulattatóbb estélyére fog szolgálni.

Hétfőn, márczius 16-án Gabrilowitsch Ossip orosz zongoraművész rendezi első budapesti önálló hangversenyét a Royalban. Gabrilowitsch, ki az utolsó filharmonikus hangversenyen valósággal lázba ejtette hallgatóságát, Rubinstein tanítványa. 1876-ban született és 1896-ban

kezdte meg nyilvános szereplését Szentpétervárott; ma pedig a legnagyobbak között foglal helyet. A folyó idényben ő tünt fel legjobban valamennyi zongorista kollégái között.

Culp Julia elhalasztott bucsudalestélye végleg pénteken, márczius 27-én lesz megtartva a Royalban. Az eddig kiadott jegyek érvényben maradnak. Jegyek Slaviansky, a Cseh vonósnegyes, Fursy, Gabrilovitsch és Culp hangversenyeire Méry Bélánál kaphatók.

Mulatságok.

**** Tüzérandárok bálja.** A 4-ik tüzérandár továbbszolgáló aliszteje szép táncestélyt rendeztek a pesti Vigadó összes termeiben. A bál sikerét nagyban emelte, hogy a tisztikar és a polgárság is nagy számmal jelentek meg. A tánczhoz a zenét a 3-ik boszniai és hercegovinai ezred zenekara szolgáltatta. Ott voltak: Surányi de nagysurány altábornagy, Ziegler altábornagy, Weiss vezérőrnagy, Sallmann ezredes, Roeberlen ezredes, Lovag Monjes ezredes, Kahles ezredes, Okolicsányi alezredes, Blechinger őrnagy, Bissa szertárkezelő és Pekári főkapitányhelyettes.

**** Szerb-bál.** A Royal-szálló disztermében a fővárosban élő szerbek adtak találkozót ma estére. Nagy számmal gyűltek egybe és fesztelen jókedvvel töltötték el az estét, melyet hangverseny vezetett be. Közreműködtek Jovanovits Stefánia, May-Münster Kornélia operanékesnő, Koda Vera és a budapesti egyetemi szerb ifjuság dalkara. A közönség hangos elismeréssel kísérte a műsor egyes számain. Hangverseny után tánczrakerekedtek a párok, több, mint száznegyvenen állva fel az első négyeshez. Az előkefőségek sorában ott voltak:

Bogdanovics Luczián szerb püspök, Jovanovics István udvari tanácsos, Hadzsics Antal szerb Matica elnöke, dr. Lallosevich János kuriai bíró, dr. Magyarevics Mladen tisztii főorvos, Gyurkovics György, dr. Bogdan Zsviko Nagyikikinda polgármestere, Bajsai Zákó Milán verseczi főispán, dr. Polit Mihály országgyűlési képviselő, Putnoky Mór országgyűlési képviselő, báró Gromon Dezső, gróf Attems Mór, Matlekovics Sándor v. b. t. t., Förster Aurél, Zeremski archimandrita, Kardaszevics orosz főesperes és Columbov orosz konzulági főtisztár.

**** A Fészek álarczosbálja.** A Fészek művészklub márczius hó 7-én saját helyiségében (VII. Kertész-utca 36.) zártkörű álarczosbált rendez éjjeli tingli-tangli és kabaret-előadással egybekötve. A meghívókat az igazgatóság most küldi szét. A bál iránt általános az érdeklődés.

**** Az országos színész-estély rendezése** ügyében ma délután Rózsahegy Kálmán elnökle alatt a művészbizottság, ugyszintén a zsurnalisztikai bizottság ülést tartott. Az estélyt márczius 28-án rendezik meg a fővárosi Vigadó összes termeiben. Az előlekek kiválóan kedvezőek, amennyiben szokatlanul nagymérvű érdeklődést tanúsít a közönség a kezdet stádiumában lévő színész-estély iránt.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kivánatra prospektum

FŐVÁROS.

(Válság egy kerületi értekezleten. A III. kerületi bizottsági tagoknak a községi demokrata párt-hoz nem tartozó tagjai, név szerint dr. Botzenhardt János, Gebhardt Rezső, Budai Goldberger Samu, Gyulányi Adolf, Haussmann József, Hentaller Frigyes, Kugler József, Láng György, dr. Lili Tivadar, Ott Adám, Pfeiffer István, Ságmüller József, Schaffer István és dr. Stern József, kik ez idő szerint a kerületi bizottsági tagok többségét alkotják, tegnap, e hó 24-én értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a dr. Benedek János elnökle alatt álló kerületi értekezletből kiválnak és ezentul kerületi értekezletre alakulva fogják a szokásos kerületi értekezleteket megtartani. Az értekezleten Botzenhardt János indítványára megválasztották elnökké dr. Stern Józsefet, alelnökké Láng Györgyöt, jegyzővé Gebhardt Rezsőt és pénztárossá Pfeiffer Istvánt.

(A közigazgatási bizottság jelentése. A főváros közigazgatási bizottsága nevében Fülepp Kálmán főpolgármester most terjesztette fel a miniszterelnökhöz a mult esztendő második feléről szóló jelentését, amely részletesen beszámol a főváros állapotáról. Az érdekes jelentés fontosabb részletei ezek:

Első helyen panaszkolja a bizottság a fővárosi törvények és szabályok tapasztalt hiányát és a közigazgatás körében észlelt bajokat és nehézségeket s újból felhívja a miniszterelnök figyelmét a főváros közigazgatásának szervezetét megállapító 1872:XXXVI. t.-cz. korszerű és mielőbbi újalakításának szükségére. Azután áttér a jelentés a társadalmi bajok orvoslására s ezeket mondja:

Különösen hatékony intézkedésre van szükség az élelmi szükségletek folytonos drágulásának ellensúlyozására, illetőleg lehető csökkentésére. Kérjük továbbá, hogy a törvényhozás legújabb hozzájárulása alapján üzembehelyezendő állami szénbányák szobafűtésre alkalmas termékei részére a fővárosban minél nagyobb piac teremtesse.

Sulyosan nehezedik a főváros közönségére a lakások drágasága is, ami a nagymértékű lakáshiányban leli egyik főokát. A főváros kedvezőtlen helyzetére való tekintettel kívánatos volna, ha a kormányhatóság jóváhagyása alá terjesztett és a főváros háztartására nézve nagyjelentőségű következő közgyűlési határozatok, ugymint: a községi tüzkárbiztosító intézet létesítésére és a tüzoltási járulék behozatalára, az állami üzemek községi megadóztatására, a vámtarifá revíziójára, végül a községi vagyonátvitelhez szükséges vonatkozó közgyűlési határozatok mielőbb jóváhagyatnának. A közegészségügyi igazgatás köréből ismételn rá kell mutatnunk a tüdőbajosok és elmebeteg elhelyezésére szolgáló gyógyintézetek elégtelenségére. Frösen érezhető a tápszertörvény hiánya is. Nem javult a helyzet a különféle fertőző bajban szenvedő betegeknek vidékről és kiváltképpen a közeli környékből naponta ismétlődő és egyre nagyobb fokú behurcolása tekintetében sem.

(Koronaherceg-utca — Petőfi-utca, Váci-utca — Jókai-utca. Az idei márczius 15-én hatvan esztendeje lesz, hogy néhány tizes lelki úju kivívta a sajtószabadságot. Erre való tekintettel dr. Vidor Jenő fővárosi ügyvéd a főváros tanácsához beadványt intézett azzal a javaslattal, hogy vegye ki részét a főváros az idén az ünnepségből olyképen, hogy nevezze el Petőfi Sándor nevével — a mostani Petőfi-utca helyett, amely nem éppen méltó a nagy költő emlékéhez — a Koronaherceg-utczát, amelyet a Pilvax-kávéház tesz emlékeztetéssé, Jókai Mór nevével pedig a Váci-utczát.

Nyilt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvéllykór-, szí-, idült eyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és nemoly fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelthűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. (ezel orvosnak (Hemopatia) lendelő intézet) van.
Budapest, V. Váci-körút 19. szam alatt.
Rendelés naponta 9-1-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre vásszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármilyen okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyszintén vérszegény, túlfeszített munka folytán idegen, izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szer a legnagyobb eredménnyel használják a Dr. Hommel-féle Haematogen-t.

Ez javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.
De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utánzatoktól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

Nyilatkozat.

Az újságok egy, az alulirt cég ellen történt feljelentésről irnak. Kijelentjük, hogy ezen üzleti differenciákon alapuló ügy a panaszló félnek kezeink között levő nyilatkozata szerint — máris elintéztést nyert. A panaszt ma délben már vissza is vonták. A lapok azon állítása, hogy az alulírottakat kihallgatták volna, minden alap nélkül való. Cégünk ellen semminemű további feljelentés nem tétetett. Akinek raftunk követelése van, késedelem nélkül bejelentheti azt. Cégünk jó hírveve, melylyel annak fennállása óta dicsekedhetünk, teljes biztosítékot nyújt minden ügyletnek a legrigorózusabb lebonyolításáról.
Budapest, 1908. február 25.

Neumann és Raab

bank- és váltóüzlet

Budapest, VI., Andrássy-ut 50.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Biróküldési kérelmek Polónyi Géza pürelben. Polónyi Géza volt igazságügyminiszter a Lengyel Zoltán ellen indított sajtópörben tudvalevőleg más bíróság delegálását kérte a kir. Kuriától, mert szerinte a budapesti esküdtek elfogultak. A biróküldési kérelem már hetek óta van fenn a Kurián, de mindeztideig még nem került tárgyalásra. A koronaügyészség ma délelőtt tette meg indítványát ebben az ügyben. Hír szerint helyt kíván adni a biróküldési kérelemnek. Most az akták Válfay Bertalan előadónál vannak, aki tanulmányozás után valószínűleg a jövő héten fogja referálni a kérelmet. Ha a kir. Kuria a biróküldés mellett dönt, ugy valószínűleg a pozsonyi esküdtbíró-ság fogja tárgyalni a szenzációs sajtópört. Abban a másik pörben, amelyet Polónyi Géza rágalmozás miatt indított dr. Heltai Ferencz és dr. Komlócs Ágost ellen s amelyben a járásbíró-ság több napi izgalmas tárgyalás után marasztaló ítéletet hozott, most Heltai védője, dr. Lengyel Zoltán szintén biróküldési kérelmet terjesztett elő a büntetőtörvénysszék elnökéhez. Ebben az ügyben tudvalevőleg a felelbiteli tanács megsemmisítette az elsőbíró-ság ítéletét s indokolásában részletesen rámutatott azokra az alaki és anyagi semmisségi okot képező elsőbíró-sági tárgyalási visszasságokra és jogi tévedésekre, amelyeken a marasztaló ítélet felépítve volt s a büntető járásbíró-ságot újabb tárgyalás megtartására utasította Lengyel Zoltán most a felelbiteli tanács megsemmisítő ítéletének figyelembe vételével kéri, hogy az ügy újból leendő letárgyalására Benke Ferencz járásbíró helyett egy másik bíráját delegálja a büntető járásbíró-ságnak. A védő ezen kérelmét azzal indokolja meg, hogy Benke bíró az ügy újbóli tárgyalásánál az emberi természetből kifolyólag nem tud majd kellő elfogulatlansággal uralkodni önmagán s a már meghozott marasztaló ítéletének hatása alatt az újabb tárgyalás fejleményeit nem tudja elfogulatlanul mérlegelni. A biróküldési kérelem tárgyában az elnök rövid időn belül dönteni fog.

§ Ügyvédi kamarai választások. A tegnap reggel megkezdődött választás miatt szokatlanul nagy

az érdeklődés az ügyvédek körében a két párt: a reformpárt és az új ügyvédi párt döntő mérkőzése iránt. A tegnapi nap folyamán esti 7 óráig összesen 408 ügyvéd szavazott le. Ma délig pedig 730. Szavazni még csak holnap, szerdán d. e. fél tíz óráig d. u. 1 óráig lehet. Az ügyvédi rendtartás 23. §-a értelmében a választás érvényességéhez a beadott szavazatoknak legalább egyharmada szükséges, ha ilyen szótöbbség nem jönne létre, vagy ha a tagok fele nem szavazna le, új szavazást kell elrendelni.

§ Ügyvéd vád alatt. Az Aradi Ügyvédi Kamara mint delegált bíróság vád alá helyezte Rostás Gyula lugosi ügyvédet, mert két év előtt egy újságcikkben megtámadta a temesvári ügyvédi kamarát, azzal vádolván, hogy a kamara üdvözölte Lányi művészt, amikor ez hivatalába lépett. A Temesvári Ügyvédi Kamara bebizonyította, hogy Rostás Gyula ebbeli állítása valótlan. Az Aradi Kamara fejelemi választmánya ma tartott ülésében Rostást vád alá helyezte és a főtárgyalást áprilisban tartják meg.

SPORT.

() **B. T. C.—M. A. C. bajnoki mérkőzése.** Vasárnap ismét egy rendkívül érdekes matchben lesz részünk a Thököly-uti versenypályán, melyet a Budapesti Torna-Club vív meg a M. A. C. csapatával. A B. T. C. legutóbbi barátságos mérkőzését a Kőbányai T. E. ellen 8:0 arányban nyerte meg, ami csatársorának nagyarányú javulását bizonyítja, mely kiváló védelmével most egyformának látszik. — A M. A. C. csapatában történt változtatás, amennyiben Medgyessy fedezetnek ment, helyére pedig Kelemen II. ment hátvédnek, a 33-asok elleni mérkőzésükön rendkívül előnyösnek bizonyult. Ugy halljuk, hogy a B. T. C. ellen az idén meglehetősen gyöngén szerepelt Kelemen I. helyét, ki nem lehet aznap a fővárosban. Fábriával töltsék be, kit igen lelkes és ügyes játékosnak ismerünk.

() **A Manchester United Budapesten.** A kartellben álló három fővárosi bajnoki csapat, a B. T. C., F. T. C. és M. A. C. a tavaszi szezonban három kiváló angol csapattal fog mérkőzni. Az English Football Association válogatott csapatával június folyamán, egy angol amateur válogatott csapattal április 25. és 26-án és a legkiválóbb professzionista csapattal, a Manchester United-del május 20., 22. és 24-én mérkőznek csapataink. Ezzel a professzionátus csapattal, az eddigi tapasztalatok okulva, oly értelmű szerződést kötöttek, hogy legjobb játékosai közül kell összeállítani csapatát és úgy a Sítáviával és a bécsiakkal szemben, kikkel budapesti vendégszereplésük előtt mérkőznek, legjobb tudásukkal játszanak.

KÖZGAZDASÁG.

Az Erzsébet gőzmalom közgyűlése.

— Viharos tanácskozás. —

Budapest, február 25.

Izgalmak előzték meg az Erzsébet-gőzmalom tegnap délutánra összehívott közgyűlését és izgalmak közt folyt le a közgyűlés a Lloyd-társaság Mária Valéria-utcai házában. A rendesnél jóval nagyobb számmal jelentek meg a közgyűlésen megjelenni jogosultak, mert már napokkal ezelőtt beszélték, hogy az igazgatóság „puccs”-ra készül.

Az ellenzék Herzfeld Frigyes tőzsdetanácsos köré csoportosult, aki már régebb idő óta támadta az igazgatóság ügykezelését és különösen kifogásolta, hogy Simon Jaques, a gőzmalom alelnöke magánüzleti összeköttetésben áll a malom igazgatóságával. Az igazgatóság pedig azért neheztelt Herzfeldre, mert ellene szavazott a malommunkások kizárásának s amikor ez a kizárás mégis bekövetkezett, ezerkoronás adományt juttatott a szülőkörű malommunkások családjainak.

A tegnapi közgyűlésre ritka elővigyázati rendszabályokat léptettek életbe, sőt kir. közjegyzőt bíztak meg a közgyűlési jegyzőkönyv vezetésével is.

Az elnök, Baumgarten igazgató előbb elmentálta Kohner Adolfot, a januárban elhalt elnököt, aztán Herzfeld Frigyes állott fel szólásra s kijelentette, hogy az évi mérleg alól nevével visszavonja, mert nem óhajt felelősséget vállalni a mérlegért.

Herzfeld kijelentette, hogy a malom üzleti könyveiből arra a tapasztalatra jutott, hogy Simon Jaques, a malom alelnöke tíz év alatt körülbelül

nyolcvanezer korona províziót szedett föl a malomtól határidő-üzletek után, nem is szólva a korpa és lisztüzlet után fölvetett províziókról. Egyáltalában nem kompatibilis, hogy a malom alelnöke privát üzleti összeköttetésben álljon ugyanazzal az igazgatósággal. Az említettek kivül Herzfeld adatokkal bizonyította, hogy az Erzsébet-malom éri el a legkisebb örlési díjat, míg veszteségei az első helyen állanak.

A részvényesek jogainak csorbitását s érdekeinek szem előtt nem tartását látja abban, hogy az egyik igazgatósági tag külön provízió mellett két határidős üzleteket a malom javára. A malmot nem tudja jó kezekben azért, mert az összes fővárosi malmok között ez a malom dolgozik átlagban a legnagyobb százalékkal, a behajthatatlanná vált követelések terén s mert dacára az utóbbi évek kedvező konjunktúráinak, ez a malom már két éven át egyáltalán nem fizetett osztalékot s ez idén is csak ötszázalékos osztalékot adhat részvényeseinek.

Sándor Pál szólalt föl utána a részvényesek nevében s mindenben igazat adott Herzfeld Frigyesnek s kemény szavakkal ítélte el az igazgatóságnak azt az eljárását, hogy ki akarják tenni maguk közül azt, aki a részvényesek érdekeit erőlyesebben képviseli az igazgatóságban.

Hirsch Nándor részvényes az alapszabályok 14. §-a értelmében indítványt ad be, amelyben javasolja, hogy számoljon föl a részvénytársaság, mert ma még megkaphatják befektetett tőkéjüket a részvényesek, de abban nem bízik, hogy a jövőben is meglesz-e ennek a lehetősége.

Baumgarten elnök ezafelől igyekszik Herzfeld és Sándor Pál állításait s Herzfeldnek szeméreteti a munkások családjainak juttatott adományt.

Izgalmas személyes vita támadt ebből, amelynek során kimutatta Herzfeld, hogy ha annak idején a malom igazgatósága megfogadja az ő tanácsát s a munkásokat nem zárja ki a munkából, 180.000 koronát takarít meg a részvényeseknek.

Még Schwarz igazgató mondott el egyet-mást, amivel a saját működését akarta tisztázni s aztán az elnök, Baumgarten igazgató fölvetette a kérdést, elfogadják-e a részvényesek az igazgatóság jelentését s megadják-e a fölmentvényt.

Sándor Pál s a részvényesek kisebbsége nem adta meg a fölmentvényt, a többség azonban elfogadta az igazgatóság jelentését.

Hire jár, hogy a kisebbségben maradt részvényesek megtámadják a közgyűlés határozatait, mert a letétbe helyezett részvények bevezetése a részvénykönyvbe nemcsak, hogy szabályellenesen, de határozottan a törvény ellenére történt.

Gazdák tanácskozása.

— Az O. M. G. E. a Pénzüntézetek Szövetsége és a Gyáriparosok Szövetsége ellen. —

Budapest, február 25.

Az O. M. G. E. mai ülésében a tanácskozás egyéb tárgyain kívül olyan területekre is elkalandoztak, mely egyenesen sérti két más gazdasági érdekképviselőt, azonfelül ez az állásfoglalás általános szempontokból is kifogás alá esik. Az első támadás, mely a gazdák gyűlésén elhangzott, a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetségének szól és pedig annak az ötletéből, hogy a Magyar Gazdaszövetség szóvá tette, illetve támadásnak minősítette a fentemlített érdekképviselő állásfoglalását a szövetkezetek ellen. Mi ismerjük a Pénzüntézetek Szövetség ügynevezett támadásának minden fázisát, ennek a testületnek az állásfoglalása az utóbbi időkben arra szorított, hogy az amugy is nagy állami kedvezményekben részesített hitelszövetkezeteknek ne adjanak a vidéki közpénztárak betéteket, vagy legalább is ne részesítsék előnyben a szövetkezeteket. Ez természetesen fáj az agráriusoknak, kiknek nem elég az, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet nagy állami betéteket kap, a vidéki pénzüntézetek központi pénzüntézei pedig alig valamit, hanem még a vidéki közpénztárak pénzeit is el akarnák hódítani s hegyibe még 20 millió korona állami betétet is kérnek az O. K. H. számára. Lapunk emlékeztet meg először arról a betét-akvizíciós kampagnéról, melyet az O. K. H. indított éppen a legnagyobb pénzdrágaság idején és pedig — konstatálhatunk — sikerrel, mert a vidéki közpénztáraknál nagyon

gyenge lábon állhatott a méltányossági érzés s a vidéki pénzüntézetektől elvont betéteket a O. K. H.-nél helyezte el, míg csak néhány vármegye nem hozott olyan határozatot, mely a betéteket visszarendeli oda, ahol eredetileg voltak.

A másik állásfoglalás a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ellen irányul. Az O. M. G. E. kifogásolja, hogy ez az érdekképviselő politikai kérdésekkel foglalkozik, mintha bizony az O. M. G. E. nem tenné ugyanezt. Ahelyett, hogy ezt az új rendszert, melyet az agrárius tábor honosít meg azáltal, hogy más érdekképviselőket ténykedéseit bírálja, bővebben méltatnánk, rátérünk arra, hogy az egész iparfejlesztési akció, melyben a Gyáriparosok Szövetségének jelentékeny része van, hidegen hagyta, most azonban azzal tölti idejét, hogy ennek a nagyszabású testületnek a ténykedésibe beavatkozik, azzal a vezermotívummal, hogy a szövetség „politizál”, mintha a gazdasági közkérdések megvitatása nem volna folytonos összeköttetésben a politikával.

Mi nekünk nem kényerünk, hogy egyik vagy másik gazdasági érdekképviselőt szekerét toljuk, hanem amikor ilyen túltengő beavatkozási kalandokba bocsátkozik egy testület, szót emelünk éppen abból az indokból, mert ilyesmi mindig az egyetemes gazdasági érdekek rovására megy.

A tanácskozásról szóló tudósításunk ez:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya ma gróf Dessewffy Aurél elnöklété alatt ülést tartott, amelyen előbb Szilassy Zoltán szövetségi titkár, a tagsági ügyekről tett jelentést, majd a Szilagy vármegyei Gazdasági Egylet egy átirata kapcsán elhatározták, hogy a mezőgazdasági érdekképviselő törvényhozási uton való rendezését megsüriktik. A Czukorépa-termesztők Országos Szövetségének kérelmére elhatározták, hogy a szövetség adminisztratív költségeit az O. M. G. E. magára vállalja. A Magyar Gazdaszövetség szóvá tette azt a támadást, amelyet a Pénzüntézetek Országos Szövetsége a szövetkezetek ellen intézett s arra kérte az O. M. G. E.-t, hogy e támadás ellen tiltakozzék. Buday Barna előadó javaslatára, Mérey Lajos, Meskó Pál felszólalása után a választmány egyhangulag tiltakozott minden oly törekvés ellen, mely az altruisztikus alapon működő szövetkezetek jogainak és kedvezményeinek elvonását, vagy megkurtítását célozza és szükségképpen akcióképességüket csökkentené, kéri egyúttal, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezetnél a kormány legelőbb 20 millió koronát helyezzen el törvényhozási felhatalmazás alapján.

A drágaság tárgyában tartandó anketre Rubinek Gyulát és Jeszenszky Pált küldték ki.

Bernát István napirenden kívüli felszólalásában szóvá tette azt a körülményt, hogy a Gyáriparosok Országos Szövetsége újabban sűrűn kezd közpolitikai kérdésekkel foglalkozni. A múlt évben föld-birtok-politikai kérdésben foglalt állást, legutóbb az általános választói jog dolgában, most pedig az öszszeférhetetlenségi törvény oly irányú módosítását kívánja, hogy a törvényhozásban a szubvenziót élvező gyáriparos is helyet foglalhassanak. Szükségesnek tartja, hogy e törekvésekkel szemben tiltakozását fejezze ki. A választmány a javaslatához egyhangulag hozzájárult.

Szilassy Zoltán előadó a közgazdasági szakosztálynak az adóreform tárgyában hozott határozatát ismertette körülményesen. A határozat magában foglalja mindazokat a kifogásokat, amelyeket gazda szempontból joggal lehet támasztani.

Zselénszki Róbert újból benyújtja a szakosztályi ülésen is beadott határozati javaslatát, mely szerint az O. M. G. E. nem fogadja el a kormány adójavaslatait. Ögróf Pallavicini Ede nem ért egyet az előtte szólóval. Löherer Andor, Bartal Béla, Tallián Béla, Mezey Gyula, gróf Dessewffy Aurél stb. felszólalása után a választmány némi csekély módosítással elfogadta a szakosztály már ismert határozati javaslatát.

A délutáni ülésen első sorban a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés ügyét vették elő. Bartal Béla mutatott rá a már megkötött szerződés veszélyeire, utána Jeszenszky Pál előadó ismertette az egyesületnek e tárgyban többször kifejtett álláspontját. Gróf Zselénszki Róbert, Löherer Andor széleskörű agitáció indítását javasolták a szerződés ellen, hasonló értelemben szólalt fel Rubinek Gyula is, aki nek indítványára elhatározták, hogy az országgyűlési képviselők körében, mint pedig a gazdátársadalom szervei közt széleskörű mozgalmat indítsanak, hogy a magyar állattenyésztésre oly káros szerződés a törvényhozás által való jóváhagyását megakadályozzák.

Foglalkozott az ülés még fríz-juhnak köztenyésztsébe való bevitelével, a lépene elleni kötelező védődőlással stb. s végül az OMGE. több belligyét intézték el.

Pénz
rökben b
Temesvá
és Pénzv
vel alay
r-t-ba.
millió ko
lások fo
váron —
ben és I
mesvár
első 1905
jük egye
Külfö
tákból az
a hasznu
jut. Igy
osztaléko
százaléko
tíró eszi
amely 30
szemben.

A W
verein hó
hó 3-án
a mérleg
bélül ugy
dőtől szá
lefolyát
roknál v
a bank I
kibocsátá
tellel, ez
séget jele
vés társa
a czimer
1906-os ü
bocsátásá
tsátásáib
1907. évi
rad a Sie
American
számolása
keny száp
7½% (30

A Ge
talános E
mint anna
dapesti fi
át. Most
delmi és
hagyta é
emelkedet

Parke
kettgyára
nak, hogy
galom an
ségre, me
iele rész
Budapest
a budapes
következ
boldogitan
időszerű;
még inká
partkettgy
javulásá
tevékenys
Mert más
drágítást,
termelést,
bályozzák

Vegy
szeti Gyá
Tivadar
lyen első
minisztéri
dr. Bokor
határozat
jezetre v
sületben
és azokat
terjesztik
ipartörvé

Reg
Haszn
nak e

Pénzügyi fuziója a vidéken. Pénzügyi körökben beszélnek, hogy a Polgári Takarékpénztár r.-t. Temesvárott be fog olvadni a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank által 1906-ban 500.000 korona tőkével alapított Délmagyarországi Leszámitolóbank r.-t.-ba. Az elsőnek említett intézet alaptőkéje félmillió korona, az intézet 1897-ben alakult. A tárgyalások folyamatban vannak. — Ugyancsak Temesváron — hír szerint — még egy fuzió van készülöben és pedig a Közgazdasági Bank r.-t. és a Temesvári Általános Takarékpénztár r.-t. között. Az első 1905-ben, a második 1897-ben alakult, alaptőkéjük egyenként 200.000 korona.

Külföldi jegybankok osztaléka. A magas bankrátkból az egyes külföldi jegybankoknak is meg volt a hasznuk, ami az idei osztalékokban is kifejezésre jut. Így a Reichsbank a múlt évre 9.89 százalékos osztalékot juttat részvényeseinek. Tavaly csak 8.22 százalékos osztalékot fizetett a Reichsbank. — Ugyancsak kitünő esztendeje volt Olaszország jegybankjának is, amely 30 lírát fizet osztalékul a tavalyi 20 lírával szemben.

A Wiener Bankverein mérlege. A Wiener Bankverein bécsi főintézetének mérlege valószínűleg jövő hó 3-án kerül nyilvánosságra. Pénzügyi körökben a mérlegről úgy vélekednek, hogy a nyereség körülbelül ugyanannyi lesz, mint az 1906. évben. A tartalék dotálására — hír szerint — egy milliót fordítanak. A lejólyt év válságos viszonyai folytán az értékpapírokban veszteség állott be, ezzel szemben azonban a bank kárpótlást nyert az új Skoda-részvények kibocsátására alakított szindikátusban való részvétellel, ez az üzlet egymaga kb. 350.000 korona nyereséget jelent s bár az elmúlt évben természetesen kevés társasüzletben vehetett részt a bank, az ezen a czímen elért nyereségek mégis meghaladják az 1906-os üzletév hasonló tételeit. Az orosz kölcsön kibocsátásából, a Bécsi helyi érdekű vasutak új kibocsátásából eredő nyereségeket nem számolják el az 1907. évi mérlegben, hasonlóképpen a jövő évre marad a Siemens-Schuckert-művekkel és az Austro-Americana-társasággal lebonyolított tranzakciók elszámolása is. A költségek az idei mérlegben jelentékeny szaporodást mutatnak fel. Az osztalék a tavalyi 7½% (30 korona) lesz.

A Generali magyar igazgatósága. A Trieszti Általános Biztosító Társulat központi igazgatósága — mint annak idején megírtuk — elhatározta, hogy budapesti fiókját „magyarországi igazgatósággá” alakítja át. Most arról értesülünk, hogy a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék ezt az átalakulást jóvá hagyta és így ez a határozat már jogervényre is emelkedett.

Parkettgyárak kartelle. A nagyobb osztrák parkettgyárak — amint Bécsből írják — azon fáradoznak, hogy kartelt hozzanak létre. Ez az új kartelmozgalom annyival is inkább tarthat számot érdekességre, mert a szervezés élén a Baidersdorf és Biachle részvénytársaság áll, nevezett cégnek pedig Budapesten is van telepe. A kartel másik faiseur-je a budapesti Fried és Benedek cég, ami arra enged következtetni, hogy itt ismét egy közös kartel készül boldogítani mindkét ország iparát. Ez a kartel éppen időszerű; mikor az egész főváros lakásinségről és még inkább lakásdrágaságról panaszkodik, akkor a parkettgyárak azzal használják ki a pénzviszonyok javulásával valamelyes lendületnek induló építkezési tevékenységet, hogy a parkettek árát megdrágítsák. Mert mást nem seithetünk a kartel alatt, mint ármelegdrágítást, persze az alatt a régi takaró alatt, hogy a termelést, amint a kartel-terminologia mondja, „szabályozzák.”

Vegyészeti gyárosok gyűlése. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Orsz. Egyesülete tegnap dr. Helvey Tivadar elnöklésével választmányi ülést tartott, melyen első sorban foglalkoztak a kereskedelemügyi minisztérium új iparfejlesztési emlékiratával, melyet dr. Bokor Gusztáv titkár ismertetett. Ez ülésben elhatározták, hogy a vegyészeti iparágakról szóló fejezetre vonatkozólag össze fogják gyűjteni az egyesüléssel képviselt különböző szakmák megjegyzéseit és azokat illetékes helyen megfelelő formában előterjesztik. Foglalkozott ezután a választmány az új ipartörvény legutóbb közzétett előadói tervezetével

s a tervezet referálására felkérték dr. Keleti Kornél és Sadler Richárd tagokat, valamint az egyesület titkárát. Tudomásulvették ezután a titkárnak a munkabalesetbiztosítás veszélyességi táblázatára vonatkozó jelentését és megbízták az elnökséget az ez ügyben szükséges lépések megtételével. Végül több kisebb ügyet intéztek el.

A Belvárosi Bank közgyűlése. A Belvárosi Bank R.-T. folyó hó 24-ikén tartotta meg első évi rendes közgyűlését. A nagyszámúban megjelent részvényesek egyhangulag elfogadták az igazgatóság jelentését. A tiszta nyereség 37.169 korona 16 fillér, ami 7.43 százalékos kamatozásnak felel meg. A közgyűlés az osztalékot öt százalékban, részvényenként tehát 10 koronában állapította meg. Az osztalék márczius 1-től kezdve kerül kifizetésre.

Új szenttelepek Sopronmegyében. Megírtuk annak idején, hogy Vámosderecske, Borsod és Répce-károly községekben szenttelepekre bukkantak. Mivel azonban az említett községek nagyon szegények ahhoz, hogy a szent kiaknázhassák, a főispán utján a földmívelési miniszterhez fordultak, vizsgálatná meg szakközvegi utján, vajon érdemes volna-e kiaknázni a telepeket és esetleg nem venné-e meg a kormány az állam részére azokat. A miniszter most — jelentik — értesítette a főispánt, hogy a három község kérelmét teljesíthetőnek találta és elrendelte, hogy a tavasz folyamán szakközvegi a vidéket geológiai vizsgálatnak vessék alá.

Tőkeemelések a vidéken. A Szegedi takarékpénztár és hitelintézet r.-t., mely a Generali biztosító és a Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. együttes alapítása, a napokban tartott közgyűlésen elhatározta, hogy 400.000 koronányi alaptőkéjét 600.000-re emeli fel. — A Miskolci takarékpénztár, mely a múlt évben egy nagyobb pénzügyi tranzakció folytán az Első magyar általános biztosító-társasággal jutott szoros kapcsolathoz, eddigi alaptőkéjét 400 darab új részvény kibocsátása által 600.000 koronával fölemeli, úgy, hogy e 600.000 koronából a részvények névértékének megfelelő 240.000 koronát a részvénytökhöz csatolják, mi által a részvénytöke 1.200.000 koronára emelkedik, a fennmaradó 360.000 koronából pedig 200.000 koronát a rendes tartalékalapra fordítanak, míg a tőkeemelési művelettel járó összes költségek levonása után fennmaradó körülbelül 60.000 koronából egy külön tartalékalapot létesítenek.

A Leszámitoló Bank közgyűlése. A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank ezidei közgyűlése márczius 12-én, délelőtt fél 12 órakor tartja meg.

Új román favállalat. Galaczban új faüzleti részvénytársaság alakult „Carpatia” erdőipar r.-t. cézzel, 2,5 millió lei teljesen befizetett tőkével, a társaság által már megszerzett fenyőfaerdők kihasználására. Az alapításban a galaczi Jaques Rubinstein és Dienermann-féle bankcégek vettek részt, azonkívül több ottani faüzleti cég.

A Kiállítási Központ munka-bizottságának ülése. Az Országos Magyar Kiállítási Központ hétfőn délután 5 órakor az Országos Iparegyesület tanácstermében Thék Endre elnökle alatt ülést tartott. A kereskedelemügyi minisztert az ülésen Micseh Endre min. oszt. tanácsos képviselte. Gelléri Mór ügyvezető-főtáskár jelentést tett az időközben beérkezett csatlakozásokról. Tárgyalta a munka-bizottság a kereskedelemügyi miniszter leiratát a debreczeni műipari kiállítás ügyében. Szávay Gyula debreczeni kamarai titkár felszólalása után a főtáskár indítványára kimondták, hogy a kiállítást a kormánynak erkölcsi és anyagi támogatásra ajánlják. A Varsóban rendezendő állandó mintakiállítás tárgyában a munka-bizottság azt a határozatot hozta, hogy ez irányban még beható tudakozódást folytatnak és amennyiben azok a tervezett állandó mintáru-kiállítás megbízhatóságáról tesznek tanúságot, igyekeznek az érdekelteket arra figyelmeztetni. A Tulipán Szövetség által rendezendő „nemzeti vásár” eszméjét helyesli a munka-bizottság, de hangsúlyozta, hogy e vásárok ne a helyi kereskedelem és ipar kárára történjenek, hanem a kereskedelem és ipar bevonásával és közreműködésével. A balatoni fasut megnyitása alkalmával Keszthelyen 1909. májusban rendezendő kiállítást szervező-bizottsága bejelentését Ország Róbert, Bosányi Endre, Micseh Endre min. oszt. tanácsos felszólalásaira tudomásul vették. A Temesvárott rendezendő konyhaművészeti, élelmiszeri és szakácsművészeti kiállítás érdekében erköl-

csi és anyagi támogatás és állami érmek engedélyezése iránt pártoló felterjesztést intéznek a kereskedelmi miniszterhez. Folyó ügyek és jelentések elintézése után az ülés véget ért.

Az Ipartestületek Országos Szövetségének választmányja Thék Endre elnökle alatt az Országos Iparegyesület tanácstermében ülést tartott, amelyen a választmány vidéki tagjai közül is számosan részt vettek. Elnök bejelentette, hogy dr. Horváth Jánost, a Szövetség volt igazgatóját újabb tárgyalások során sem sikerült felkérni igazgatói állásáról történő lemondásának visszavonására. A Szövetség átíratilag fejezi ki volt igazgatójának közhasznú munkásságáért köszönetét. Az értekezlet, Gelléri Mór, az Ipartestületek Országos Szövetsége alelnökének következő indítványára elhatározta, hogy az Ipartestületek Országos Szövetsége a február 2-iki országos értekezlet egyhangulag hozott határozata alapján az Országos Iparegyesület helyiségeibe teszi át irodáját és hogy hivatalos közleményeit az Ipartestületek Orsz. Szövetsége az Orsz. Iparegyesület hivatalos lapjában, a Magyar Iparban teszi közzé. Elhatározták, hogy köriratilag felhívják a megyei, vagy a kamara székhelyén levő, tehát központi fekvésű ipartestületet, amely már tagja a szövetségnek, hogy az ipartörvény javaslat legközelebbi tárgyalása alkalmával indíton a kerületébe tartozó ipartestületek között erélyes akciót és győzze meg azokat a Szövetségbe való belépés szükségességéről és hasznosságáról. Bozsó János (Szeged) szóvá tette, hogy még nem kapták meg az ipartörvényjavaslatot, pedig most az az öröndetes jelenség mutatkozik, hogy még a legkisebb iparos is érdeklődik a javaslat iránt. Elnök indítványára határozatba ment, hogy rövid uton felkérlik a kereskedelmi minisztert, intézkedjék, hogy lehetőleg még e hónapban minden szaktestület megkaphassa a tervezetet. Ullmann Jákó indítványára elhatározták, hogy a megoldandó nagy feladatokra való tekintettel a végrehajtó-bizottság minden hónapban ülést tart.

Új gyár a fővárosban. Stirling T. és Fia győri cég Budapesten nagyobb szappan- és kenőanyaggyárat akar létesíteni. A cégnek Győrben hasonló czikkel gyártásával foglalkozó telepe van.

Új waggonok. Sok panasz hangzott el az ősz szállítások lebonyolításánál észlelt nagymértékű teherkocsi-hiány miatt. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter annak idején a képviselőházban egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, miszerint az államvasutaknál a waggonhiány folytán főforgó tarthatatlan állapotok megszüntetessenek. Nagyobb szállítási gócpontokra tartalék-teherkocsikat összpontosított az államvasutak igazgatósága, míg maga a miniszter az egyesült waggonygyárakhoz felhívást intézett, hogy márczius 15-ig nyújtsanak be ajánlatot háromezer-negyszáz új teherkocsi szállítása iránt. Kossuth kereskedelemügyi miniszter csak akkor fog az ajánlatok felett véglegesen dönteni, hogyha a képviselőház a vasuti beruházásokra vonatkozó törvényjavaslatot elfogadta. Tekintettel arra a körülményre, hogy az Ausztriával megkötött kiegyezés és a szeptemberi kereskedelmi szerződés effektuálásával külkereskedelmi forgalmunk folyton fokozódik, azt hisszük, hogy a beruházási törvény tárgyalását már tovább nem odázhathatja el a parlament.

Konverzionális nyereménykötvények sorsolása. A Magyar Jelzálog Hitelbank 3%-os, illetve konverzionális nyereménykötvényeinek ma történt nyereményhúzása alkalmával a következő kötvények huzattak ki: 200.000 koronát nyert 1604 sorozat 99 szám, 4000 koronát nyert 2972 sorozat 56 szám, 1500—1500 koronát nyert 2708 s. 5 sz., 377 s. 3 sz., 3474 s. 55 sz.; 400—400 koronát nyert 1810 s. 29 sz., 1972 s. 76 sz., 648 s. 53 sz., 452 s. 58 sz., 801 s. 37 sz., 2884 s. 57 sz., 2893 s. 34 sz., 2114 s. 33 sz., 2091 s. 29 sz., 780 s. 49 sz., 2707 s. 54 sz., 549 s. 51 sz., 781 s. 44 sz., 1469 s. 44 sz., 769 sorozat 82 szám. Ezen nyeremények a 3%-os nyereménykötvényeket, illetve azok nyereményjegyeit egészben; a konverzionális nyereménykötvények A. és B.-vel jelölt részkötvényeit fele-fele részben illetik meg.

A 3%-os nyereménykötvények ugyanekkor mege-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az eróntott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

tartott tervszerű 20 koronás díjhuzásán a következő sorozatok huzattak ki: 3, 563, 1550, 2322 1-100 számig; a törlesztési huzáson pedig a következő sorozatok: 1763, 2189, 2393, 293, 2527, 3421, 3223, 3437, 2975, 2610, 1810. Ezen 20 koronás díj- és törlesztési huzások a kihuzott sorozatoknak csakis azon számú nyereségekértékeire vonatkoznak, amelyek eddig konvertálva nem lettek, tehát ez időszert is még 3%-os nyereségekértékeként léteznek.

Szerbia! huszbehozatal. A Szerbiával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés értelmében Szerbia évenként 35 ezer vágott marhát és 70 ezer darab leölt sertést hozhat be a monarchia területére. A magyar és osztrák kormányok ezen engedélyre jelenleg nyíltan enyhíteni van hivatva a huszdrágaságon. A Szerbiában érvényben volt szerződés alapján ugyanis eddig csak sovány marhákat importáltak a szerbek, most azonban a kötendő szerződés nem köt ki ez irányban semmi föltételt, úgy, hogy ha a szerbek hízalt vágómarhákat hoznak be, évente közel egy negyed millió métermázsára fog rugni az évi marhahusimport.

Az Iparegyesület emlékirata az adóreformról. Az Országos Iparegyesület volt tudvalevőleg az első, amely állást foglalt a kormány adóreform-javaslatával szemben. Az egyesület nyomban a javaslatok készítése után gondoskodott arról, hogy erre a célra kijelölt előadók ismertessék és kritikailag méltassák az egyes javaslatokat, azután több értekezletet tartott és írásos ankétet is rendezett az ipari szaktestületekkel, végül pedig gyáripari szakosztályában is megvitatta a nagyfotosságu reformot a nagyipar szempontjából. Ezeknek a széles alapon folytatott tárgyalásoknak eredményét terjedelmes emlékiratban foglalta össze, amelyet az egyesület most bocsát közre s amelynek anyagát a kormányhoz fölterjesztette, megküldvén azt támogatás végett az összes érdekelt tényezőknél. A nagyszabású emlékiratot dr. Soltész Adolf, az Országos Iparegyesület kiváló titkára szerkesztette igen nagy gonossággal!

Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság záloglevelei. A bécsi tőzsde — az osztrák pénzügyminiszternek február 15-én kelt rendelete alapján — február 21-iki hirdetményében közléte, hogy a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaságának 4 1/2%-os, 65 év alatt kisorsolandó záloglevelei a bécsi tőzsde árfolyamjegyzékében hivatalosan jegyeztek. A takarékpénztár 4 százalékos záloglevelei már régebben jegyeztek.

A román kereskedelmi szerződéses tárgyalások. A Romániával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés ügyében a tárgyalások a külügyminiszteriumban csak a jövő hó második felében fognak megindulni. A tanácskozásokat, mint jelenti, Bécsben kezdik meg és ha a főbb vonásokban a képviselők megállapodásra jutnak, Bukarestben fogják folytatni.

Az Osztrák-Magyar Bank állása. Az Osztrák-Magyar Bank állása e hó 23-án ez volt: Bankjegyforgalom 1,711,513,000 (—42,276,000) korona, érczkészlet 1,473,005,000 (+5,426,000) korona, leszámítási tőzsa 442,134,000 (—12,981,000) korona, lombard kölcsönök 81,953,000 (—3,381,000) korona, adómentes bankjegytartalék 166,491,000 (+47,702,000) korona.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Grosz Sándor és Társa butorkereskedő Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér; — Günsberger Gyula kereskedő Kapronca (csöd); — Kiszner Dezső vegyesárkereskedő Arad (csöd); — Csizsár József vaskereskedő Magyaránizsa (csöd); — Laufer Miksa kereskedő Kapronca (csöd); — Kammer Alfréd vegyeskereskedő Brassó; — Fábrián Lajos B. Gyula.

Gabonakiviteli tilalom megszüntetése. A konstantinápolyi lapok jelentik, hogy a kitűnő aratásra való kilátás miatt felfüggesztik a gabonakiviteli tilalmat és a vámmentes gabonabehozatalt elrendelő már szentesített miniszteri határozatot.

Pályázat gyümölcsészeti tanfolyamokra. A földmívelésügyi miniszter pályázatot hirdet Budapesten, Kolozsvárott, Keszthelyen, Tordán, Kisztebenben és Orosházán tartandó gyümölcsészeti tanfolyamra. Budapesten (a m. kir. kertészeti tanintézetben) márczius 16-tól márczius 21-ig, Kolozsvárott (a m. kir. gazdasági akadémiánál) folyó évi márczius 30-tól április 4-ig fog tartani a tanfolyam. Célja ezen tanfolyamoknak: a) hogy a fiatalabb lelkészekben és tanítóknak a gyümölcsésztudás iránti érdeklődés felkeltessék, b) hogy a fatenyésztésnek, a fa nemesítésének s a

gyümölcs értékesítésének feltételeit, módját és természetes követelményeit megismerve és megkedvelve, e hasznos és nemesítő foglalkozásnak az életben művelői, tanítómesterei és buzgó terjesztői legyenek. A két tanfolyam mindegyikére külön-külön csak 12 lelkész fog az állam költségére felvételt s ezek egyenként 32 korona utazási átalányt és napi 5 korona ellátási díjat kapnak. Felhívtnak azok a lelkészek, akik ezen tanfolyamokon résztvenni óhajtanak, hogy 1 koronás bélyeggel felszerelt kérvényeket márczius hó 10-ig bezárólag a földmívelésügyi miniszterhez címelve terjesszék fel.

Hajózás. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy az árufelvételt saját összes dunai állomásaival való forgalomban Korneuburg, Wien és Pozsonyban február 25-én; Budapesten pedig márczius 2-án nyitja meg. Ugyancsak márczius 2-án kezd meg az áruátvételt a magyar keleti tengerentúli forgalomban (Galatzon át) a magyar dunaátrakási és a bolgár fejedelmi államvasutakkal fennálló közvetlen forgalomban is.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

A helyi spekuláció által tegnap előidéztet hausse-áramlat nem volt hosszútávú. Malmaink a 30 filléres áremelkedést nem ratiókálhatták, mert a kedvezőtlen lisztüzletben változás nem állott be és a legközelebbi időben erre számítani sem lehet. Ezért ma csak néhány kocsis buza került forgalomba, melyért néhány fillérrel magasabb árt adtak. A határidő-piaczon pedig lényeges árcsökkenés állott be. Áprilisi buza, mely 1 1/2 centes amerikai emelkedésre 11.84-en indult, délig 11.61-ig esett vissza. Uj októberi buza 9.73-ig, áprilisi rozs 10.25-ig, uj októberi rozs 8.52-ig, májusi tengeri 6.54 csökkent, így tehát a tegnapi emelkedésnek nagyobb része veszendőbe ment. Az árfolyamoknak ilyen, majdnem naponta nagy ingadozásai csak a helyi spekuláció erejét gyengítik. Ami más években hetek, sőt hónapok lefolyása alatt történt, az ma az árak változása körül egy napnak müve.

Eladott:

Buza. Hartai: 250 mm 76.5 kg. 23.30 korona.
Tolnai: 100 mm. 79 kg. 23.60 korona.
Bihari: 200 mm. 77.5 kg. 23.40 korona.
Rozs: 100 mm. 19.90 korona kpl. par.
Zab: 100 mm. 25.60 korona, 300 mm. 15.65 korona kpl.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. február 23-ától február 24-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	1666	—
Rozs	153	—
Arpa	1615	—
Zab	508	2145
Tengeri	1534	—
Liszt	240	23851
Korpa	200	2321

A határidőpiacra kötetett:

Eladott:

Előfordult kötések (50 kg.-ként):
Buza 1908. áprilisa 11.84, 11.85, 11.74, 11.81, 11.67.
Buza 1908. októberre 9.80, 9.79, 9.87, 9.76.
Rozs 1908. áprilisa 10.37, 10.45, 10.34.
Rozs 1908. októberre 8.53, 8.70, 8.58.
Zab 1908. áprilisa 7.70, 7.74, 7.71.
Tengeri 1908. májusra 6.59, 6.65, 6.58.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.62	11.64
októberi buza	9.74	9.73
áprilisi rozs	10.27	10.28
októberi rozs	8.53	8.54
áprilisi zab	7.69	7.70
májusi tengeri	6.55	6.56

Délutáni forgalom.

Délután hidegebb idő jelzésére a hangulat ismét megszilárdult.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisa	—	—	11.65	11.66
Buza uj októberi	—	—	9.77	9.78
Rozs 1908. áprilisa	—	—	10.30	10.31
Rozs uj októberi	—	—	8.54	8.55
Zab 1908. áprilisa	—	—	7.70	7.71
Tengeri 1908. májusra	—	—	6.56	6.57

Értéktőzsde.

A tegnapi rövidletű szilárdulást ma már lanyhabb irányzat váltotta fel. A változatosság kedvéért ma a japán válsághírek foglalkoztatták a tőzsdét és pedig bécsi impulzus nyomán. Más külföldi tőzsdéken a japáni híreknek nem volt olyan eredménye, mint Bécsben, holott a kontinentális tőzsdék legtöbbjé jobban érdekli Japán, mint a bécsi tőzsdét. A vezető értékek a járadékok kivételével ma mind alacsonyabban zártak. Az Osztrák hitelrészvény 1.25 koronával, a Leszámitoló bank 1.60 koronával, a Rimamurányi 2.— koronával, a Közúti vasut 1.50 koronával, a Városi vasut 2.— koronával esett. A négy százalékos Magyar koronajáradék ma 20 fillérrel javult. A helvi piacon kereslet mutatkozott a Magyar országos központi takarékrészvények, a Ganz-részvények, a Weitzer-részvények iránt.

Az előtőzsde kedvezőtlen külföldi jegyzésekre üzletellenül folyt le és ennek következtében a forgalomban került értékek árfolyamai lemorzsolódtak. Zárlat felé azonban bécsi vételekre az irányzat némileg javult és az árfolyamok tartottan zártak. Az általános forgalom csekély volt. A déli tőzsde ösztönzés hiján üzletellenül folyt le és az értékek árfolyamai alig változtak. A forgalom mérsékelt maradt. Az utótőzsdén alig változtak az árfolyamok, a forgalom nagyon kis térre szorított.

Előtőzsde.

Előfőzsde tartott.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 640.—641.25.
Magyar hitelrészvény 777.— Osztrák magyar államvasut 673.— Rimamurányi vasut 585.— Jelzálogbank 419.—419.75. Közúti vaspálya 557.25—557.75. Magyar korona járadék 94.37 1/2—94.45.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde üzletellen.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 640.50—641.25
Magyar hitelrészv. 776.50—777.50 Rimamurányi vasut 534.25—535.— Jelzálogbank 419.—419.75. Közúti vaspálya 555.50—557.— Városi villamos vasut 276.75—278.— Magyar korona járadék 94.42 1/2—94.47 1/2. Hazai bank 283.50—283.75. Hazai sorsjegy 104.50. Magyar telepítő és parcellázó bank 370.— Magyar aszfalt r.-t. 163.—170.—

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. márczius hó végére 26.—28.— K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde ugyszólván változatlan árfolyamok mellett folyt le. Kötettek: Osztrák hitel 640.50. Magyar hitel 776.75. Államvasut 673.— Jelzálog 419.50. Rimamurányi 534.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, február 25. (Az Egyetértés távirata.) A berlini piaczon tegnap váratlanul áremelkedés állott be s ennek hatása alatt a budapesti tőzsdén is jelentékenyen javult a buza és rozs ára. Mivel pedig az észak-amerikai és a párisi piacok szilárd irányzatot jelentettek, ezek az árfolyások tartották magukat. Az itteni tőzsdén az árfolyamokra ezek a hírek alig gyakoroltak hatást. A konzum most is szigorúan tartózkodott a vásárlástól s ehhez képest a kínálat is csekély volt, tehát hauszmozgalmra nem volt mód. Ilyen körülmények között az eladók beérték azzal, hogy buza és rozs árat 5 fillérrel emeljék. Hasonlóan csendes volt az üzlet más czikkekből is, tengeri és zab irányzata változatlanul nyugodt, minden árfolyás nélkül.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 12.20—12.65 korona, mosoni 11.35—11.70 korona, tótfelvidéki 11.30—11.75 kor., déli vasuti 11.30—11.60 korona, marchfeldi 11.15—11.45.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.45—10.70 korona, csepeli 10.45—10.65 kor., pestmegyei 10.60—10.80, korona különféle magyar 10.45—10.65 kor., osztrák 10.30—10.60 korona.

Arpa morvaországi 9.—9.40 kor., march-

Vérszegénység, étvágytalanság, sápkór, idegesség
gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a
leghatásosabb készítmény a

**KRIEGER-féle
TOKAJI**

China-Vasbor

E nagyon kelemes ízű ital kiváló ajánlásait az országos
egészségügyi tanács is méltatta, így tehát nem tévesztendő
össze más hasonló szerkekkel

Nagy üveg ára 6 kor. Kis üveg ára 3 20 kor.

Egyedüli készítő:

„KORONA“ gyógyszerár
Budapest, VIII. Kálvin-tér. (Baross-utca sarok.)
Postai szétküldés naponta.

földi 8.30-8.80 kor., bécsvidéki 8.40-9. kor.,
 tótfelvidéki 7.40-8.80 kor., csepeli 7.70-8.40,
 győri kor., déli vasuti kor.,
 tiszavidéki 7.70-7.40 korona.
 Magyar tengeri: régi 7.20 7.40, új kor.,
 korona, cinquantin 8.15-8.55, új kor.,
 korona.
 Magyar zab: selejtes kor., közepes
 8.15-8.40 korona, elsőrendű 8.40-8.65 kor.,
 válogatott 8.65-8.90 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, február 25. A külföldi tőzsdék
 lanyha irányzata az itteni piacra sem ma-
 radt hatás nélkül, úgy, hogy a legutóbbi na-
 pok aránylag élénk forgalmát ismét általános üzleti
 csend váltotta fel. Az általános tartózkodás dacára
 azonban az alapirányzat inkább a javulás felé hajlott.
 Azonban az alapirányzat inkább a javulás felé hajlott.
 Egyes bányák és államvasuti részvények javultak.
 Egyebekben csendes volt a forgalom, de az árfolya-
 mok nem hanyatlottak. A déli tőzsde nyugodt irány-
 zattal, alig változott árfolyamokkal nyit meg. A for-
 galom későbbi során az általános kedvetlenség tovább
 tartott, mert Berlin is bágyadt irányzatot jelentett
 tartott árfolyamokkal. A zárlat nyugodt volt.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 640.75, Magyar hitel. 776.50,
 Länderbank —, Államvasut 674. —, —, —,
 Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 144.25 —, —,
 Alpési bányatársulat 636.50, Rimamurányi 535. —,
 Májusi járadék 97.90, Magyar koronajár. 94.40,
 Orosz érték 91.45, Török sorsjegy 186. —, Német
 márká 117.60.

A déli tőzsde lanyhán nyit meg.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 640.50, Magyar hitel 776.50
 Länderbank 418.50, Unio-bank 549.50, Államvasut
 673.75, Anglo-bank —, Bankverein —,
 Déli vasut 144.25, Gőzhajó —, Alpési bányá-
 részvény 636. —, Májusi járadék 97.90, Magyar
 koronajár. 94.40, Török sorsjegy 186. —, Német
 márká 117.60, Elbavölgyi vasut —, Rima-
 murányi 535.50, Orosz járadék —, Keleti vas-
 utak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kár-
 páli petroleum —.

Bécs, február 25. (Osztrák értékek zárata.)

4.2 százalékos papír-járadék 97.90, 4 százalékos
 osztrák arany járadék 116.95, 1860-as sorsjegy
 151. —, Osztrák hitelsorsjegy 453. —, Angol osztrák
 bankrészvény 304. —, Bécsi Bankverein
 536.75, Osztrák-magyar bank 1722. —, Déli vasut
 144.50, Dunagőzhajózási társaság 1028. —, Do-
 hány részvény 414. —, Cs. kir. arany (vert.) 113.50,
 Német bankváltók 117.58, Osztrák Lloyd 418. —,
 4.2 százalék, ezüst járadék 97.90-99. —, Osztrák
 koronajár. 97.80, 1864-es sorsjegy 262. —, Osztrák
 hitelintézeti részvény 640.25, Unio-Bank
 550.50, Osztrák Länderbank 416.50, Osztrák-ma-
 gyar államvasut 672.75, Elbavölgyi vasut 425. —,
 Alpési részvény 635.75, 20 frankos 19.14, Lon-
 doni váltóár 240.87, Lipótkohó 438. —, Török sors-
 jegy 185.40. Kedvetlen.

Bécs, február 25. (Magyar értékek zárata.)

4 százalékos arany-járadék 112.40, Tiszai és szeg,
 kölc. sorsjegy 149.50, Magyar hitelbank részvény
 776.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény 490. —,
 Rimamurányi 532. —, Magyar cukoripar 17.48,
 Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar ko-
 ronajár. 94.40, 4 százalékos magyar földteherm.
 kötv. 91.95, Magyar nyer.-k. sorsjegy 191. —,
 Kassa-Oderberoi vasut részvény —, Magyar jel-
 zalogbank 419.75, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, február 25. A tegnapi nyugati tőzsdék,
 első sorban a newyorki tőzsde kevésbé ösztönző
 magatartása ma is gátolta a barátságosabb hangulat
 érvényrejutását. Ennek következtében az üzleti mű-
 ködés ismét szűk határok között mozgott és a visz-
 szamenő irányzat további folytatást nyert, anélkül
 azonban, hogy nagyobb mérvet öltött volna. Bá-
 nyaártekékek közül csak gelsenkirchiek és dortmundiak
 árfolyama esett nagyobb mértékben, bankok általán-
 sban kevésbé voltak érintve, járadékok és gőzhajó-
 zási részvények pedig el voltak hanyagolva. Vasut-
 értékek közül, amelyek szintén gyengülést tüntet-
 tek fel. Zárlat gyenge. A készpénzpiac iparértékei
 hanyomórászt szintén gyengék. Magánleszármítási
 kamatláb 4% százalékos, napi-pénz 4 százalékos, utimó-
 pénz 4%—4% százalékos.
 Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papírjára-
 dék 99.80, 4 százalékos osztrák aranyjádék 99.15,

osztrák hitelrészvény 201.60, Déli vasut 25.80,
 orosz bankjegyek 214.15, 4 százalékos új orosz kölc-
 sön —, Disconto Commandit 174.75, Dinamit-
 truszt 159.50, Harpeni 197.60, Unifikált török
 járadék 95.25, 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.80,
 4 százalékos magyar aranyjádék 94.30,
 Magyar koronajár. 94.30, Osztrák-magyar
 államvasut —, Bécsi váltóár 84.95, Olasz
 járadék —, Alt. villamosági Edison 200.25,
 Gelsenkircheni 183.80, Laurakohó 212.50 Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) február 25. 4.2 százalékos
 papírjádék —, 4 százalékos osztrák arany-
 járadék 99.25, 4 százalékos magyar aranyjádék
 94.25, Osztrák hitelintézeti részvény 201.50, Osztrák-
 magyar államvasut 144. —, Eszaky nyugati vasut
 —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár
 204.77, Bécsi Bankverein 136. —, Villamos részvény
 147.50, 3 százalékos magyar aranykölcson —, 4.2
 százalékos ezüstjádék 99.65, Osztrák koronajára-
 dék 97.75, Magyar koronajár. 94.25, Osztrák-
 magyar bank 123. —, Déli vasut részvény 25.30
 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.95, Párisi
 váltóár 812.75, Unio bankrészvény 139.90, Alpési
 bányarészvény 322. —, Gyenge.

Hamburg, (Zárlat) február 25. 4.2 százalékos
 ezüstjádék 99.50, 1860. sorsjegy —, Déli vasut
 25.75, 4 százalékos Aranyjádék 99.10, Osztrák
 hitelrészvény 201.25, Osztrák-magyar államvasut
 143.25, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar
 aranyjádék 94.15 Gyenge.

London, február 25. Angol consol 87 1/8.

Páris, február 25. (Zárlat.) 3 százalékos Francia
 járadék 97.10, Osztr. aranyjádék 93.75, Magyar
 aranyjádék 94.15, 5 százalékos Bolgar kötelez-
 vény 1896. évről 487. —, 4 százalékos Olasz jára-
 dék 103.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315. —,
 5 százalékos marokkói járadék 506. —, 4 százalé-
 kos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos
 Kons. amort. román járadék 90.85, 4 százalékos
 Amort. román járadék 1905. 92.25, 5 százalékos
 Orosz járadék 1906. 96.55, 5 száz. Orosz kincstári
 utalvány 1904. 507. —, 4 száz. Szerb járadék 1907.
 —, 4 százalékos spanyol járadék 94.10, 4 száza-
 lékos unifikált török jár. 96.15, Török sorsjegy
 181. —, Török dohányrészvény 443. —, Osztrák föld-
 hitelintézeti 1130, Osztr. Länderbank —, Ma-
 gyar jelzálogbank 457. —, Banque de Paris 14.62,
 Banque Ottomane 715. —, Osztr. magyar állam-
 vasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 650,
 Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann
 gépgyár 547. —, Rio Tinto 15.47, Sucerie d'Egypte
 32. —, Tula 395. —, Thomson Houston —, Uríkányi
 köcsön —, Chartered 20.25, De Beers 337.50, East
 Rand 86.75, Jagersfontein 99.50, Transvaal Consols
 —, Transvaal Land Company 46.50, Váltó Am-
 sterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra
 (rövid) 123. —, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó
 Belgiumra (rövid) 1/8. Olasz aranyváltó (rövid)
 pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 252.10.
 Magánkamatláb 2 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. február 25-én.

A piac forgalma csendes, az utóbbi napok
 kedvezőtlen időjárása miatt a hozatalok is meg-
 csappantak. A husfélekéni (sonka, borjú, sertés)
 árcsökkenés volt észlelhető. Baromfiból kisebb
 hozatalok mellett, különösen a pulykának, libának
 s kacának volt jó kereslete, az árak emelkedtek.
 Vaj magas árakat mutat fel már, bár a külföldi
 kereslet csökkenésével némi lanyhulás észlelhető.
 Tojás a kedvezőtlen időjárás miatt időlegesen
 némileg szűkült.

Mai árak:

Husnemek: Helybeli marhahús hátulja 114-
 130 K, eleje 94-112 K, vidéki borjú, borbén
 hosszan mérve sulylevonás nélkül 90-112 K,
 helybeli borjúhús 120-130 K, sertéshús szalon-
 nával 118-120 K, lehozott sertés 104-116 K,
 szalonna friss 120-130 K, szalonna sózott 116-
 120 K, szalonna füstölt 132-140 K, olvasztani
 való 120-124 K, hárj 136-140 K, sertésszír
 140-142 K, mind méternázásanként. Füstölt hús
 (vidéki) kg.-ja 120-160 K, hazai sonka 1.80-
 2. — K, szalámi magyar 3.60-4. — K, nyári szalámi
 1.20-1.60 K.

Vad: Oz —, — K, szarvas —, — K,
 dúnvad —, vaddisznó 90 l. — K kg.-ként
 egészben, nyul nagy —, — K, nyul stüldő —,
 — K, fogoly —, — K, fácán —, — K,
 szalonka —, K, darabonként. Fenyvesmadár kö-
 tegje 1. — 1.20.

Baromfijelek: Élő rántani való csirke 2. —
 2.60 K, sütni való 3. — 3.60 K, kacsá sovány
 4. — 5. — K, kacsá hizott 7. — 8. — K, liba fiatal
 4. — 5. — K, lud hizott 12. — 14. — K, tyúk
 4. — 4.40 K, pulyka 5. — 6. — K páronként.
 Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.40

1.50 K, hizott rucza 1.50-1.60 K, hizott pulyka
 1.20-1.80 K, levestyuk 1.60-2.40 K kg.-ként
 Pulárd 2. — 2.30 darabonként.

Tejtermékek: Tevaj (centrifugált) I. 2.70-
 2.80 K, II. 2.40-2.60 K, főzvaj (köpült) 1.80-
 2. — K, tehénturó 24-30 K, kilogr.-ként. Va-
 lódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányo-
 san szállíthatunk.

Zöldségfélék: Burgonya (vaggonáru) sárga
 5.40-6. — K, rózsá 5.40-6. — K, fehér 4.50-
 5. — K, kifli 14. — 16. — K, sárgarépa 7. — 8. — K,
 petrezselyem 13. — 16. — K, vöröshagyma makó.
 14. — 15. — K, közönséges hazai 7. — 8. — K, fok-
 hagyma 36. — 44. — K, káposzta 2. — 3. — K
 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1.20-2. — fillér kg.-kint.
 Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen,
 ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 70-100 fill.
 másodrendű 40-50 K., harmadrendű apró áru
 16-24 K. Körte elsőrendű 1.20-2. — K, másod-
 rendű 60-80 K., dió I. 40-60 K., II. 30-40 K.,
 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai —, — K, erdélyi apróbb áru
 —, — K, meszes —, — K eredeti lán-
 ként (1440 drb).

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, február 25-én. (Hivatalos tudósítás.)
 Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg ne-
 ház (páronként 400 kilogrammon felül) —
 fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig
 terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz
 (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 118-
 120 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilo-
 grammig terjedő sulyban) 120-121 fillér. Könnyű
 (páronként 250 kg-ig) 120-122 fillér. Szerbiai
 nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) —
 fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm
 sulyban) — fillérig.

Sertésleltétel: 1908. évi február 23. napján
 volt készlet 21773 drb., 1908 február hó 24-én
 felhajtott — darab, 1908 február 24. napján
 elszállított 123 darab, 1908 február 25. napjára
 maradt készletben 21650 drb. A hizott sertésleltet
 irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, febr. 25. (Hiv. tud.) Előző napról ma-
 radt 84 darab sertés, 64 darab stüldő, — darab
 malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb stüldő,
 — malacz. Mai napi felhajtás 1195 darab ser-
 tés, — darab stüldő, — darab malacz, össze-
 sen 1279 darab sertés, 64 darab stüldő, — darab
 malacz. Eladatott 871 darab sertés, 8 darab
 stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt
 408 drb sertés, 56 darab stüldő, — drb malacz.
 Mai árak: Zsirterés öreg elsőrendű 350 kg.-on
 felül ételsulyban 89-94 fillér, ételsuly-
 levonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól
 350 kgr.-ig — fillér, ételsulylevonással
 — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül
 — fillérig, ételsulylevonással 112-122 fillérig,
 fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig —
 fillér, ételsulylevonással 110-122 fillérig, könnyű
 220 kg.-ig — 66 fillér, ételsulylevonással
 120-122 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon
 felül —, könnyű 140-300 kilogrammig 108-116
 fillérig, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi
 stüldő — fillérig, horvát stüldő 92 — fillér.
 Malacz — fillérig (árak minden levonás nél-
 küli kilogrammonként, ételsulyban értendők.) A vásár
 irányzata közepes, az árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, február 25. (Saját tudósítónk tele-
 fonjelentése.) Felhajtott 16470 darab sertés és
 pedig 7514 darab zsir- és 8956 darab hussertés.
 Arjegyzések: elsőrendű hizott magyar sertésekért
 104-106 fillérig, szedett sertésekért 88-102 fillérig
 kilogrammonként ételsulyban levonás nélkül. Az
 irányzat igen lanyha volt. Az árak 3-4 fillérrel
 kilogrammonként csökkentek.

Borjувásár.

Budapest, február 25. (Hiv. tud.) A mai vá-
 sárra felhajtottak 233 darab élő borjút. Az irány-
 zat élénk volt, az árak 3-4 fillérrel emelkedtek.
 Fizettek elsőrendű élő borjúkért 94-104 fillért,
 kivételesen 106 fillért. Középmínőségűért 84-
 92 fillért kilogrammonként (levonás nélkül).

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadóhivatalos

A Magyar Ujságkladó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

12.20-12.65 ko-
 rona, tótfelvidéki
 0-11.60 korona,
 —10.70 korona,
 nyei 10.60-10.80,
 0.65 kor., osztrák
 0.40 kor., march-
 ságait az országos
 nem tévesztendő
 kei
 g ára 3 20 kor.
 yszeriár
 utóra sarak.)
 nts.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 25. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Dóczy József temesvári pénzügyi segédtitkárát pénzügyi titkárrá a nagykarolyi pénzügyigazgatóságához, dr. Komár Rudolf tordai pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá a temesvári pénzügyigazgatóságához, mindkettőt végleges minőségben, Szedlák Imre lugosi pénzügyi segédtitkárát pénzügyi titkárrá a brüsseli pénzügyigazgatóságához, Szathmáry Sándor sepsiszentgyörgyi pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá a lugosi pénzügyigazgatóságához, mindkettőt végleges minőségben, dr. Zsabbay István ipolysági pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá az ipolysági pénzügyigazgatóságához végleges minőségben, Senses György nagyváradai pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá a szekszárdi pénzügyigazgatóságához, dr. Egry Ferenc debreczeni pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá a nagyváradai pénzügyigazgatóságához, mindkettőt végleges minőségben, Lelkes László debreczeni pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá a segesvári pénzügyigazgatóságához végleges minőségben, dr. Singer Felix besztercebányai pénzügyi díjnosot pénzügyi fogalmazó-gyakornokká ideiglenes minőségben a debreczeni pénzügyigazgatóságához, Szalay Sándor szombathelyi pénzügyi irodatisztet pénzügyi irodavezetővé az egri pénzügyigazgatóságához végleges minőségben, a dunaföldvári adóhivatalhoz Fényes Henrik győri adóhivatali gyakornokot adótitkárként ideiglenes minőségben, Seres Mihály altisztet, marosvásárhelyi lakost, pénzügyi irodatisztét a dicsőszentmártoni pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Nagy György Béla nagykarolyi lakost állami végrehajtóvá az aranyosmaróti pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Komán György alsó-visői lakost állami végrehajtóvá a máramaroszi pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Christoph Gyula máramaroszi pénzügyi irodatisztet állami végrehajtóvá a balassagyarmati pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Vámos Gyula pénzügyminiszteri díjnosot állami végrehajtóvá a nagyenyedi pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Molnár János veszprémi adóhivatali díjnosot állami végrehajtóvá a veszprémi pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Monó Ferenc nagyecsedii lakost a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben állami végrehajtóvá, Ivanovich Ambrus egri adóhivatali gyakornokot pénzügyi fogalmazó-gyakornokká a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóságához ideiglenes

minőségben, Scharl János bányamérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót ideiglenes minőségű bányagyakornokká; az igazságügyminiszter Pauler Antal dunaszerdahelyi járásbírósi díjnosot a móri járásbírósi díjnosokká; a temesvári ítélőtábla elnöke Pető Leó karánsebesi törvényszéki díjnosot joggyakornokot a temesvári ítélőtábla kerületébe díjas gyakornokká; a kincstári joggyi igazgató dr. Kuzma Oszkár ügyvédjelöltet a budapesti kincstári joggyi igazgatóságához díjtalan fogalmazó-gyakornokká; a szombathelyi pénzügyigazgatóság a szombathelyi adóhivatalhoz díjas gyakornokká Mihalovics József Sándor végzett kereskedelmi akadémiai hallgatót, budapesti lakost nevezte ki.

Pályázatok. A gyergyószentmiklósi járásbírósnál járásbírói, az abrudbányai adóhivatalnál pénztárnoki, a vasvári adóhivatalnál ellenőri, az öbcesei adóhivatalnál adótitkár, a kecskeméti adóhivatalnál díjas gyakornoki, a körömczibányi pénzverő-hivatalnál kincseméti törvényszéki díjnosok, a komáromi tüzérségi szertárnál egy kezelői és a nagyikindai törvényszéki hivatali díjnosok állására 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. február 25-én reggel 7 orakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban — Erdély délkeleti megyéit kivéve — tegnap is mindenütt volt csapadék, melynek mennyisége északkeletől délnyugatnak huzódó, széles sávban 10 és 30 mm. között ingadozott, sőt Pécssett 38 mm. volt. Itt-ott élénk szél keletkezett. A hőmérséklet a keleti részeken ma reggel magasabb a tegnapiénál, egyebütt általában többé-kevésbé süllyedt; a maximum: Bavanstón 13 C° és a minimum: Tátrafűtreden —5 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony, hidegebbidő várható, elvéve — főleg mélynyugaton — csapadékkal.

VIZALLAS. febr. 25 febr. 24. m. e. m. e. Table with columns for location, date, and water level measurements.

Allomás. Table with columns for location, wind direction, and other meteorological data.

Table with columns for Buza, 100 kilogramm, and 100 kilogramm ára. Includes sub-sections for Egyéb gabonaneműek, Rozs, Árpa, Zab, Fehér rizs, and Burocska.

Table with columns for Allamadésság közkölcsonok, Záloglevelek, and other financial data.

Table with columns for Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmak, and other financial data.

Vertical text on the right edge of the page, including various notices and advertisements.

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1908. február 26-án

Nemzeti Színház

Az ember tragédiája

Dramai költemény. Székesszékben. Irtá: Madách Imre. Színpadalkál. zeller: Erkel Gy.

Kezdeté 7 óraker

Vilgszínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor versőre írta Kálmán J.

Kezdeté fél 8 óraker

Kir. Operaház

TOSCA

Melodráma 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Puccini G. Szövegét fordította Mihalovics Gy. nyomon tartva a libretto L. és Gioacchino G. fordította Várdai Sándor.

Kezdeté 7 óraker

Magyar színház

GRETCHEN.

Irtá 3 felvonásban. Irtá Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor.

Kezdeté fél 8 óraker

Várszínház

Zárva

Hepszínház-Digopera

Czigánybáró.

Operetta 3 felvonásban. Irtá: Jókai Mór. Zenéjét szerelte Strauss János.

Kezdeté 8 óraker

Aránia színház

A szerelem története

Kezdeté fél 8 óraker

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 98-18. Utazás egy sikker körül.

Kezdeté fél 8 óraker

Király színház

Varázskeringő

Operetta 3 felvonásban. Irták: Örkényi és Jacobszohn. Fordította Mérei Adolf. Zenéjét szerelte Strauss Oskár.

Kezdeté 8 óraker

Apollo színház.

(Telefon 68-39.)

Kezdeté fél 8 óraker

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/9 óraker.

Ma! 1/10 óraker. Ma!

Az aczékirály vád alatt.

Bírségi harcokat írta: Pittaval. Rendező: Rott Sándor.

Végül Was Männer fesselt? 11 óraker

Bokhózt írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Trebitsch Sándor, Türk Berta és Zöldi Márton új színdarabjaiban.

Nappali pénztár 9-11-ig és délután 3-6 óráig.

Az 1-5 emeleti Casino de Parisban reggeli 6 óráig zene és tánc.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28

(BONAPARTIÉRE). Telefon 52-88

A nagyszerű februári műsor utolsó hete.

3 mulatságos bobózat 3

25 új cabaret-szám 25

4 vilámi színpadi tréfa 4

Fellépnek: Nagy Endre, László Rózi, Ferenczy Károly, Balogh Böske, Fábian Kornélia, Kert Jolán, Szécsi Magda, Huszár Károly, Sajó Géza, Máhr Nándor, Gabányi László és Kövéri Gyula.

Jegyek: Bárd-nál, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipszer-nél, Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál. Teréz-körút 28.

SCHMIDT M

szígyártó, nyerges és bőrrendező

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 25. sz.

Ajánlja saját gyártmányú kocsiszőrt és lovagló-szerzőkötőket. Mindennemű utazó és kézi bőröndök, pénz, szivar, cigaretták stb. tárcsáit - Árjegyzék bérmentve.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17.

Ma és minden este:

a szenzációs februári műsor

Merian - kutyaszínháza

és a többi attrakció részvételével.

Az előadás kezdete 8 óraker.

Előzetes jelentés. Csütörtökön, február 27-én, harmadik gyermekmatiné.

A kutyaszínházzal és dohányzási tilalommal.

A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám

Uj műsor! Uj műsor!

Brothers Bill & Will kómikus akrobák.

The Elrados kómikus nyújtó tornászok.

G. Gobson fejlenjáró-művész.

A TOLVAJ. Bokhózt egy felvonásban. Irtá: Tábori Emil.

Éjjeli 12 órától, reggeli 5 óráig

zene és táncz.

Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez

Vasár és ünnepnapokon délután fél 4 óraker délután előadás merszékel helvárrakkal.

TATRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

Igazgatóság: WABITS és GRUNER.

Budapest legelőkelőbb családi mulatója.

Ma, 1908. február hó 1-től

Teljesen új szenzációs műsor.

Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul

Nemzetközi Cabaret előadás.

Nemes Lessenn Mella Cabaret-díva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné ecocctdalok (hartakiszáttal). La belle Sylvia dán soubrette.

Homberto & Bernardo zene-excentrikusok. Orlova Frieda orosz énekesnő és tánczosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával.

Maara Gusti előadó soubrette. Sugar Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.

Pénztárnyitás 5 óraker. Kezdeté 8 óraker.

Telefon 15-10.

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56 (Akácia-utca sarok)

Kitűnő magyar konyha. Valódi jó Női kiszolgálás. Minden este cigányzene italok.

Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő.

Dr. Preisz Hugó

a m. kir. állami bakteriológiai intézet vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittalé) Borogmegye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

Magrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapestben és a forrás kezelőszékhelyén Munkács.

Fagy-Hó-Szél

nagy ellenségei az arczbőrnek. Ez ellen a legbiztosabb és leghatásosabb óvszer a Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax.

Allandóan használva az arcz és kéz a legdurvább időjárásnak is ellentáll; a testbőrt puhán, üdén és tisztán megtartja.

A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntet szőplőt, pórsenyt, atkát mitessert, pattanást, májfoltot, a ránczos bőrt bárszínűsítvé, a vörös vagy napbarnított bőrt fehérre teszi.

Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetetlen. Kitűnő hatással bír szemgyulladásnál, valamint for- és szájjápolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának árta

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1-

Rogátsy-féle magyar pipere borax-szappan K-80.

Kapható minden gyógyszerertaban, drogeriában és jobb fűszerüzletben. - Csak dobozban, nem kimérve

Egyedüli készítője Rogátsy Kálmán drogeria Bpest, Rákóczi-ut 10.

Figyeljünk a ROGATEY névre.

Kertalakításokat

elvéllal Wéber Károly faiskola tulajdonos Békásmegyeren (Budapest mellett), Gyümölcsfa, díszta és rózsá árjegyzék ingyen.

RÓZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert 2 K

balzsamszappanhoz 1,60

OSAN kitűnő fog-ápoló szájvíz 1 K 76 fill.

Fogpor - 83 K.

TANNINGENE

legjobb hajfótosztzer 5 kor.

ANTON L. CZERNY, WIEN, XVII., Carl Ludwigstr. 6. 1., Wallsehgasse.

Raktár: gyógyszerertarokban, parfümeriákban stb.

Micheistädter Utóda

Óskó Géza

BUDAPEST.

IV., Váci-utca 3. ss.

Cipő-különlegességei.

Ászabottáraká talpba vésvé.

Nászajándékok

inbleumra díszításvat, evő-eszközök, műtári eszközök

részletfizetésre

is kaphatók jutányos áron

POLGÁR KÁLMÁN

úfórárs ékszertertelepén

Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Table with 4 columns: Pénz, Ár, 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 35%, 40%, 45%, 50%. Rows show various values for different interest rates.

Table with 4 columns: Pénz, Ár, 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 35%, 40%, 45%, 50%. Rows show various values for different interest rates.

Table with 4 columns: Pénz, Ár, 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 35%, 40%, 45%, 50%. Rows show various values for different interest rates.

No 4711.

HONEY JELLY

Uj toilette-crème. Meglepő határu száraz és tisztító bőre.

Ferd. Mühlens aszt. és kir. udvari szállító **Köln a.**
Kapható minden finom üzletben.

Fióküzlet: Bécs, IV., Neumühlgasse 3.

500 koronát fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett — üvege 70 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29. sz. Dr. Egger Váczi-kört 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik

Saromfi-tenyésztők és gazdálkodók figyelmébe ajánljuk a féltudományban a Predmerszky-féle fűthető baromfi-utató, melyben a víz a legnagyobb hőmérsékleten sem forr, s míg néhány fillér napi költséggel kellemes langyosan tartható. Használata mellett tyúkaink egészségét óvjuk és sokkal korábban kezdik meg a tojást. Tojások megerősítését a költés Predmerszky-féle szab. költőréppel bármely időszakban a leghasznosabb kereset forrás. Arjegykelet ingyen küld. Telefon 95-74.

Predmerszky József
ipartelepe 27907
BUDAPEST,
VI., Vösvösmarty-u. 38A.

GY-SZEREK

Vasóll francia és amerikai gyártmány! Orvosi leg ajánlja! Feltétlen biztos!

Gummi.
Eredeti csomagolásban!
Árak: 12 db. finom minőség K 2-4
12 db. francia gyártm. 6-10
12 db. eredeti amerikai 10-12
Capot american (rövid) 4-6
12 db. finom — K 6-10
Hálóbélyeg „Non plus ultra” 12-16

Minta-gyűjtemény
családi szerszámlátában, 12 db K 6.-
25 db K 9.-

Női övszer „Fosartum” csomagolásban — K 3-5

Sérvkötő orvosi rendeltetésre valódi angol acél rugóval K 7-10. Cs. és kir. szabad. Keleti-féle pneumatikus poliháral K 12.-

Suspensor (heretard) darabja K 1-2.40
Havibaj kősz darabja K 5-1
Haszkötő darabja K 7-24
Gummi göröcsér-harisnya darabja K 3-12
Irrigátor teljesen felszerelve, darabja K 5-9
Uji „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női költőlegesség K 15.-

Székfűtés titoktartás mellett. — Képes Arjegykelet ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárak és beleg-ápolási cikkek gyára.
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17/A.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazda tapasztalat alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget
(hugycsőfolyást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség) mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker esetén a honorarium utólag is fizethető. Levelekre általában válasz. Kívánatra gyógyszerek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Fennkönyi szállóval szemben.)
Átjáró ház. — Bejárat a hócsodától. — Költön vöröszobák.

Uj Idők szép-rodalmi, társadalmi és művészeti képes hetilap.
Szerkeszti: Herczeg Ferencz.
Előfizetési ára negyedévenként 4 kor.
Mutatványszám kérésre ingyen.
Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Szenzációs ujdonság!

Wilde Oszkár
A readingi fegyház
balladája.

Fordította
RADÓ ANTAL.

Ara díszes kiállításban 1 kor. 60 fillér.

A világirodalom egyik legmegrázóbb költői alkotása, egyúttal a magyar műfordítás egyik remeke.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, Andrassy-út 21. sz.
— és minden könyvkereskedésben.

Meghívó.

A Szentendrei Takarékpénztár 1908. évi márczius hó 23-án d. e. 11 órákor saját helyiségében tartja

XXXIX-ik rendes közgyűlését,
melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyal:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései.
2. Az 1907. évi mérleg előterjesztése és a nyereség felosztásának meghatározása.
3. A felügyelő-bizottság megválasztása.
4. Esetleges indítványok tárgyalása.

Mindazon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen szavazataikat érvényesíteni akarják, ezennel felhivatnak, miszerint részvényeiket legalább három nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál letenni sziveskedjenek.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, valamint a mérleg f. évi márczius hó 1-től kezdve az intézet helyiségében közzététne k.

Kelt Szentendrén 1908. évi február hó 23-án.
Dumtsa Jenő, elnök.

Mérleg számla. Tartozik: Pénztár-számlának 14330.48. Kötvény-számlának 550540.95. Váltó-számlának 309020.54. Intézeti ház számlának 15000. Értékpapír-számlának 19419.57. Folyó-számlának 62852.91. Leltár-számlának 2000. Összesen: 978.164.41 K. **Követeli** Részvénytőke-számlától 100000. Tartalékalap-számlától 36500. Nyugdíj-alap-számlától 18000. Betét-számlától 732847.76. Osztalék-számlától 1063.50. Jutalék-számlától 5249.23. Jótékony-számlától 1224. Ingatlan számlától 777.28. Visszeszámitolási számlától 58400. Nyereség és ves-tés-számlától 19102.64. Összesen: 978.164.41 K. Kreszrevits Miklós s. k. könyvelő. Dumtsa Jenő s. k. elnök. Ignatovits János s. k. pénztárnok. Jelen mérleg-számla általunk megvizsgáltván, az üzleti könyvekkel megegyezőnek és helyesnek találott. Husvik Lyubomir s. k. felügy. bizotts. tag. Wiker György s. k. felügy. bizotts. elnök. Margaritovits Belizár s. k. felügy. bizotts. tag.

BUTOR Meghívás

a Magyar Leszámlító és Pénzváltó Banknak 1908. évi márczius hó 12-én délelőtt 11 1/2 órákor saját helyiségeiben (V. Dorottya-utca 6. sz.) tartandó

XXXVIII. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1907. üzletéről.
2. Az 1907-iki számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó indítványa.
3. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság által előterjesztett évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.
4. Ezen tárgyak és az igazgatóság és felügyelőbizottság részére adandó felmentvény feletti határozat.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb folyó évi márczius hó 9-ig a következő helyek valamelyikén letétmentvezzék:

Budapest: a bank központi helyiségeinél (V. ker., Dorottya-utca 6.),
Kassán: a bank főkösztyályánál (Fő-utca 11.),
Piumében: „ „ (Via del Lido 7.),
Kolozsvárott: „ „ (Mátyáskirály-tér),
Pozsonyban: „ „ (Főter),
Wienben: Union-Bank (I., Renngasse 1.)

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelőbizottsági jelentés nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társaság helyiségeiben a t. részvényesek rendelkezésére áll Budapest, 1908. február hó 26-án.

Az igazgatóság
(Utánnomás nem díjazatik)

Titkos betegségek
biztos és lelkiismeretes meggyógyítására 26 évi szakorvos ériasi tapasztalata folytán legjobban ajánlhatjuk

Dr. CZINCZÁR
egyetemi orvostudós specialista

Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít: Hugycsőgyógyítást, magömlést, nőgyógyászati, fekélyeket, syphillist, férfi algyengülést, gonorrhéus, hátrétno- és ideggyógyítást, bőrgyógyítást és minden nemi betegséget biztos módszerrel.

Budapest, 10., Rákóczi-kört 10. I. emelet
Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.
Videkielől levél útján is biztos eredményre vezet a gyógyszerrel gondoskodók

Munkáikat tetemes áron eredményesen kezel.

HFTI MŰSOR.

Február	Nemzeti Színház	M. cir. Operaház	Világszínház	Árany-Színház	Nepszínház (Vil.-Opera)	Hagyar színház	Vár Színház	Jránta színház
27 Csütörtök	Nászinduló	Pillangó kisaszszony	Az ördög	Varázskeringő	Tundérszerelmem A nagymama	A császár katonái	Hazug törvény	A szerelem története
28 Péntek	Miss Hobbs	—	Tatárjárás	Varázskeringő	A nagymama	A császár katonái	Vetélytárs	A szerelem története
29 Szombat	Robespierre	Mesterdalnokok	Sámson	Varázskeringő	A nagymama	Két iskola	—	—
1 Vasárnap	d. u. Nóra Robespierre este	—	Az ördög Tatárjárás	Varázskeringő Varázskeringő	Carmen A nagymama	Gyurkovics leányok Két iskola	—	A tegeger A szerelem története

Hol keressük a LEGJOBB POUVERT ?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUTZA (Baró Splényine) szimfónián legkedvesebb szerzője. Valamennyi szempont legelőkelőbbje egy nappalra, mint este, tekintélyek által megvizsgáltatván, vezényelték és tökéletesen ártalmannak találtatott. Minni pipereczkék nélkülözhetetlen, az arczbőrnek a leggyöngyösebb fehérséget, ifjúkori bűszéget, eszépséget és rozspári kölcöndöz. Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Ösarekötő tészem folytán sikerült a világghró és fölbije hatóság „Greme Pompadur” egész eredeti tisztaságban és erejében összejáratnom. És ezen szer, melylyel a kimeres Pompadur eszony egész az koráig fenn tölti tartani csodaszépséget, anélkül, hogy az egészszépek árított volna. E kitűnő szer jóval feltűnő minden eddigi enémű gyármányt. „Greme Pompadur” este és reggel alkalmaztatuk, arcot és kezet bedörzsölve aztán egy kissé behinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy doboz ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt. MÜLLER J. L. Budapest, IV., Koronaheczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

LEGJOBB... LEGJOBB... LEGJOBB... PAP... PAP... PAP... GICHNER JÁNOS... BUDAPEST, Erzsébet-körut 20.

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időszobid árak és legkedvesebb fizetési feltételek mellett.

INGYEN... HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K... PESAR, OCLUS, NŐI OVSZER 3-5 kor.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok... Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi kizárólagos képviselője: Kovács Mihály és Társa Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

Mérnöki műszereket vez, elad, cserél, lejtímőrk, Planiméter, Teleskop Goerz-zeiss-riader stb HATSCHK EMIL Andrássy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körut 38

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban, állandó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Erenoz-tér 17. sz.

„NAKIRA”... MINTAGYÜJTEMÉNY... UTERUS-SPRAY... Universalis-sérvkötők... Magyar Orvosi Múszertár Budapest VII., Rákóczi-ut 22.

Titkos betegségek gyógyítására legjobban ajánható 23 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján Dr. KAJDÁCSY v. es. és kir. eszod orvos és kórházi főorvos. Budapest, VIII., József-körut 2.

CSIZ FRIED J. műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, V., Nádor-u. 14

BIZTOS gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek. DR. GARAI ANTAL Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Fényképezőgépek Grammofonok Hangszerek Látcsövek és Fegyverek részletfizetésre Aufrecht és Godechmed Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.

Déli vasút. Az étkező-, háló- és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1908. évi téli menetrendben. Étkező kocsik. Budapest d. v. - Prágerhof között.

zsius hó 23-án... esét... ak meghatározása... érvényesíteni akar... leg f. évi márczius... a Jenő, elnök... Kötvény-számlá... 5000. Értékpapir... 2000. Összesen:... számlától 36500... számlától 106350... számlától 77728... 10264. Összesen:... elnök. Ignyatovits... az üzleti könyv... felügy. bizotts. tag... zás... zsváltó Bank... előtti 11 1/2 óra... (6. sz.) tartandó... gyülésére... 7. üzletéről... előterjesztése és... ára vonatkozó in... igazgatóság által... valamint a nye... nyok megvizsgálá... ág és felügyelőbi... tti határozat... en résztvenni ki... nyok 17. S-a étel... járt szelvényekkel... 9-ig a következő... iségeinél (V. ker... 5-utca 11.),... a del Lido 7.),... átyáskirály-ter),... (Stér),... Rengasse 1.)... natkozó felügyelő... yülés előtt a tár... rendelkezésére áll... igazgatóság... égek... 4 év szaktörvény... 1848... ZÁR... Helyettesítést... ferdő elgyengü... tésért és minden... 1. emelet... 3 óráig... nyel kessal... J rancia színház... A szerelem története... A szerelem története... A tenger... A szerelem története

E hirdetés rovartan minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fillérral fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovartan minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fillérral fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Rákóczi-utca 6/C. 286

Fényképezőgép,

alkalmi vétel laposra összehajtható klappkamera, pillanat és időfelvételekre, pneumatikus elszívással, kazetával, alkalmas mindenféle felvételekre csak 9 ft. Egy fényképezőgép. 9x12 klapp-kamera, kazetákkal, labda-exponálással, EGESZEN ÚJ, FELARON ELADÓ Egy fényképezőgép Götz objektívvel, felszereléssel együtt igen olcsón, azonnal eladó. Vadászfegyvert, fényképezőgép binoklet, hangszereket, műtárgyakat stb. veszek a legmagasabb árrban ugyszintén minden olcsón eladok és újakra becserélek. Radó, IV/E. Egyetem-tér 5 szám. 49082

Nem

éppen szegény fiatal urinó férjhez menni óhajt előkelő ur emberhez. Feljige: „Pesti háziasszony.” 5550

Egy kis ház

eladó Muschinek János Budaörsi-ut 20. 5540

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 73. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal ügy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Gyéza. Telefon 67-47. 27750

Zongorát,

hegedűt, gordonkát, cimbalmot játszó hölgy, esetleg nem teljesen kiképzettek is, leányomnak egy sextett megalakításához. Állandó jó fizetéssel járó alkalmazást nyer. Ajánlatok Onczay, nvug. tisztviselő, Ecsér, Pestmegye.

Lakást,

üzlethehelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Méréleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árrban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Síp-utca 8. 27133

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Méréleg-u. 2. Telefon 81-08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség ingatlan naponta nyilván tartva. 2766-

Asszonyok vigyázatok!

Tulnag gyermekáldás ellen okvetlen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer köszönő és hálaírat. 1 koronáért (esetleg bélyegeken) megküldi Fischer Róza asszony Budapest, Damjanich-utca 28. B. 2. 28015

Veresáfonyabetőt!

BARTÁ-tele, 5 kilós postakosártya 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26072

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámításteleki államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogszeminarium. Budapest VI. Róza-u. 44. III. 8

Nősülni óhajt?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvényt, gyermekkel, testi hibával stb.) 5-500000 kor. vagyona fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is) akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak jelge alatt e címre L. Schlesinger, Berlin 18.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-téle, 3 liter 7.50, 4 liter 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm 26973

Nem kell

már semmire futár, gyorsan szerzők mindent „Huszár” Budapest, Méréleg-u. 2. Telefon 81-08 Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, üzlethehelyiséget, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltozok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utca sarkán

Fénykép-készítéket

objektívvel vagy, elad, cserél, illetve Appolo lemeznek egyedül-eláruló helye.

HATSCHEK EMIL

Andrássy-ut 18. Hófia: Erzsébet-körút 38. Alapítólott 1877. Sokkal olcsóbb, mint másutt fizetése.

Erdőbirtokot,

nagy erdőt sürgősen keresek megvételre. Részletes leírást és feltételeket „Fakereskedő” jelge alatt kérek a kiadóba. 27368

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Visekre mintát küldök, nagyobb rendeltésnél szívesen elmegyek. ZELISZKA JÁNOS angol uri szabóterem BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em. Allandó választék a legdivatosabb angol és holtidő szövegekből.

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes teketet törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 27792

STENOGRÁFIA

Ha élet pályáján boldogulni akar, tanuljon gyorsírást, gépirást, könyvvitelt, német nyelvet a Stenográfia országos Gabelberger gyorsíró- és gépiró iskolában. Sokszorosító tanfolyamok, copying office. Biztos állásközvetítés. V. Váci körút 33

Lakást,

bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08 Elsőrangú ajánlatok Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilvántartva.

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérek. 27808

Ki a YES-OUI-SI

című lapot megrendeli, jártsa mind megérkezését nekki és önállóan az

angol es francia

nyelveket alaposan megtanulhatja. Előzetesi ár negyedvenkét minden kúdsára 3korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzamatok kiad a kiadó hivatal, Budapest, Andrássy-ut 97. szám. 27798

Polgáriszkolai

gymnáziumi és bármely más magánvizsgára előkészítetnek rendes és magántanulók, valamint felöltöttek (hölgyek is) kik tanulmányaikat félbeszakították legrovidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktanárook vezetésével. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. 27997

Egy gramofon

beszélőgép keveset használt lemezekkel együtt igen olcsón eladó IV/E. Egyetem-tér 5. Radónál.

Urasági

butorokat, szönyeget, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Zsigmond VI. Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlő, ural szoba és szalonbutorokban Rézhálósobák, bőrgarnitúrák és kárpitosfélekben Porzsa, smyrna és más szönyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárookban gáz, villamos stb.-hez. 26597

Kispesten

templomtér közelében kis családlház, házmeisteri lakással, 600 tőke finom termő szőlővel, gyümölcsös és veteményes kerttel, 300 négyzetméter szép fekvésű telekkel olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5544

Csemegezőllöt

fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért, leginomabb táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Rótmann Hermin Élsknyhalason. 27850

Könyveket,

regénysorozatokot, egész könyvtárakat jó áron vásárolok. Ajánlatokat „Könyvkezelő” jelge alatt a kiadóhivatal továbbít

Saját gyártmányu

Vas- és rézbutorok Rőzagy --- 45.- irt Vaságy matraczsal 8.50 Gyermekágy --- 11.50 Sodronyágy-betét 3.50 Vas- és rézbutorok gyári árrban. 28046

WEISZ LIPOT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Aczélsodrony-

ágybetétek a legjobb kivitelben kaphatók, falkerettel 3.50 ft, vaskerettel 5.50 ft és feljebb. Sodronykerítésről kérjen költségvetést. Heizer és tsasodronykerítés- és ágybetégyárában. Népszínház-utca 4-3. sz. 27910

Ajtelek nyesebb részlettelzetese

zongorát, pianinót, cimbalmot, hegedűt

bank hitel

utján bizárológ csak's Reményi nagy magyar hangszerlelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

Pénzkölcsönt

4.4% és 5% alapon földbirtokra, földvelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törlesztethető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan cszközöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1a.

Modern

urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérré. 25271 sz.

Törlesztéses

pénzkölcsönt, mint rövid lejáratú, hitelképes egyéneknek. Törlesztés, kereskedőknek, iparosoknak, gyárosoknak, ugymint nyitászámla követelésekre, könyvkövetelésekre, ingatlanokra, Pest-környékbellekre is. Tisztviselői kölcsönöket 10-20 éves törlesztésre, 6% kamatra előnyösen, gyorsan kieszközöl. Legbonyolultabb konverziások keresztülvitetnek. Előzetes költség nincs. Szerény utólagos díjazás. Wiener M. ksa bankképvisellete, Budapest, VI. Teréz-körút 5. szám. 08113

Magánépítő iparos

iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Váci lözset műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Kolozsvári

jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osekély díjazással. Levélbel érdeklődésekre kimerítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Urasági butor

Eladok és veszek: mahagoni hálósobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szimma szönyeget, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezés kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen.

26618

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőtelt, málna-, szamóca-, csipkebogyózt, gomba- és huskonterveket, pastétomokat a német FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Parketagyár

Gyönyörűen ajánlja gyártmányait. 27733

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szönyegek kényyszerítő körülmenyek miatt eladók; mahagoni hálósoba 180 ft., íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 ft., nagy perzsa szönyegek, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Arverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26614

Csemegealma

1600 nemes fajalma és óriás biraalma postakosárként 8 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házilag főzött barack lekvár 2.40 kor. Kifőzött biraalma-sajt 2 kor., Cukorkédes szilvaiz 1.40 K. kilója Fajboroknak hettolitejét 50 koronáért szállítja Szabó XII. Csongrád 28010

Ajtó k ablakok

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használata és újak olcsón kaphatók: Lefkovits Jakabnál Bpest, V. Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipótkörút közelében.

Börszékkipar

börszajtolás és börfaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben.

Nagy raktár valódi börszékek és karosszékekben, jóval olcsóbb árrban, mint eddig. Használt szökek átálakítása börszékekre olcsó árrban. Legolcsóbb börfutorok és állványok.

30 korona

finom szövetből divatos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hana! verseny-szabóság” Budapest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre minták bérmentve.